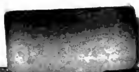
HANS EXCELLENCE, RIKS-RADETS ETC. HERR. GR. CARL GUST...

conte Carl Gustaf conte Tessin

MUSEUM TESSINIANUM,

OPERA
ILLUSTRISSIMI COMITIS,

DOM. CAR. GUST. TESSIN,

REGIS REGNIQUE SVIOGOTHICI SENATORIS,
REGIÆ CANCELLARIÆ PRÆSIDIS, AD AULAM REGIAM SUMMI MARESCHALLI,
EDUCATIONI R. CELS. PRINCIP. HERED. GUSTAVI PRÆFECTI, ACADEMIÆ
ABOENSIS CANCELLARII, ORDINIS S. R. M. SERAPHINORUM EQUITIS
AURATI ET COMMENDATORIS, NEC NON OMNIUM S. R. M. SVECIÆ
ORDINUM CANCELLARII, EQUITISQUE AURATI
DE AQUILA NIGRA,
COLLECTUM.

HANS EXCELLENCE, RIKS-RÅDETS &c.

HERR GR. CARL GUST. TESSINS
NATURALIE-SAMLING.

HOLMIÆ
Apud LAURENTIUM SALVIUM 1753.

OBSERVATIO.

enſebunt forte multi, jactantiæ & philautiæ deberi, quod huncce Collectionum mearum indicem in lucem edam publicam.

Prima quoque ſpecie, ab iniquis ejusmodi judicibus ſtare videbitur ratio.

Fortunæ Luſus, temporum viciſſitudines, & gravia, quibus defunctus ſum, munia, non integras hiſce aliisque innocuis de-

ANMARKNING.

ången torde ſkatta för en verkan af ſkryt och ſjelfkärlek, at jag låter denna Förtekningen på mina Samlingar komma i dagsljuſet.

Vid förſta anſeendet torde ockſå deſſe ogene domare tyckas hafva rätt.

Lyckans lek, tidernas omſtändigheter, och brådare kall hafva ej tilſtadt mig, at fullkomligen inviga mina

liciis impendere ſiverunt horulas. Cum vero a laboribus laxandus animus, in illis quidem potius terendum puſillum, quod nactus ſum otii, exiſtimavi, quam levibus evanidisque gaudiis.

Hoc animi propoſito adductus, primo Librorum, inde Picturarum, & Sculpturæ graphidosque, tum denique Gemmarum, & veterum ac recentiorum Numiſmatum, congesſi copiam. Verbo: facilius mihi foret ea enumerare ſingula, in quæ indagandi ſtudio incubui, quam quæ a me ſunt prætermiſſa.

Jam ſi arbitrarer, horum omnium penitiſſima cognitione me eſſe imbutum, aut vero de novis inexpertisque ſternendis ſemitis gloriarer, digna certe riſu proderetur ſtultitia; aliis me occupationibus ſors fatumque addixit.

Id unum expetivi, ut ſolertes Sveciæ incolas ad fruendum meo ſupellectili incenderem:

mina ſtunder åt ſlika och flera menlöſa nöjen; men ſom trålſamma förrättningar behöfva hvila, ty har jag tänkt ſnarare finna den uti betraktelſer öfver ſällſynta ting, än uti förſvinnande luſtbarheter.

Sådan grundſats har bragt mig, at i början ſamla Böcker, dernäſt Målningar, Kopparſtycken och Tekningar, ſedan ſkurna Stenar, ſamt äldre och nyare Skåde-penningar. Med et ord: lättare vore mig, at upräkna de delar, på hvilka min nygirughet fallit, än dem, hvilka jag å ſido lemnat.

Trodde jag mig uti alt detta äga den grundeligaſte inſigt, eller berömde jag mig, at kunna bana nya och oförſökta vågar, ſå beginge jag en åtlöje vård dårſkap; mit öde har mig andra ſysſlor ålagt.

Det enda jag ſökt, har varit, at upmuntra Sveriges quicka inbyggare, at göra ſig

derem: credidique, inquirendi curam, mihi adeo jucundam, ſaltem obtrectationi obnoxiam eſſe non poſſe.

Id unum nunc expeto, ut, in me aliisque informandis, acumine proficiam perſpicacis Archiatri noſtri, Domini Caroli Linnæi, *qui, meo rogatu, recenſuit, ordine diſpoſuit, atque obſervationibus locupletavit hunc Indicem, unius earum, queis potior, Collectionum.*

Face ipſius prævia tanto magis opus habeo, quod vix annus eſt, ex quo coepi tam late diffuſam complecti ſcientiam, ea quidem mente, ut vitæ in poſterum ſolitariæ liberali conſulatur oblectamine.

De fido ipſius adjumento hoc minus dubitare convenit, quod ſua me jam tum cohoneſtatum voluit amicitia, quando longinquis peregre fatigabamur itineribus. Quid ergo non ultra expectavero, poſtquam,

ſig mit förråd til nytta; och jag har trott, at min nöjſamma nyfikenhet åtminſtone ej kunde vara tadel undergifven.

Det enda jag nu ſöker, är, at, til min och andras undervisning, nyttja vår ſkarpſynta Archiaters Herr Carl Linnæi inſigt, ſom, på min anmodan, behagat öfverſe, i ordning bringa, och med Anmärkningar rikta, denna Förteckningen, öfver en af mina nu ägande ſamlingar.

Deſs ljus tarfvar jag ſå mycket mera, ſom knappaſt et år förflutit, ſedan jag börjat omfamna en ſå vidſträkt Vetenſkap, i tanka, at af den, under en återſtående enſlig lefnad, få göra mit tidsfördrif.

Deſs trogna biſtånd är mig ſå mycket ſäkrare, ſom han hedrat mig med ſin vänſkap, redan under den tiden, då vi tråkade fjärran aflägſna vågar: hvad mera bör jag då förvänta, ſedan

quam, veluti prætentando, Tramitem reperi, quem, in Orbis opportunitatem, Eruditis prælucente exemplo, expediit complanavitque?

Suum ipſi nunc attribuo Laborem: ei ſoli acceptus fertur honos; eidemque, hoc in negotio, impenſe me obſtrictum fateor, memori gratoque ſemper animo.

Quid ad DEI O. M. notitiam, gloriam atque amorem via magis compendiaria nos ducit, quam ſi Illius Opera noſcamus & extollamus? Quum rite intelligam DEUM, mea cauſſa cuncta condidisſe, meosque in uſus comparata inſtruxisſe, utique percipiendum mihi eſt, meum, omniumque adeo mortalium, donec aura veſcimur ætheria, præcipuum eſſe officium, Conditoris propagare laudes, quantumque fieri poteſt, admiranda rimari facta. Hoc ipſo, nulloque alio fine, Ratio nobis eſt conceſſa: id ni foret, ſufficeret omnino, communi animalium gaudere inſtinctu, quo cuncta

vi-

jag famlande hittat den ſtig, hvilken han, til verldenes beqvämlighet, och flera Lärdas efterdömen uprögt?

Honom tilägnar jag detta deſs egna arbete: honom allena bör hedren, och honom tilärkänner jag, i detta målet, all min tackſamhet.

Hvad leder oſs genare til GUDS kännedom, til GUDS Åra, och til GUDS kärlek, än at känna och uphöja Deſs verk? när jag rätt vet, at GUD, för min ſkul, alt ſkapat, och all ting til min nytta inrättat, ſå måſte jag ju begripa, at mit, och alla männiſkors ypperſta kall på jorden är, at utbreda Skaparens Åra, och, ſå mycket görligt vara kan, utranſaka Deſs under; Til den, och ingen annan ända, är oſs vårt Förnuſt gifvit, ty eljeſt behöfde vi ju endaſt den almänna Djur-driften, ſom lärer alt hvad lif äger, at en-

kom

viventia in ſibi propria ac peculiaria feruntur commoda. Nunquid actuoſæ naturæ partem, æternæ vim ſapientiæ, Terræ gremio Summus abdidiſſet Arbiter, niſi & Inſtrumenta ſimul creaſſet, occultis opibus inveſtigandis, explorandis æſtimandisque idonea?

Si hoc, uti par eſt, perpenderemus, quis eo unquam procederet temeritatis & impudentiæ, ut adorandi Opificis evertere Inſtituta, ordinem conturbare, ſibique concredita bona prodigere vellet? Breviter ut dicam: ubinam inveniretur, qui non, ſuo ipſiusmet perſuaſu, Ethicæ ac Philoſophiæ navaret operam?

An alia itaque, rationi excolendæ, magis neceſſaria ſuppetit materies, quam quæ, uno eodemque tempore, me reddit ſolidé Chriſtianum, virumque vere probum & honeſtum?

Cogi-

kom nyttja ſina ſärſkilda fördelar. Monne GUD fördolt en del af ſin Visdoms kraft i Jordenes ſköte, ſå framt Han ej ſkapat ſådana redſkap, ſom förmådde dem upleta, underſöka och värdera.

Efterſinnade vi detta råteligen, ho kunde då någonſin vara ſå fräck och djärf, at vilja ſtöra Skaparens Inſticktelſe, rubba Deſs ordning, och ſlöſa Deſs ombetrodda goda? kårt at ſäga: hvar funnes då den männiſka, ſom ej, af egen öfvertygelſe, fördes til Sedoläran, och verldſliga visheten?

Gifves då väl något angelägnare Förnufts ämne, än det, ſom på en gång, gör mig til en grundad Chriſten, en uplyſt Minniſka, och en årlig Man?

Be-

Cogita, qvam comprehendi prorsus nequeat Majestas Divina, quodque nullos potentiæ agnoscat terminos: memento te superbientem, haud magis artificiosæ esse structuræ, (animam si exceperis), quam vermiculum vilissimum; atque tum pecca, si audes!

Betänk hvad GUD är för et obegripeligt väsende, och för en Allrådande HERRE: Besinna, at du som yfves, ej är af konstigare sammansättning (själen undantagen), än den ringaste mask; och synda sedadan, om du driftar!

LA-

LAPIDES
DIVIDUNTUR
IN
PETRAS,
QUÆ LAPIDES SIMPLICES.
MINERAS,
QUÆ COMPOSITOS.
FOSSILIA,
QUÆ MIXTOS
COMPREHENDUNT,

STENAR
FORDELAS
I
BERG-ARTER,
MALMER
OCH
GRUS-ARTER.

CLASSIS I.

PETRÆ. VITRESCENTES.

COS.

Quadrum. 1. COS friabilis, particulis argilloso-glareosis. *Linn. Syst. nat. edit. 6. p.* 147. *n.* 1.

Cos, particulis minimis glareosis, mollis cædua. *Wall. mineralog. Svec. p.* 75.

Locus: Gotlandia *ad* Bursvicum, *ubi foditur.*

Lapis *est cinereus, ubi finditur adspersus particulis micaceis. Effervescit cum aqua forti, at non solvitur, indicio lapidem ortum ex* Arena farinacea & Argilla calcarea, *quod confirmatur ex strato terræ ad* Sandbro Uplandiæ.

Usus: *ad ædes earumque fundamenta, caminorum ornamenta, cistas sepulcrales varie figuratur.*

calcarea. 2. COS friabilis, particulis calcareo-glareosis.

Calx hepatica. *It. Westrogoth.* 21.

Locus: Westrogothia, *ubi constituit infimum stratum calcareum montis* Kinnæ.

Lapis *est cinereus, rudis. Effeverscit cum aqua forti & more Marmoris solvitur in terram albam calcaream, quam instar maculæ deponit; indicio lapidem ortum ex* Arena farinacea & Creta rudi.

farinacea. 3. COS friabilis, particulis farinaceis impalpabilibus.

Locus: Saxonia.

Lapis *est friabilis, ungue in pollinem cedens: sæpe fissilis, superficie adspersa atomis micaceis: colore vario, sæpe flavescente.*

Coticula. 4. COS friabilis, particulis glareosis impalpabilibus.

Locus: Westrogothia: Moesseberg *cum Petrificatis.*
Bertelsdorf *ad Femingen.*
Edvardsdorf *prope Pirnam.*

Lapis *est colore vario, particulis impalpabilibus, non effervescens cum aqua forti.*

5. COS

I. CLASSEN.

BERGARTER. FLUSSTENAR

SAND-STEN.

1. SANDSTEN lôs af ler och moaktigt gry. *Syst. nat. VI. p.* 147. *n.* 1. Quadersten.
Snidarsten. *Wall. min.* 75.
Finnes och brytes vid Bursviken *på* Gotland.
Stenen *år grå och i klyften beströdd med fina skimmeracktiga particlar. Han gåser med skedvatten, men ej uplöses; håraf sluter jag, at han blifvit hopsatt af* mo *och* märgel-lera, *hvartil man har de tydeligaste prof vid Sandbro i Upland.*
Bruket af stenen år allmånt til flott och slå-sten, til spis-ramar, lik-kistor etc. ty han uthugges lått til hvad skapnad, som behagas.

2. SANDSTEN lôs af kalk och mo-gry. Lefversten.
Lefversten. *Wåstgôth. resan* 21.
Fås vid Kinnekulle i Wåstergôthland, *der han utgôr nedra klefvan.*
Stenen *år grå och grof. Han gåser med sked-vatten och uplôses till en hvit kritjord, som blifver sittande på stenen efter gåsningen, til et tecken, at han blifvit hopsatt af mo och bleke.*

3. SANDSTEN lôs af osynligt mjôl-gry. Mjölig sandsten.
Finnes i Saxen.
Stenen *år lôs, så at han kan rifvas med nageln, och ofta klyfvas, då dess sidor åro beströdde med det finaste glåntsande skimmer. Fårgen år åtskillig, dock måst gulaktig.*

4. SANDSTEN lôs af osynligt mo-gry. Hwätjesten.
Finnes i Wåstergôthland *vid Mösseberg, ofta med Petrificater.*
Vid Bertelsdorf *vid Femingen.*
Vii Edvardsdorf *vid Pirna.*
Stenen *år af hvarjehanda fårg och består af det finaste gry. Gåser ej med sked-vatten.*

versatilis. 5. COS friabilis, particulis glareosis duris. *Syst. nat.* 147. *n.* 2.
Locus: Westrogothiæ *montes, in quibus infimum constituit stratum.*
Saxonia *ad Pirnam.*
Lapis est *cinereus, durus, qui chalybe percussus scintillas emittit.*

variolosa. 6. COS friabilis, particulis arenaceis æqualibus, aquam transmittens.
Cos solidiuscula alba, cortice flavescente, maculis fuscis friabilibus. *It. Scan.* 13.
Locus: Nericia *ad diversorium Soerby.*
Westrogothia: *Kinnekulle, Hellekis.*
Lapis *est albidus, admodum friabilis, ut vix cohæreat, adspersus maculis & foraminibus fuscis.* Aquam *copiose haurit.*

Quartzosa, 7. COS solida, particulis quartzosis impalpabilibus. *Syst. nat.* 147. *n.* 3.
Locus: Westrogothia, *ex præcipitiis* Hall, Hunneberg.
Lapis est *durus, soliditate Quartzo accedens, hyalinus: particulis granulatis, vix oculo nudo manifestis, a Quartzo differens.*

Arenaria. 8. COS solidiuscula, particulis arenaceis quartzosis pellucidis æqualibus. *Syst. nat.* 147. *n.* 4.
Locus: Lapponia, *Juckasjervi mons* Takavari.

fundamentalis. 9. COS solidiuscula particulis arenaceis quartzosis subopacis subæqualibus. *Syst. nat.* 148. *n.* 5.
Locus: Roslagia.
Wetteri *lacus littora.*

molaris. 10. COS solidiuscula, particulis arenaceis quartzosis inæqualibus. *Syst. nat.* 148. *n.* 6.
Locus: Wetteri *littora.*
Lapis *constat particulis arenaceis minimis, immixtis frustulis majoribus quartzosis.*

corticosa. 11. COS solidiuscula, particulis arenaceis æqualibus, tunicato lamellosa.
Locus: Westrogothia, *Moesseberg.*
Lapis *est rotundus, cepæ instar varie corticosus, crustis cinereo-flavescentibus, forte ferro coagulatus.*

QVAR-

5\. SANDSTEN lôs af hârdt mo-gry. *Syst. nat.* 147. *n.* 2. **Slipsten.**
Finnes i Wâstergôthlands *berg, der denna sten utgôr nedersta hvarfvet.*
i Saxen *vid Pirna.*
Stenen *år grå, hård, och gifver gnistor mot stålet.*

6\. SANDSTEN lôs af jämnstort sand-gry, hvarigenom vattnet silar. **Silsten.**
Sandsten hvit och jämn med gul skårpa och mórkaktiga lôsa flåckar. *Skånska resan* 13.
Tages vid Sôrby *Gåstgifvare-gård i Nerike.*
Vid Hellekis *på Kinnekulle i Wåstergôthland.*
Stenen *år hvit, mycket lôs, at han svårligen hånger ihop och år beströdd med mörkaktiga flåckar och årr. Han super aldramåst vatten, ibland alla våra inländska stenar.*

7\. SANDSTEN fast af osynligt Kisselgry. *Syst. nat.* 147. *n.* 3. **Kissel-sandsten.**
Tages i Wåstergôthland fôrnåmligast vid Hall *och* Hunneberg.
Stenen *år nåstan så hård och fast, som Kissel, från hvilken han skiljes endast med nåstan osynliga gryniga particlar.*

8\. SANDSTEN tät, af Kisselaktigt genomskinligt jämt Sand-gry. **Lôs sandsten.**
Syst. nat. 147. *n.* 4.
Tages i Lappland och Juckasjervi vid berget Takavari.

9\. SANDSTEN fast af dunkelt nåstan jämnstort sand-gry. *Syst. nat.* 148. *n.* 5. **Stråck-sten.**
Tages i Roslagen
Vid Wetterns *strander.*

10\. SANDSTEN fast af ojämt Kisselaktigt Sand-gry. *Syst. nat.* 148. **Quarnsten.**
Tages vid Wetterns *strander.*
Stenen *består af fint sand-gry, ibland hvilket ock grost grus år inblandadt.*

11\. SANDSTEN fast af jämt sand-gry, som år ôfverdragit liksom med bark utanpå bark. **Brynsten.**
Tages i Wåstergôthland vid Môsseberg.
Stenen år *rund såsom en rödlôk och ôfverdragen med åtskilliga sand-skorpor utom hvarandra, som åro något gula. Synes derföre vara af något järn-vatten hopbunden.*

QUARTZUM.

aqueum. 1. QVARTZUM hyalinum. *Syst. nat.* 149. *n.* 1.
Locus rupium fissuræ passim.
Westrogothia *ad arcem* Lechœ.

lacteum. 2. QVARTZUM album. *Syst. nat.* 149. *n.* 2.
Locus: Svecia *passim.*
Lapis *est minus, quam præcedens, pellucidus, sed potius diaphanus, colore lacteus, nec vitreus.*

opacum. 3. QVARTZUM subopacum. *Syst. nat.* 149. *n.* 4.
Locus: Svecia *passim, uti ad arcem* Leckœ.
India. *Seba.*

tinctum. 4. QVARTZUM tinctum.
α *Qvartzum tinctum subfuscum.*
β *Qvartzum tinctum viride.*
γ *Qvartzum tinctum flavescens.*
δ *Qvartzum tinctum violaceum.*
Locus exoticus, *varius variis.*

SILEX.

cinereus. 1. SILEX vagus marmoreo cretaceus. *Syst. nat.* 150. *n.* 2.
Silex cinereus. *It. W:goth.* 73.
Locus Westrogothia: *Kinnekulle: Hellekis.*

communis. 2. SILEX vagus cretaceus. *Syst. nat.* 151. *n.* 1.
Locus: Scania *campestris, minus alta.*

Achates. 3. SILEX vagus rotundatus concentrico-corticosus.
SARDUS.
OPALVS margaritæ coloris.
ONYX. *Oculus cati.*
CARNEOLUS.
Locus: Nilus Ægypti.
Germania *locis variis.*
Lapis *est sæpius magnitudine pugni, rotundatus, oblongiusculus, variæ figuræ.* Cortex *nudus, solidus nec terrestris.* Medullaris *substantia diaphana, pallida* lineis *sæpius concentricis, unde transversim sectus sæpe exhibet propugnacula polyedra, & interdum* Graptolithos, Dendritas.

4. SI-

KISSEL.

1. KISSEL vattenfärgad. *Syst. nat.* 149. *n.* 1. klar Kissel.
Tages här och der i bergsspringor *från Wästergöthland vid* Leckö Slott.

2. KISSEL mjölkfärgad. *Syst. nat.* 149. *n.* 2. Bergsmans flinta.
Tages allmänt i Sverige.
Stenen *är mindre genomskinlig, än den förre, dock klar eller half-klar, mjölk-färgad, men ej glasfärgad, som vatten.*

3. KISSEL dunkel. *Syst. nat.* 149. *n.* 4. Dunkel Kissel.
Tages allmänt i Sverige, *såsom vid* Leckö.
från Indien *hitkommit, igenom köp utur* Sebas *Cabinet.*

4. KISSEL färgad. färgad Kissel.
Tages måst utomlands, på åtskilliga ställen.
Häraf ser man här i Cabinettet mörka, gröna, gula, violetta *färgor.*

FLINTA.

1. FLINTA af bleke, i lösa stycken. *Syst. nat.* 150. *n.* 2. Grå Flinta.
Gråflinta. *Wästgöth. resf.* 73.
Tages i Wästergöthland, *vid Helkis, på Kinnekulle.*

2. FLINTA af krita, i lösa stycken. *Syst. nat.* 151. *n.* 1. Byffe-flinta.
Fins på Skåne *slätt, men der, på högderne, i mindre stycken.*

3. FLINTA i rundade stycken, likssom skalig af åtskilliga hvarf. Agat.
SARD.
OPAL af pärlefärg.
ONYX. KATT-OGA.
CARNEOL.
Tagne vid Nilströmen.
i Tyskland *på åtskilliga ställen.*
Stenen *är ofta stor, som en knytnäfve, rund, aflång och af åtskillig skapnad.* Skalet *är hart och hårdt, utan jord-skorpa.* Inuti *är stenen half durksigtig, blek, med linier, som gå omkring sin medelpunct, hvaraf då stenen sågas i tu, utvisas kantige fästnings-verk och ofta i dem* mossa *och* skogar *upritade.*

4. FLIN-

Calcedonius. 4. SILEX vagus pallido-albidus ſubdiaphanus.
Locus: Nilus.
Lapis *colore cornu ſ. unguis, diaphanus, fere vitri, fracturis concavis convexisque.*

Pſeudo-Achates. 5. SILEX rupeſtris marmoreus. *Syſt. nat.* 150. *n.* 3.
Locus: Sahlbergæ *fodina.*
Lapis *ex Marmoris fiſſuris, conſtans lamina ſ. vena incarnata, extus inæquali, intus vero ſubdiaphana pallidiore.*

Hæmatodes. 6. SILEX rupeſtris ſuperficie nodoſa tunicata.
Locus: Europa *auſtralis.*
Lapis *obtectus, more Hæmatitidis, nodulis obtuſis, conglobatis, rubris, cruſtis variis ſuperinductus;* medullaris *vero ſubſtantia pallida varii coloris.*

Jaſpis. 7. SILEX rupeſtris margaceus. *Syſt. nat.* 150. *n.* 4.
Locus: Helvetia.
Lapis *eſt Marmoris facie, colore vario, frequentiſſime ex rufo & albo varius, non efferveſcens aqua forti.*

4. FLINTA i lösa ſtycken, ljusblek half genomſkinlig. Chalcedon.
Tagen i Nilen.
Fårgen år merendels lik horn eller nagel, klar ſom glas: i brottet går ſtenen kulrigt och dåldigt.

5. FLINTA uti kalk-klyft. *Syſt. nat.* 150. *n.* 3. Berg-Agat.
Tagen i Sahlbergs *grufva.*
Denna våxer uti kalkbergs ſpringor, år af en köttfårgad åder, ſom utanpå år öjåmn, inuti blekare och genomſkinlig.

6. FLINTA i klyft, ſom år knylig och med hinnor klådd. Blod-flinta.
Tagen i ſödra Europa.
Stenen år utanpå röd, knölig ock kotig, ſom en Blodſten, och likſom öfverdragen med åtſkilliga ſten-hinnor; inuti år ſtenen blek mer och mindre.

7. FLINTA i klyft af mårgel. *Syſt. nat.* 150. *n.*4. Jaſp.
Tagen i Sveitz.
Stenen ſer ut ſom marmor, år af åtſkillig fårg, dock måſtedels brokug af rödt och hvitt, gåſer ej med ſked-vatten.

Calcedonius. 4. SILEX vagus pallido-albidus ſubdiaphanus.
Locus: Nilus.
Lapis *colore cornu ſ. unguis, diaphanus, fere vitri, fracturis concavis convexisque.*

Pſeudo-Achates. 5. SILEX rupeſtris marmoreus. *Syſt. nat.* 150. *n.* 3.
Locus: Sahlbergæ *fodina.*
Lapis *ex Marmoris fiſſuris, conſtans lamina ſ. vena incarnata, extus inæquali, intus vero ſubdiaphana pallidiore.*

Hæmatodes. 6. SILEX rupeſtris ſuperficie nodoſa tunicata.
Locus: Europa *auſtralis.*
Lapis *obtectus, more Hæmatitidis, nodulis obtuſis, conglobatis, rubris, cruſtis variis ſuperinductus;* medullaris *vero ſubſtantia pallida varii coloris.*

Jaſpis. 7. SILEX rupeſtris margaceus. *Syſt. nat.* 150. *n.* 4.
Locus: Helvetia.
Lapis *eſt Marmoris facie, colore vario, frequentiſſime ex rufo & albo varius, non efferveſcens aqua forti.*

4. FLINTA i lösa ſtycken, ljusblek half genomſkinlig. Chalcedon.
Tagen i Nilen.
Färgen är merendels lik horn eller nagel, klar ſom glas: i brottet går ſtenen kulrigt och däldigt.

5. FLINTA uti kalk-klyft. *Syſt. nat.* 150. *n.* 3. Berg-Agat.
Tagen i Sahlbergs *grufva.*
Denna växer uti kalkbergs ſpringor, är af en köttfärgad åder, ſom utanpå är öjämn, inuti blekare och genomſkinlig.

6. FLINTA i klyft, ſom är knylig och med hinnor klädd. Blod-flinta.
Tagen i ſödra Europa.
Stenen är utanpå röd, knölig ock kotig, ſom en Blodſten, och likſom öfverdragen med åtſkilliga ſten-hinnor; inuti är ſtenen blek mer och mindre.

7. FLINTA i klyft af märgel. *Syſt. nat.* 150. *n.*4. Jaſp.
Tagen i Sveitz.
Stenen ſer ut ſom marmor, är af åtſkillig färg, dock måſtedels brokug af rödt och hvitt, gåſer ej med ſked-vatten.

CALCARIÆ.

MARMOR.

nobile. 1. MARMOR solubile, particulis impalpabilibus rasilibus. *Syst. nat.* 152. *n.* 8.

Parius. α Album *particulis granulatis.*
Lucullëum. β Nigrum *venis intortis, rupturis albis, characteribus inscriptis albis.*
Phengites. γ Flavum.
Numidicum δ Rubrum.
Ratisbonense. ε Lividum *canescens, intortum.*
Verdello. ζ Viride *venis intortis.*
Canariense. η Varium *ex albo & nigro.*
Laconicum. θ - *ex albo & viridi.*
PortaSanta. ι - *ex albo & flavo.*
κ - *ex albo, flavo & hyalino.*
Lesbium. λ - *ex flavo & incarnato.*
μ - *ex flavo & fusco.*
ν - *ex flavo & lineis virescentibus.*
ξ - *ex stratis diversicoloribus.*
Polyzoniat. ο - *rudera ædium referens, flavescens.*
Florentinum. *Locus variis varius; in* Svecia *primario foditur* ϑ *in* Kålmorden

radians. 2. MARMOR solubile, particulis micantibus acerosis. *Syst. nat.* 152. *n.* 7.
Locus: Korpikihl *Tornoæ inferioris.*
Lapis *albidus particulis radiantibus ex fibris sparsis, acerosis instar Talci Ollaris.*

Calx. 3. MARMOR solubile, particulis micantibus granulatis. *Syst. nat.* 152. *n.* 6.
Locus: Åckeroea, *ubi foditur.*

hepatium. 4. MARMOR solubile, particulis micantibus arenaceis. *Syst. nat.* 152. *n.* 5.
Locus: Kinnekulle Westrogothiæ.
Lapis *rudis, cinereus: particulis obscuris, subarenaceis, saxum mentientibus; particulæ micantes, dum frangitur, sæpe obscuriores adparent.*

5. MAR-

LIMSTENAR.

KALK.

1. KALK ſom uplöſes, af oſynligt löſt gry. *Syſt. nat.* 152. *n.* 8. marmor.

α hvit *med grynigt* gry.
β ſvart *maſurlik med hvita prickar; gifver hvit ſkrift.*
γ gul.
δ röd.
ε blekt *något gråaktig, maſurlik.*
ζ grön.
η brokog *af hvitt och ſvart.*
θ - *af hvitt och grönt.*
ι - *af hvitt och gult.*
κ - *af hvitgult och vattenfärgat.*
λ - *af gult och köttfärgat.*
μ - *af gult och mörkacktigt.*
ν - *af gult med gröna lineer.*
ξ - *af olika hvarf.*
ο - *gul med liknelſe af rudera.* Florentiner marmor.

Brytes på åtſkilliga ſtällen & förnämligaſt i Sverige på kålmorden.

2. KALK med ſtråligt och agnelikt gry. *Syſt. nat.* 152. *n.* 7. Strålig kalk.
Tages vid Korpikihl *i nedre Torneå.*
Stenen är hvitaktig med ſtråliga particlar, ſom ligga ſtrödde, like agnar, ſåſom i Telg-ſten.

3. KALK med ſkimrande grynigt gry. *Syſt. nat.* 152. *n.* 6. Kalkſten.
Brytes vid Åckerö.

4. KALK med ſkimrigt ſandgry. *Syſt. nat.* 151. *n.* 5. Leſverſten.
Finnes i Weſtergöthland på Kinnekulle.
Stenen är grof och grå med mörkaktiga ſandparticlar likſom i gråſten, och i brottet ſkimrande mörka particlar.

campestre. 5. MARMOR solubile, fragmentis horizontalibus subfissilibus. *Syst. nat.* 151. *n.* 4.
α album.
β lividum.
Locus: Westrogothia *campestris* & Kinnekulle, *supra stratum cotaceum.*

nodosum. 6. MARMOR solubile, fragmentis subrotundis. *Syst. nat.* 151. *n.* 3.
Locus: Kinnekulle.
Lapis *calcareus, rudis, mixtus globulis, qui, deliquescente lapide aut fracto, prodeunt; sunt autem hi globuli, vel ab initio fuere* Ætitæ *marmoreæ, embryonibus crystallinis fixis. Syst. nat.* 193. *Rupes in igne frangitur cum sono.*

Oolithus. 7. MARMOR solubile, granis crustatis globosis confertissimis. *Syst. nat.* 151. *n.* 2.
Locus Gottlandia *e fodina* Bursvicensi.

argillaceum. 8. MARMOR solubile vagum, particulis impalpabilibus solidis. *Syst. nat.* 151. *n.* 1.
Locus: Sveciæ *campi argillosi, præsertim agri.*

* GYPSA.

Alabastrites. 9. MARMOR fixum, filamentis perpendicularibus parallelis. *Syst. nat.* 152. *n.* 10.
Locus: inter Schistos Westrogothiæ, Oelandiæ, Scaniæ.
Helvetia, *unde præstantius.*
India, *unde solidius & magis diaphanum.*

Gypsum. 10. MARMOR fixum, partibus difformibus. *Syst. nat.* 152. *n.* 9.
Gypsum particulis parallelipipedis & globosis concretum. *Wall. min.* 52.
Locus: Helvetia?

Alabastrum. 11. MARMOR fixum, particulis arenaceis micantibus. *Syst. nat.* 152. *n.* 11.
Locus: Helvetia.

12. MAR-

5. KALK som klyfver sig horizontelt i grofva hwarf. *Syst. nat.* 151. *n.* 4. Alfvarsten.
α hvit.
β brunaktig.
Brytes i Westergöthland och Kinnekulle *ofvan om sandstens klefvan.*

6. KALK af runda knylor. *Syst. nat.* 151. *n.* 3. Kotsten.
Finnes på Kinnekulle.
Stenen är en grof kalksten, blandad med knylor liksom med åplen, hvilken antingen i luften uplöst eller sönderbruten visar dessa knylor tydeligen. Desse knylor äro eller hafva varit Cry-stall-åplen eller Orn-stenar med fasta crystaller inuti. Stenen spricker i elden med en smäll.

7. KALK af runda skaliga hopgyttrade korn. *Syst. nat.* 151. *n.* 2. Aur.
Aur. *Gottl. res.* 265.
Brytes på Gottland vid Bursviken.

8. KALK i lösa stenar, med osynligt gry. *Syst. nat.* 151. *n.* 1. Ierkalk.
Finnes allmänt på Sveriges *åkerfält.*

* GIPSARTER *som ej gåsa med skedvatten.*

9. GIPS af parallel-stående trådar. *Syst. nat.* 152. *n.* 10. Strålgips.
Finnes emellan skiffren i Westergöthland, Öland och Skåne.
Äfven från Sveitz *af stora stycken, också från* Indien *fastare och mer genomskinlig.*

10. GIPS af olike grynige particlar. *Syst. nat.* 152. *n.* 9. Gips.
Grof-grynig *Gips. Wall. min.* 52.
Kommen från Sveitz.

11. GIPS af skimrigt sandlikt gry. *Syst. nat.* 152. *n.* 11. Alabaster.
Kommen från Sveitz.

indicum. 12. MARMOR fixum, particulis impalpabilibus pellucidum.
Locus: India. *Seba.*
Lapis *adspersus Pyrita nudo, diaphano, compactus, pellucidus colore hyalino Quartzi, mollis ut ferro radatur in pulverem niveum.*

argillaceum. 13. MARMOR fixum lamellatum, particulis spatosis.
Locus: Alsatia.
Lapis *fere argillæ instar friabilis, & quasi ex argillæ stratis induratis constans, subcinereus fractus omnino in rhombos nitidos cedens, manifesto indicio Gypsum non tantum, sed & Spatum ex terra argillacea oriri; quod confirmant color, strata, exterior argillacea superficies.*

SPATUM.

tunicatum. 1. SPATUM orbiculatum tunicatum, marginibus serratis.
Locus: India *orientalis.* Seba.
Lapis *subrotundus, cepæ instar tunicatus, niger, tunicarum marginibus serratis.*

argillaceum. 2. SPATUM fissile. *Syst. nat.* 153. *n.* 1.
Locus: Jonesvando Lapponiæ.
Lapis *pellucidus, fragilis.*

Islandicum. 3. SPATUM compactum fissile pellucidum, objecta duplicans. *Syst. nat.* 153. *n.* 2.
Locus: Norvegia.

pellucidum. 4. SPATUM compactum pellucidum objectis simplicibus. *Syst. nat.* 153. *n.* 3.
Locus: Leckoe.
Helvetia.

rupestre. 5. SPATUM compactum subdiaphanum. *Syst. nat.* 153. *n.* 4.
Locus: Europa *e fissuris rupium.*

vagum. 6. SPATUM compactum scintillans. *Syst. nat.* 153. *n.* 6.
Locus: Sveciæ *rupes & lapides maritimi præcipue.*

7. SPA-

12. GIPS genomſkinlig af oſynligt gry. Indiſk Alabaſter.
Tagen i Indien.
Stenen är beſtrödd med gediget, genomſkinligt ſvafvel: är för öfrigt tät, genomſkinlig ſom glas, men ſå lös, at han kan ſkrapas med knif til et hvitt mjöl.

13. GIPS ſom ſkifras och beſtår af ſpat. Ler-gips.
Tagen i Elſas.
Denna ſten ſer ſå lika ut med lera, ſom ſatt ſig ned til botten i vatten, at hvar ſkulle hålla honom derföre: i brottet är han något litet hårdare och går aldeles ſom ſpat i klara rhomber; at altſå Lera här hår gått til Gips ock Spat, är ingen tvifvel, ty färg, ſkifver, yttra löshetenʼ beviſer det tydeligen.

SPAT.

1. SPAT klotrund ſkalig med ſågade bråddar. ſkalig ſpat.
Tagen i Indien.
Stenen är rund och likſom en lök med ſkal utom ſkal, til färgen ſvart och bråddarne i hvart ſkal ſågade.

2. SPAT ſkifrig. *Syſt. nat.* 153. *n.* 1. ſkifrig ſpat.
Finnes i Lappland *vid Jonesvando.*
Stenen är genomſkinlig och bräcklig.

3. SPAT tät ſkifrig klar, at man ſer genom honom dubbla bokſtäfver. *Syſt. nat.* 153. *n.* 2. Dubbelſten.
Finnes i Norige.

4. SPAT tät genomſkinlig, at man ſer genom honom enkla objecter. *Syſt. nat.* 153. *n.* 3. klar ſpat.
Tagen vid Lechó.
Sveitz.

5. SPAT tät half genomſkinlig. *Syſt. nat.* 153. *n.* 4. Bergſpat.
Finnes allmänt i bergsſpringor.

6. SPAT hård, at han tager eld mot ſtålet. *Syſt. nat.* 153. *n.* 6. Feltſpat.
Finnes alleſtädes i grus på marken, i berg, hälſt i ſkogar och klippor vid hafvet.
Han är hårdare, än annor, af et järn-vatten ſom honom bundit, hvaraf han ock rådnar i elden, ty ren ſpat är altid ſå mjuk, at han ej eldar.

7. SPAT

opacum. 7. SPATUM compactum opacum tinctum. *Syst. nat.* 143. *n.* 5.
α Fuscum *opacum, externe griseum, interne magis atrum.*
Locus: Svecia.

coloratum. 8. SPATUM compactum pellucidum tinctum.
α Flavum *pellucidum.*
β cærulescens *pellucidum hyalinum.*
Locus: α Saxonia.

SCHISTUS.

Ardesia. 1. SCHISTUS nigro-cærulescens clangosus. *Syst. nat.* 154. *n.* 1.
Locus: Svecia, Helsingia, Scania; *nuper detectus a L. B. Car. Hårleman. b. m.*
Lapis *durior est congeneribus, atro-cærulescens, scriptura concolore.*

corvinus. 2. SCHISTUS nigricans, scriptura concolore.
Petra cornicina. *It. W:goth.* 21. 28.
Locus: Westrogothiæ *Kinnekulle.*
Gotlandia *Wisby.*

tabularis. 3. SCHISTUS nigricans, scriptura alba. *Syst. nat.* 154. *n.* 3.
Locus: Scania *Maltesholm. L. B. Hårleman.*

solidus. 4. SCHISTUS cinereus solidiusculus, scriptura cana. *Syst. nat.* 154. *n.* 1.
Locus: Westrogothiæ *montes.*
Helvetia.
Lapis *f. Rupis cruda sponte rumpitur in maximas moles cubicas f. rhombeas; hæ fractæ violenter, rumpuntur in frusta inæqualia, hinc convexa inde concava; demum sub dio diutius apricantes fissiles evadunt.*

rufus. 5. SCHISTUS scriptura rubra. *Syst. nat.* 154. *n.* 5.
Locus: Kinnekulle *infra stratum rubrum.*
Helvetia.
Lapis *ipse sæpe ruber est.*

6. SCHI-

7. SPAT tät, dunkel, mörkfärgad. *Syst. nat.* 153. *n.* 5. dunkel spat.
β Spat dunkel, *utantil gråaktig, innantil svart.*
Tagen i Sverige.

8. SPAT tät, genomskinlig, färgad. färgad spat.
α Gul *genomskinlig.*
β Blåaktig, *genomskinlig som vatten.*
Tagen i Saxen.
β *i* Fahlun *och annorstädes.*

SKIFVER.

1. SKIFVER svartblå, klingande. *Syst. nat.* 154. *n.* 1. Takskifver.
Tagen i Helsingeland *af sal. Commercie-Råd. Kahlmeter*
i Skåne *der framl. Bar. Hårleman nyligen den uptäkt.*
Stenen är hårdare, än de andre skifverstenar; til färgen svartblå, ock då man ritar på honom gifver han inga ljusa eller svarta characterer.

2. SKIFVER svartaktig med lika skrift.
Kråkberg. *Westg. res.* 21.
Finnes i Westergöthland *på Kinnekulle.*
i Gotland *vid Wisby.*

3. SKIFVER svart med hvit skrift. *Syst. nat.* 154. *n.* 3. Taflefkifver.

Finnes i Skåne *vid Maltesholm.*

4. SKIFVER grå och fast med grå skrift. *Syst. nat.* 154. *n.* 4. språckhäll.
Tagen i Westgöthe-bergen.
i Sveitz.
Stenen spricker i de afbrutne bergen uti fyrkantiga klippor, hvilka sönderslagne springa i knöliga ock utholkade stycken på sätt som flintan; men af luften uplöste, genom långa tider, blifva skifrige som blad.

5. SKIFVER med röd skrift. *Syst. nat.* 154. *n.* 5. rödskifver.
Tagen på Kinnekulle *nedan för den röda flisan.*
i Sveitz.
Sjelfva stenen blifver ock röd då han länge badat i luft och regn, och uplöses til en röd jord.

ater. 6. SCHISTUS scriptura atra. *Syst. nat.* 154. *n.* 6.
Locus: Hunneberg, *Westrogothiæ.*
Helvetia.
Lapis *ater, adspersus atomis obscuris, nitidis; non effervescit cum aqua forti.*

viridis. 7. SCHISTUS viridis scriptura alba.
Locus: Moesseberg *Westrogothiæ.*
Lapis *crudus viridis, siccus cinereus evadit; reliquis fere mollior est.*

APYRÆ.

MICA.

Specularis. 1. MICA particulis membranaceis fissilibus pellucidis. *Syst. nat.* 155. *n.* 1.
Locus: Wermelandia *in confiniis* Norvegiæ, *unde præstantissima allata, latitudine pedali & ultra.*

fissilis. 2. MICA particulis membranaceis fissilibus diaphanis. *Syst. nat.* 155. *n.* 2.
Locus: Svecia *passim in rupibus.*

squamosa. 3. MICA particulis squamosis sparsis. *Syst. nat.* 155. *n.* 3.
Locus: Svecia *ubique in saxis.*
Cum omnis evidentia Lithologiæ innitatur lapidum generationi, fateri debemus nullos lapides nos magis exercuisse, quam Apyros, & in his imprimis Micam. Lapis ubique vulgatissimus, sed origine omnium maxime peregrinus. Non occurrit inter terras primogeneas Mica, nec in novis nisi in Arena ex lapide comminuta. Tegit Mica sæpius Cotem Quadrum ad fissuras; cumque omnibus constet cotem ortam ex Arena farinacea & Argilla calcarea, sequitur Micam esse adscititiam, nec in terra constitutiva quærendam & forte aquæ sobolem, quemadmodum Spatum & Quartzum; sed quæ caussa determinet aquam ad staturam fixam squamæ?

TAL-

6. SKIFVER med fvart fkrift. *Syft. nat.* 154. *n.* 6. Sot-fkifver.
Tages på Hunneberg *i Weftergötbland.*
i Sveitz.
Stenen är kol-fvart med mörkfkimrigt gry. Gåfer ej med fked-vatten.

7. SKIFVER grön med hvit fkrift. grön-fkifver.
Tages på Möfferberg *i Weftergötbland*
i Sveitz.
Stenen är allenaft grön, då han är fuktig; men då han blifver torr varder han grå, eljeft är han löfare, än något af de andre flagen.

ELDFASTE.
SKIMMER.

1. SKIMMER af genomfkinliga blader. *Syft. nat.* 155. *n.* 1. Spegel-fkimmer.
Tagen på gränfen emellan Wermeland *och* Norige, *få ren och rätt-klyfd, at han ofta ftiger til en half alns breda blader.*

2. SKIMMER af half genomfkinliga blader. *Syft. nat.* 155. *n.* 2. fkifrigt fkimmer.
Finnes allmänt i bergsfkrefvorna innom Riket.

3. SKIMMER af ftrödde fjäll. *Syft. nat.* 155. *n.* 3. fjälligt fkimmer.
Finnes allmänt inom Riket.
Som all redig kunfkap om ftenar grundar fig på deras generation, ty få många vete vi tydeligen, fom vi förftå hvaraf de äro hopkomne, må vi rent ut bekänna, at inga gjort ofs mer ombugfade än de eldfafte ftenar, och befynnerligen ibland dem fkimret, fom alleftädes och fnart fagt i alla ftenar förekommer; men än i dag är till fin upkomft få främmande för ofs fom diamanter. Skimret *får jag icke igen i någon uråldrig jordfort, ej eller i någon ny jordart, om jag ej vill taga en förvittrad fjelffrätften till moder, då jag är lika okunnig om dennes upkomft. Jag fer at fkimmer är allmänt ftrödd i brotten på quaterften, men jag vet ock, at denna ftenart måfte vara hopfatt af fand och litet mergel, få at fkimret ditkommit federmera, och kanfke lönligt aflats af vattnet fåfom Spat och Quarts, men blifver dock lika okunnig om hvad fom förmått vattnet, at antaga detta fjällaktiga fafta och fkimrade väfende; måfte altfå lemna det åt efterverlden, fom blifver flugare än vår.*

TALCUM.

Venetum. 1. TALCUM particulis impalpabilibus diaphanis molliusculis convexis fissilibus. *Syst. nat.* 156. *n.* 1.
Locus: extraneus.

corneum. 2. TALCUM particulis impalpabilibus, solidum nigrum, superficie atra glabra. *Syst. nat.* 156. *n.* 2.
Talcum durum crassum, cortice nitido *Gron. lapid.* 12.
Locus: Fodinæ metallicæ *ubique; tegit enim communiter utrinque venas metallicas & eas a matrice distingvit.*

Serpentinum. 3. TALCUM particulis impalpabilibus, solidum maculatum. *Syst. nat.* 156. *n.* 3.
α nigricans.
β cinereus.
γ virescens.
δ maculatum.
Locus: Zeblitz *in Helvetia.*
Svecia *rarius.*

Fissile. 4. TALCUM particulis impalpabilibus, lamellis parallelis. *Syst. nat.* 156. *n.* 4.
Locus: Fodinæ *variæ* Falunæ &c.

Ollare. 5. TALCUM particulis acerosis sparsis friabilibus opacis subvirescentibus. *Syst. nat* 157. *n.* 7.
α calcinatione albicans, mollior. *Wall. min.* 136.
β calcinatione rubescens, durior. *Wall. min.* 136.
Locus: Jemtia, Trollhættan.
Kolland peninsula Weneri.
Dahlia. *It. W:goth.* 229.

Sartorium. 6. TALCUM particulis acerosis sparsis friabilibus subdiaphanis inquinantibus. *Syst. nat.* 157. *n.* 8.
Locus: Garpenberg.
Lapis *crassus, subdiaphanus ceræ s. cornu instar, cultro cæduus, panno attritus cretæ instar inquinans.*

AMI-

TÅLGSTEN.

1. TALGSTEN mjuk, ſkifrig och kullrig med oſynligt genomſkinande gry. *Syſt. nat.* 156. *n.* 1. Talk.
Kommer utifrån.

2. TALGSTEN faſt, ſvart med oſynligt gry och bekſvart glatt yta. Salband.
Syſt. nat. 156. *n.* 2.
Talk hård, tjock med glänſande yta. *Gron. Lapid.* 12.
Fås merendels i alla grufvor; ty han täcker merendels metalládrorna, och ſom en bark gör ſkillnad emellan dem och gråberget.

3. TALGSTEN faſt och fläckug med oſynligt gry. *Syſt. nat.* 156. *n.* 3. Serpentinſten
α ſvartaktig.
β grå.
γ grönaktig.
δ fläckug.
Tages i Zeblitz *i Sveitz.*
vid Salberga *här i Sverige, men ſparſamt.*

4. TALGSTEN rättklöfvig och ſkifrig med oſynligt gry. *Syſt. nat.* 156. *n.* 4. Skinnberg.
Tages allmänt vid Grufvorna, *ſåſom vid Fahlun &c.*

5. TALGSTEN af agnlik ſtrödt ſkört dunkelt grönaktigt gry. *Syſt. nat.* 157. *n.* 7. Tälgſten.
α ſom roſtad hvitnar och är mjukare. *Wall. min.* 136.
β ſom roſtad rödnar och är hårdare. *Wall. min.* 136.
Finnes i Jemtland, *vid* Trollhättan.
på Kolland *i Wenern.*
på Dahl. *Weſtg. reſ.* 229.

6. TALGSTEN af agnlikt ſtrödt ſkört half genomſkinligt ſmutſande gry. *Syſt. nat.* 157. *n.* 8. Skräddare-krita.
Tages i Garpenberg.
Stenen är tjock, half genomſkinlig ſom et horn, låter med knifven ſkära ſig efter behag, och då man ſtryker honom på kläde ſmutſar han ſom krita.

AMIANTUS.

Linum incombustibile. 1. AMIANTUS fibris filiformibus flexilibus. *Syst. nat.* 158. *n.* 1.
Locus: Lapponia, Helvetia.
Crudus ex fibris parallelis.
Præparatus in Funes, Pannos.

Alumen plumosum. 2. AMIANTUS fibris papposis mollibus. *Syst. nat.* 158. *n.* 4.
Locus: Fahluna, Helvetia.

diaphanus. 3. AMIANTUS fibris fragilibus diaphanis. *Syst. nat.* 158. *n.* 3.
Locus: Fodinæ variæ Sveciæ.

immaturus. 4. AMIANTUS fibris angulatis rigidis opacis. *Syst. nat.* 158. *n.* 2.
Locus: e Katasenpacka Tornoæ superioris.
Helvetia.
Lapis *rasus non facile transit in pollinem.*

terrestris. 5. AMIANTUS terrestris.
Locus: Magdeburgi *e fissuris* Saxi.
Lapis *quasi ex Argilla indurata, quæ transversim i fibras contiguas parallelas connata, non dum in lapideam consistentiam indurata.*

ASBESTUS.

Aluta montana. 1. ASBESTUS membranaceus flexilis. *Syst. nat.* 159. *n.* 2.
Locus: Åkeroe.

Suber montanum. 2. ASBESTUS solidiusculus flexilis. *Syst. nat.* 159. *n.* 3.
Locus: Dannemora.

CLAS-

AMIANT.

1. AMIANT af trådige mjuka togor. *Syſt. nat.* 158. *n.* 1. Berglin.
   Tages i Lappland, Sveitz.
   Råſtenen beſtår af parallelt och hoplagde trådar.
   Af honom göres tog, papper, kläde, ſpetſar &c.

2. AMIANT af mjuka papplika togor. *Syſt. nat.* 158. *n.* 4. Bergſjun.
   Finnes i Fahlun, Sveitz.

3. AMIANT af ſköra och half genomſkinliga togor. *Syſt. nat.* 158. *n.* 3. glas-trådig.
   Finnes vid åtſkilliga grufvor i riket.

4. AMIANT af ſtyfva kantiga dunkla togor. *Syſt. nat.* 158. *n.* 2. omogen.
   Tagen vid Kataſenpakta i Öfver Torneå
   i Sveitz.
   Denna ſtenen låter med knif ej gärna rifva ſig til mjöl.

5. AMIANT af Lera. lerig.
   Tagen vid Magdeburg *i ſpringor af ſtenar.*
   Stenen beſtår likſom af hårdad lera, ſom hopvuxit til parallela täta trådar; men ännu ej fått ſin fullkomliga hårdhet.

ASBEST.

1. ASBEST af mjuka lappar. *Syſt. nat.* 159. *n.* 2. Bergläder.
   Tagen vid Åkerö.

2. ASBEST tät och mjuk. *Syſt. nat.* 159. *n.* 3. Bergkork.
   Tagen vid Dannemora.

II. CLAS-

CLASSIS II.

MINERÆ.

SALIA.

SELENITES.

rhombeus. 1. SELENITES ſpatoſo-gypſeus rhombeus. *Syſt. nat.* 162. *n.* 1. *t.* 8. *f.* 3.
Cryſtallus Selenitica gypſea ſolitaria rhombea hyalina. *Amœn. acad.* 1. *p.* 475. *t.* 16. *f.* 3.
A. Talk cryſtal. *Grev. muſ. t.* 21. *f.* 5.
Locus: Germania, Oxonium.
Cryſtallus conſtat rhombis 10, quorum *plana duo oppoſita maxima.*

priſmaticus. 2. SELENITES ſpatoſo-gypſeus priſmaticus. *Syſt. nat.* 162. *n.* 2.
Cryſtallus ſelenitica gypſea ſolitaria priſmatica hyalina. *Amœn. Acad.* 1. *p.* 476.
Penna Pavonis. β Penna Pavonis *viridi-cæruleſcens.*
Locus: Helvetia.
β Indien.
Pennæ Pavonis *inſtar hic* β *lapis prætioſiſſimus oſtentat ſtriam longitudinalem, cui ad angulum acutum inſertæ ſtriæ parallelæ, dein tinctus viridi cæruleo mutabili, ut oculus cati.*

Gypſeus. 3. SELENITES ſpatoſo-gypſeus cuneiformis. *Syſt. nat.* 162. *n.* 3.
Locus: Fodinæ Gypſi Galliæ.
Lapis *in fiſſuris Gypſi, ſæpe magnus, cuneiformis, pellucidus, fiſſilis inſtar Micæ ſpecularis.*

NATRUM.

calcareum. 1. NATRUM marmoris. *Syſt. nat.* 161. *n.* 1.
Sal calcareum. *It. Oel.* 147.
Locus: Germania.
Lapis *calcareus, cinereus refertus Petrificatis, efflor eſcens pilis ſalinis inſtar lanæ.*

2. NA-

II. CLASSEN.

MALMER.
SALTER.

GIPSSALT.

1. GIPSSALT af rhombisk spatig gipsterning. *Syst. nat.* 162. *n.* 1. *t.* 8. *f.* 3. Selenit terning.
Crystall af selenit, som består af Gips enkel, rhombisk och vatten-färgad. *Amœn. acad.* 1. *p.* 475. *t.* 16. *f.* 3.
Talk-crystal. *Grew. mus. t.* 21. *f.* 5.
Finnes i Tyskland *och vid* Oxford.
Crystallen består af 10 *rhombiska sidor, af hvilka de* 2 *större stå midt emot hvarandra.*

2. GIPSSALT af et spatigt Gips-prisma. *Syst. nat.* 162. *n.* 2. Långlig selenit
Crystall af selenit, som består af et vatten-färgadt enkelt Gips-prisma. *Amœn. acad.* 1. *p.* 476.
β Påfogel-fjädren *blågrön.* Påfogel-fjädren.
Finnes i Sveitz.
i Indien.
Påfogel-fjädren β *är en ädel sten af de måst pretieusa och märkvärdiga. Han har längsåt en strimma, från hvilken uti en hvass angel strålar gå parallelt, som på en pänna; Dessutan är denna tingerad med grön-blåt, som skiftar altsom stenen vändes mot dagen, liksom katt-ögat. Jag bedrager mig mycket om denna ädla stenen ej först kommit af ofvannämde Gips-crystall, som blifvit med Koppar-victrioliskt vatten saturerad, hopfäståd och färgad.*

3. GIPSSALT af spatig gipsvigge. *Syst. nat.* 162. *n.* 3. Gipsdrus.
Finnes uti Gips-grufvorna i Frankrike.
Denna stora genomskinliga och bladiga Gips-vigge, som skifrar sig likson Mariæ-glas, finnes allmänt uti Gips-grufvorna och visar tydeligen, at han kommit af en fin Gips-jord, som med vatten crystalliserats.

KALKSALT.

1. KALKSALT i kalksten. *Syst. nat.* 161. *n.* 1. Mursalt.
Kalksalt. *Olands res.* 147.
Tages i Tyskland.
Stenen är en gemen grå kalksten, fyld med Petrificater, som utvittrar med fina salt-hår, som vore han ludin eller likson en kies.

crypturum. 2. NATRUM ſpatoſum, cryſtallis parallelis truncatis apice compreſſis.
Cryſtallus natriformis ſpatoſa, cryſtallis parallelis incarnatis opacis. *Amœn. acad.* 1. *p.* 474. *t.* 16. *f.* 4.
Fluor. *Geſn. figurat.* 26.
Locus: Germania, *frequentiſſimum pro cryptis.*
Cryſtalli *albæ aut flaveſcentes, conſertæ, oblongæ, compreſſæ, apice truncatæ, acie compreſſa ſecundum latera latiora. Non efferveſcunt cum aqua forti.*

lamelloſum. 3. NATRUM ſpatoſum, cryſtallis lamelloſis.
Locus: Germania.
Lapis *opacus, flaveſcens, quaſi cultro varie inciſus, ut ſegmenta erecta, trunctata, inæqualia in aciem compreſſa tantum conſpiciantur.*

NITRUM.

irregulc. 1. NITRUM ſpatoſum acaule, pyramidibus trigonis: lateribus rhombeis carinatis. *Tab.* 2. *f.* 7.
Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa acaulis: pyramidibus æqualibus. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *Syſt. nat. t.* 8. *f.* 7.
Locus: Germania.
Cryſtallus *ſingularis absque omni columna.* Pyramides *verticaliter oppoſitæ: ſingulæ triedræ ex planis rhombeis longitudinaliter ſubcarinatis: rhombi angulo inferiore, quam ſuperior, breviore. Pyramidum plana in verticalibus alterna ſunt, nec oppoſita, ut alterius ſinus recipiat alterius plani angulum. Tab.* 2. *fig.* 7.

Obtuſum. 2. NITRUM ſpatoſum cauleſcens, pyramidibus triedris: lateribus pentagonis. *Tab.* 2. *f.* 5.
Locus: Germania.
Alſatia *in Argento cinereo.*
Cryſtallus *non minus præcedente ſingularis.* Columna *hexaëdra, æqualis: conſtans planis longis, parallelis, altera extremitate transverſa; altera angulo acuto terminata, ita tamen, ut alterna latera apice alternant verſus extremitates.* Pyramides *triedræ ex planis pentagonis: angulo terminali majore.*

3. NI-

2. KALKSALT af ſpat-cryſtaller, ſom äro parallela afhuggne och hväſte. Grott-verk.

Cryſtall af kalkſalts-form i ſpat, hvars Cryſtaller ligga jämt, äro dunkla och gulaktige. *Amœn. acad.* 1. *p.* 474. *t.* 16. *f.* 4.

Drus. *Geſn. figurat.* 26.

Finnes i Tyſkland, *hvarifrån det årligen föres i ſtor mängd till* Holland &c. *för Grott-verk.*

Cryſtallerne *äro hvite eller gulaktige, ſitta flere tilſammans, äro hopkrammade, på ändan aldeles tvära och på kanterna hväſte, ſom en yxa.*

De gäſa ej med ſked-vatten.

3. KALKSALT af ſpat med fjälliga Druſer. Underſkuren drus.

Finnes i Tyſkland.

Stenen är dunckel, gulaktig, och likſom han varit, då han än var mjuk, hackad med en knif; ty klyſterna äro på tvären ojämna och hväſte, ſom knifvar.

SALTPETTER.

1. SALTPETTER af ſpat i en ſexkantig terning, hvars ſidor äro rhombiſka och långsåt kantade. *Tab.* 2. *f.* 7. Tvärſidig.

Cryſtall af Saltpetter ſkapnad i ſpat terning af lika pyramider. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *Syſt. nat. t.* 8. *f.* 7.

Finnes i Tyſkland.

Cryſtallen *är en beſynnerlig terning af 2:ne verticale pyramider; hvardera pyramiden har tre ſidor; hvar ſida är en rhomb, ſom långsåt är uphögd och delt uti 2:ne lika ſidor, ſå at man ock väl kan ſäga, at hvar pyramid beſtår af 6 ſidor, och at hvardera af deſſe ſidor äro en half rhomb, eljeſt gå deſſe 3 ſidor uti hvar pyramid med ſpitſen emot hvarandra alternatiſt, at den ena gifver rum för den andra vid nedra ſidan.*

2. SALTPETTER af en utſträkt ſpatdrus, hvars ſpetſar beſtå af 3 femkantiga ſidor. *Tab.* 2. *f.* 5. Trubbig.

Tagen i Tyſkland.

i Elſas *uti hvitgylden.*

Cryſtallen *är ej mindre beſynnerlig, än den förſte.* Stammen *är et ſexkantigt priſma af jämna, långa, flata, femkantiga ſidor, ſåledes at de omväxla med den ſpitſiga ändan, ſå at 3 veta mot hvar ſpets.* Pyramiderna *äro hvardera af 3 ſidor och hvardera af deſſe ſidor är en flat femkant, och i denna femkanten är altid den ytterſta kanten den längſta.*

ater. 6. SCHISTUS scriptura atra. *Syst. nat.* 154. *n.* 6.
Locus: Hunneberg, *Westrogothiæ.*
Helvetia.
Lapis *ater, adspersus atomis obscuris, nitidis; non effervescit cum aqua forti.*

viridis. 7. SCHISTUS viridis scriptura alba.
Locus: Moesseberg *Westrogothiæ.*
Lapis *crudus viridis, siccus cinereus evadit; reliquis fere mollior est.*

APYRÆ.

MICA.

Specularis. 1. MICA particulis membranaceis fissilibus pellucidis. *Syst. nat.* 155. *n.* 1.
Locus: Wermelandia *in confiniis* Norvegiæ, *unde præstantissima allata, latitudine pedali & ultra.*

fissilis. 2. MICA particulis membranaceis fissilibus diaphanis, *Syst. nat.* 155. *n.* 2.
Locus: Svecia *passim in rupibus.*

squamosa. 3. MICA particulis squamosis sparsis. *Syst. nat.* 155. *n.* 3.
Locus: Svecia *ubique in saxis.*
Cum omnis evidentia Lithologiæ innitatur lapidum generationi, fateri debemus nullos lapides nos magis exercuisse, quam Apyros, & in his imprimis Micam. Lapis ubique vulgatissimus, sed origine omnium maxime peregrinus. Non occurrit inter terras primogeneas Mica, nec in novis nisi in Arena ex lapide comminuta. Tegit Mica sæpius Cotem Quadrum ad fissuras; cumque omnibus constet cotem ortam ex Arena farinacea & Argilla calcarea, sequitur Micam esse adscititiam, nec in terra constitutiva quærendam & forte aquæ sobolem, quemadmodum Spatum & Qvartzum; sed quæ caussa determinet aquam ad staturam fixam squamæ?

TAL-

6. SKIFVER med svart skrift. *Syst. nat.* 154. *n.* 6. Sot-skifver.
Tages på Hunneberg *i Westergöthland.*
i Sveitz.
Stenen är kol-svart med mörkskimrigt gry. Gåser ej med skedvatten.

7. SKIFVER grön med hvit skrift. grön-skifver.
Tages på Mösseberg *i Westergöthland*
i Sveitz.
Stenen är allenast grön, då han är fuktig; men då han blifver torr varder han grå, eljest är han lösare, än något af de andre slagen.

ELDFASTE.
SKIMMER.

1. SKIMMER af genomskinliga blader. *Syst. nat.* 155. *n.* 1. Spegel-skimmer.
Tagen på grånsen emellan Wermeland *och* Norige, *så ren och rått-klyfd, at han ofta stiger til en half alns breda blader.*

2. SKIMMER af half genomskinliga blader. *Syst. nat.* 155. *n.* 2. skifrigt skimmer.
Finnes allmänt i bergsskrefvorna innom Riket.

3. SKIMMER af strödde fjäll. *Syst. nat.* 155. *n.* 3. fjälligt skimmer.
Finnes allmänt inom Riket.
Som all redig kunskap om stenar grundar sig på deras generation, ty så många vete vi tydeligen, som vi förstå hvaraf de äro hopkomne, må vi rent ut bekänna, at inga gjort oss mer ombugsade än de eldfaste stenar, och besynnerligen ibland dem skimret, som allestådes och snart sagt i alla stenar förekommer; men än i dag är till sin upkomst så främmande för oss som diamanter. Skimret *får jag icke igen i någon uråldrig jordsort, ej eller i någon ny jordart, om jag ej vill taga en förvittrad sjelfsfrätsten till moder, då jag är lika okunnig om dennes upkomst. Jag ser at skimmer är allmänt strödd i brotten på quatersten, men jag vet ock, at denna stenart måste vara hopsatt af sand och litet mergel, så at skimret ditkommit sedermera, och kanske lönligt afsats af vattnet såsom Spat och Quarts, men blifver dock lika okunnig om hvad som förmått vatnet, at antaga detta fjällaktiga fasta och skimrade väsende; måste altså lemna det åt efterverlden, som blifver slugare än vår.*

TALCUM.

Venetum. 1. TALCUM particulis impalpabilibus diaphanis molliusculis convexis fissilibus. *Syst. nat.* 156. *n.* 1.
Locus: extraneus.

Corneum. 2. TALCUM particulis impalpabilibus, solidum nigrum, superficie atra glabra. *Syst. nat.* 156. *n.* 2.
Talcum durum crassum, cortice nitido *Gron. lapid.* 12.
Locus: Fodinæ metallicæ *ubique; tegit enim communiter utrinque venas metallicas & eas a matrice distingvit.*

Serpentinum. 3. TALCUM particulis impalpabilibus, solidum maculatum. *Syst. nat.* 156. *n.* 3.
α nigricans.
β cinereus.
γ virescens.
δ maculatum.
Locus: Zeblitz *in Helvetia.*
Svecia *rarius.*

Fissile. 4. TALCUM particulis impalpabilibus, lamellis parallelis. *Syst. nat.* 156. *n.* 4.
Locus: Fodinæ *variæ* Falunæ &c.

Ollare. 5. TALCUM particulis acerosis sparsis friabilibus opacis subvirescentibus. *Syst. nat* 157. *n.* 7.
α calcinatione albicans, mollior. *Wall. min.* 136.
β calcinatione rubescens, durior. *Wall. min.* 136.
Locus: Jemtia, Trollhættan.
Kolland peninsula Weneri.
Dahlia. *It. Wgoth.* 229.

Sartorium. 6. TALCUM particulis acerosis sparsis friabilibus subdiaphanis inquinantibus. *Syst. nat.* 157. *n.* 8.
Locus: Garpenberg.
Lapis *crassus, subdiaphanus ceræ s. cornu instar, cultro cæduus, panno attritus cretæ instar inquinans.*

AMI-

TÅLGSTEN.

1. TÅLGSTEN mjuk, ſkifrig och kullrig med oſynligt genomſkinande gry. *Syſt. nat.* 156. *n.* 1. Talk.
Kommer utifrån.

2. TÅLGSTEN faſt, ſvart med oſynligt gry och bekſvart glatt yta. *Syſt. nat.* 156. *n.* 2. Salband.
Talk hård, tjock med glânſande yta. *Gron. Lapid.* 12.
Fås merendels i alla grufvor; ty han tâcker merendels metallådrorna, och ſom en bark gör ſkillnad emellan dem och gråberget.

3. TÅLGSTEN faſt och fläckug med oſynligt gry. *Syſt. nat.* 156. *n.* 3. Serpentinſten
α ſvartaktig.
β grå.
γ grönaktig.
δ fläckug.
Tages i Zeblitz *i Sveitz.*
vid Salberga *här i Sverige, men ſparſamt.*

4. TÅLGSTEN råttklöfvig och ſkifrig med oſynligt gry. *Syſt. nat.* 156. *n.* 4. Skinnberg.
Tages allmänt vid Grufvorna, *ſåſom vid Fahlun &c.*

5. TÅLGSTEN af agnlik ſtrödt ſkört dunkelt grönaktigt gry. *Syſt. nat.* 157. *n.* 7. Tälgſten.
α ſom roſtad hvitnar och är mjukare. *Wall. min.* 136.
β ſom roſtad rödnar och är hårdare. *Wall. min.* 136.
Finnes i Jemtland, *vid* Trollhättan.
på Kolland *i Wenern.*
på Dahl. *Weſtg. reſ.* 229.

6. TÅLGSTEN af agnlikt ſtrödt ſkört half genomſkinligt ſmutſande gry. *Syſt. nat.* 157. *n.* 8. Skräddare-krita.
Tages i Garpenberg.
Stenen är tjock, half genomſkinlig ſom et horn, låter med kniſven ſkåra ſig efter behag, och då man ſtryker honom på kläde ſmutſar han ſom krita.

AMIANTUS.

Linum incombustibile. 1. AMIANTUS fibris filiformibus flexilibus. *Syst. nat.* 158. *n.* 1.
Locus: Lapponia, Helvetia.
Crudus ex fibris parallelis.
Præparatus in Funes, Pannos.

Alumen plumosum. 2. AMIANTUS fibris papposis mollibus. *Syst. nat.* 158. *n.* 4.
Locus: Fahluna, Helvetia.

diaphanus. 3. AMIANTUS fibris fragilibus diaphanis. *Syst. nat.* 158. *n.* 3.
Locus: Fodinæ variæ Sveciæ.

immaturus. 4. AMIANTUS fibris angulatis rigidis opacis. *Syst. nat.* 158. *n.* 2.
Locus: e Katasenpacka Tornoæ superioris.
Helvetia.
Lapis *rasus non facile transit in pollinem.*

terrestris. 5. AMIANTUS terrestris.
Locus: Magdeburgi *e fissuris* Saxi.
Lapis *quasi ex Argilla indurata, quæ transversim i fibras contiguas parallelas connata, non dum in lapideam consistentiam indurata.*

ASBESTUS.

Aluta montana. 1. ASBESTUS membranaceus flexilis. *Syst. nat.* 159. *n.* 2.
Locus: Åkeroe.

Suber montanum. 2. ASBESTUS solidiusculus flexilis. *Syst. nat.* 159. *n.* 3.
Locus: Dannemora.

CLAS-

AMIANT.

1. AMIANT af trådige mjuka togor. *Syst. nat.* 158. *n.* 1. Berglin.
Tages i Lappland, Sveitz.
Rastenen består af parallelt och hoplagde trådar.
Af honom göres tog, papper, kläde, spetsar &c.

2. AMIANT af mjuka papplika togor. *Syst. nat.* 158. *n.* 4. Bergsjun.
Finnes i Fahlun, Sveitz.

3. AMIANT af skôra och half genomskinliga togor. *Syst. nat.* 158. *n.* 3. glas-trådig.
Finnes vid åtskilliga grufvor i riket.

4. AMIANT af styfva kantiga dunkla togor. *Syst. nat.* 158. *n.* 2. omogen.
Tagen vid Katasenpakta i Öfver Torneå
i Sveitz.
Denna stenen låter med knif ej gärna rifva sig til mjöl.

5. AMIANT af Lera. lerig.
Tagen vid Magdeburg *i springor af stenar.*
Stenen består likson af hårdad lera, som hopvuxit til parallela tåta trådar; men ännu ej fått sin fullkomliga hårdhet.

ASBEST.

1. ASBEST af mjuka lappar. *Syst. nat.* 159. *n.* 2. Bergläder.
Tagen vid Åkerö.

2. ASBEST tåt och mjuk. *Syst. nat.* 159. *n.* 3. Bergkork.
Tagen vid Dannemora.

II. CLAS-

CLASSIS II.

MINERÆ.

SALIA.

SELENITES.

rhombeus. 1. SELENITES spatoso-gypseus rhombeus. *Syst. nat.* 162. *n.* 1. *t.* 8. *f.* 3.
Crystallus Selenitica gypsea solitaria rhombea hyalina. *Amœn. acad.* 1. *p.* 475. *t.* 16. *f.* 3.
A. Talk crystal. *Grev. muf. t.* 21. *f.* 5.
Locus: Germania, Oxonium.
Crystallus constat rhombis 10, quorum *plana duo opposita maxima.*

prismaticus. 2. SELENITES spatoso-gypseus prismaticus. *Syst. nat.* 162. *n.* 2.
Crystallus selenitica gypsea solitaria prismatica hyalina. *Amœn. Acad.* 1. *p.* 476.
Penna Pavonis. β Penna Pavonis *viridi-cærulescens.*
Locus: Helvetia.
β Indien.
Pennæ Pavonis *instar hic* β *lapis prætiosissimus ostentat striam longitudinalem, cui ad angulum acutum insertæ striæ parallelæ, dein tinctus viridi cæruleo mutabili, ut oculus cati.*

Gypseus. 3. SELENITES spatoso-gypseus cuneiformis. *Syst. nat.* 162. *n.* 3.
Locus: Fodinæ Gypsi Galliæ.
Lapis *in fissuris Gypsi, sæpe magnus, cuneiformis, pellucidus, fissilis instar Micæ specularis.*

NATRUM.

calcareum. 1. NATRUM marmoris. *Syst. nat.* 161. *n.* 1.
Sal calcareum. *It. Oel.* 147.
Locus: Germania.
Lapis *calcareus, cinereus refertus Petrificatis, efflorescens pilis salinis instar lanæ.*

2. NA-

II. CLASSEN.

MALMER.
SALTER.

GIPSSALT.

1. GIPSSALT af rhombisk spatig gipsterning. *Syst. nat.* 162. *n.* 1. *t.* 8. *f.* 3. Selenit terning.
Crystall af selenit, som består af Gips enkel, rhombisk och vatten-fårgad. *Amœn. acad.* 1. *p.* 475. *t.* 16. *f.* 3.
Talk-crystal. *Grew. mus. t.* 21. *f.* 5.
Finnes i Tyskland *och vid* Oxford.
Crystallen består af 10 *rhombiska sidor, af hvilka de* 2 *största stå midt emot hvarandra.*

2. GIPSSALT af et spatigt Gips-prisma. *Syst. nat.* 162. *n.* 2. långlig selenit
Crystall af selenit, som består af et vatten-fårgadt enkelt Gips-prisma. *Amœn. acad.* 1. *p.* 476.
β Påfogel-fjädren *blågrön.* Påfogel-fjädren.
Finnes i Sveitz.
i Indien.
Påfogel-fjädren β *är en ädel sten af de mäst pretieusa och märkvärdiga. Han har långsåt en strimma, från hvilken uti en hvass angel strålar gå parallelt, som på en pånna; Dessutan är denna tingerad med grön-blåt, som skiftar altsom stenen våndes mot dagen, liksom katt-ögat. Jag bedrager mig mycket om denna ädla stenen ej först kommit af ofvannämde Gips-crystall, som blifvit med Koppar-victrioliskt vatten saturerad, hopfåstad och fårgad.*

3. GIPSSALT af spatig gipsvigge. *Syst. nat.* 162. *n.* 3. Gipsdrus.
Finnes uti Gips-grufvorna i Frankrike.
Denna stora genomskinliga och bladiga Gips-vigge, som skifrar sig liksom Mariæ-glas, finnes allmänt uti Gips-grufvorna och visar tydeligen, at han kommit af en fin Gips-jord, som med vatten crystalliserats.

KALKSALT.

1. KALKSALT i kalksten. *Syst. nat.* 161. *n.* 1. Mursalt.
Kalksalt. *Olands res.* 147.
Tages i Tyskland.
Stenen är en gemen grå kalksten, fyld med Petrificater, som utvittrar med fina salt-hår, som vore han ludin eller liksom en kies.

2. KALKSALT af ſpat-cryſtaller, ſom äro parallela afhuggne och hväſſe. Grott-verk.

Cryſtall af kalkſalts-form i ſpat, hvars Cryſtaller liggä jämt, äro dunkla och gulaktige. *Amœn. acad.* 1. *p.* 474. *t.* 16. *f.* 4.

Drus. *Geſn. figurat.* 26.

Finnes i Tyſkland, *hvarifrån det årligen föres i ſtor mängd till* Holland &c. *för Grott-verk.*

Cryſtallerne *äro hvite eller gulaktige, ſitta flere tilſammans, äro hopkrammade, på ändan aldeles tvära och på kanterna hväſſe, ſom en yxa.*

De gäſa ej med ſked-vatten.

3. KALKSALT af ſpat med fjälliga Druſer. Underſkuren drus.

Finnes i Tyſkland.

Stenen är dunckel, gulaktig, och likſom han varit, då han än var mjuk, hackad med en knif; ty klyſterna äro på tvären ojämna och hväſſe, ſom knifvar.

SALTPETTER.

1. SALTPETTER af ſpat i en ſexkantig terning, hvars ſidor äro rhombiſka och långsät kantade. *Tab.* 2. *f.* 7. tvärſidig.

Cryſtall af Saltpetter ſkapnad i ſpat terning af lika pyramider. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *Syſt. nat. t.* 8. *f.* 7.

Finnes i Tyſkland.

Cryſtallen *är en beſynnerlig terning af* 2:ne *verticale pyramider; hvardera pyramiden har tre ſidor; hvar ſida är en rhomb, ſom långsät är uphögd och delt uti* 2:ne *lika ſidor, ſå at man ock väl kan ſäga, at hvar pyramid beſtår af* 6 *ſidor, och at hvardera af deſſe ſidor äro en half rhomb, eljeſt gå deſſe* 3 *ſidor uti hvar pyramid med ſpitſen emot hvarandra alternatiſt, at den ena gifver rum för den andra vid nedra ſidan.*

2. SALTPETTER af en utſträkt ſpatdrus, hvars ſpetſar beſtå af 3 femkantiga ſidor. *Tab.* 2. *f.* 5. trubbig.

Tagen i Tyſkland.

i Elſas *uti hvitgylden.*

Cryſtallen *är ej mindre beſynnerlig, än den förſte.* Stammen *är et ſexkantigt priſma af jämna, långa, flata, femkantiga ſidor, ſålédes at de omväxla med den ſpitſiga ändan, ſå at* 3 *veta mot hvar ſpets.* Pyramiderna *äro hvardera af* 3 *ſidor och hvardera af deſſe ſidor är en flat femkant, och i denna femkanten är altid den ytterſta kanten den längſta.*

lenticulatum. 3. NITRUM ſpatoſum acaule, pyramidibus triedris: lateribus pentagonis. *Tab.* 2. *f.* 1.

Locus: Germania.

Cryſtallus *rariſſima, neſcio num antea deſcripta.* Figura *refert Lentem, cujus utrumque latus ſit Pyramis.* Pyramis *hæc planiuſcula conſtat planis tribus pentagonis, ita tamen ut oppoſita Pyramidis latera ſint ad alterius alterna;* columna *nulla, ſed latera ſexfariam truncata, unde hæc conſtat ex ſex planis trigonis anguſtiſſimis. Affinitas hujus cryſtalli cum antecedente ſumma eſt, ut, ſi latera concipiantur elongata in* columnam *ex trigonis ad pentagona oblonga, reſultat præcedentis figura, quamvis toto cælo videantur diverſæ. Hujus forte ſola varietas* NITRUM ſpatoſum utrinque truncatum, planum, ſuborbiculari-hexaædron. *Syſt. nat.* 163. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13.

truncatum. 4. NITRUM ſpatoſum utrinque truncatum. *Syſt. nat.* 163. *n.* 4. *g. t.* 8. *f.* 9. *Amœn. acad.* 1. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 16.

Locus: Germania.

Variat Columna *lateribus æqualibus, quod frequentius & in aliis, rarius columnæ lateribus alternis duplo anguſtioribus.*

Suillum. 5. NITRUM ſpatoſum acaule utrinque pyramidatum: pyramide ſuperiore ſubulata. *Amœn. acad.* 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 9. *Syſt. nat.* 163. *n.* 4. *b. t.* 8. *f.* 6.

Locus: Dannemora.

Cryſtallus *molliſſima, maxime acuminata, conſerta, ſæpius decumbens, rarius erecta;* Columna *nulla.* Pyramis *brevior communiter in baſin deliqueſcit; fracta ſpato conſtat.*

imbricatum. 6. NITRUM ſpatoſum acaule, pyramide triquetra acute imbricata.

Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa aggregata trifariam imbricata ſtriata. *Amœn. acad.* 1. *p.* 478. *t.* 16. *f.* 14.

Locus: Alſatia.

Cryſtalli *lapideæ, calcareæ, copioſæ, confertæ, argute triquetræ & ſenſim attenuatæ: lateribus imbricatis ſquamis minutiſſimis parallelis acuminatis. Efferveſcit cum aqua forti.*

7. NI-

3. SALTPETTER af ſpat-terning hvars pyramider åro trekantige af femkantiga ſidor. *Tab.* 2. *f.* 1. nedtryckt drus.

Tagen i Tyſkland.

Cryſtallen *faller mig ſå ſålſam, at jag mins mig hvarken ſedt eller låſit om den ſamma. Skapnaden år något lik en Lints hvars öfra och undra ſida voro en nåſtan oſynlig pyramid af 3 ſidor, af hvilka hvardera år en femkant; men deſſe ſidor omvåxla och ſvara icke gent emot den undra ſidan. Ingen ſtråckning eller priſma ſkiljer deſſe nåſtan oſynlige pyramider, utan år terningen i omkretſen ſexkantig och likſom ſexkantigt afſkuren, ſå at kanten, genom det at ſidorna i pyramiden omvåxla, beſtår af 6 ſmala trekantiga ſidor. Så olika denne år til utvårtes anſeende ifrån den förra, ſå nåra ſlågt blifver dock han, då man föreſtåller ſig en kårtning uti columnen eller priſma, at deſs ſidor ifrå långa femkanter blifva ſtympade til trekanter, då man juſt har denna terning. Hår af ſkulle jag vara benågen at tro, at de tallricks-like ſmå ſexkantige, helt platte ſpat-druſer, i Syſt. nat.* 163. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13. *afbildade, torde våra endaſt en åndring af denna ſenare, ſom blifvit ſlat på ſidorna.*

4. SALTPETTER af ſpat, på båda ſidor afhuggit. *Syſt. nat.* 163. *n.* 4. *g. t.* 8. *f.* 9. *Amœn. acad.* 1. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 16. afhuggen Drus.

Finnes i Tyſkland.

Gemenligen åro alla 6 ſidorna af denna druſen lika breda; men undertiden gifves han ock med hvarannan ſida halfparten ſmalare.

5. SALTPETTER af ſpat utan ſtam: på öfra åndan långre ſpitſad. Svintand.

Amœn. acad. 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 9. *Syſt. nat.* 163. *n.* 4. *b. t.* 8. *f.* 6.

Druſen *beſtår af löſa cryſtaller, ſom måſtendels ligga på ſides och ſtrödde. Den öfra ſpitſen år merendels långre och mera ſpitſad ån på andra Druſer; men den nedra, ſom blifver rot, år hel kårt.*

6. SALTPETTER af ſpat utan ſtam med trekantig fjållig pyramid. fjållig Drus.

Drus af ſaltpetters form, ſpataktig, ſtrödd, och på 3 ſidor fjåll-formig. *Amœn. acad.* 1. *p.* 478. *t.* 16. *f.* 14.

Tagen i Elſas *och Dannemora i* Sverige.

Druſen *år af många kalk-cryſtaller, ſom ſitta tilſammans, ſkarpt trekantige och ſmåningom ſpitſade åt åndan, men ſidorna åro likſom ſpånlagde med ſina jåmna ſpitſiga fjåll. Denne gåſer med ſked-vatten.*

acaule. 7. NITRUM quartzoſum hyalinum utrinque pyramidatum acaule.

Cryſtallus tertia. *Geſn. figurat. t.* 18. *f.* 2.

Locus: Svecia.

Cryſtallus *conſtat pyramidibus duabus exacte oppoſitis, abſque columnæ veſtigio, cujus omnia latera* 12, *trigona, æqualia.*

Pſeudo Adamas. 8. NITRUM quartzoſum hyalinum utrinque pyramidatum ſubacaule. *Tab.* 2. *f.* 1.

Locus: Helvetia.

Cryſtallus *nitidiſſima & maxime pellucida, conſtans* Pyramidibus *oppoſitis, hexaëdris ex trigonis, exacte antecedentis, at loco* Columnæ *linea plana diſtingvit pyramides, anguſtiſſima, quæ tamen reddit diverſam faciem Cryſtalli; adeoque ſpeciei nota conſiſtit in Columella lateribus brevioribus quam latis.*

utrinque pyramidatum. 9. NITRUM quartzoſum hyalinum utrinque pyramidatum cauleſcens.

Locus: Svecia *rarius.*

Cryſtallus *perfectiſſima Nitri (ut in Syſt. nat. t.* 8. *f.* 4.); *at rarior occurrit* columella *pyramidibus longiore & ſimul utrinque pyramidata.*

Cryſtallus montana. 10. NITRUM quartzoſum hyalinum columnare pyramidatum.

Cryſtallus nitriformis, cryſtallis oblongis diſtantibus. *Amoen. acad.* 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 8.

Locus: Europa *& forte totus orbis, præcipuè in fodinis.*

Cryſtalli *columna elongata, altera extremitate baſeos fixa, altera pyramide hexaëdra ex planis trigonis terminata.*

Maxima, *hujus varietas, ex* India *allata, in muſeo hocce ſpectabilis & ſpecioſiſſima, cujus* columnæ *longitudine ſpithamea, diametro duplo breviore, pellucidæ, parum nigricantes, cujus itaque figuram in Tab.* 1. *f.* 1. *operæ pretium judicavimus adponere, quamvis chartæ anguſtia eandem naturali magnitudine non potuerit ſiſtere.*

11. NI-

7. SALTPETTER af klar vatten-färgad quarts på båda ändar spitsad. afkärtad.

Drusen 3. *Gesn. figur. t.* 18. *f.* 2.

Finnes i järn-grufvorna inomlands.

Drusen *består af en på bägge ändar spitsig pyramid, hvardera spitsen af 6 trekantiga, jämna sidor, som svara aldeles emot den andra pyramidens sidor, utan at vara åtskilde med minsta tecken til stam.*

8. SALTPETTER af vatten-klar quarts, på båda ändar spitsad, nästan utan all stam. villa demanter.

Finnes i Sveitz.

Drusen *är en af de klaraste i verlden, nog lik den förra, består af 2ne pyramidale spitsar, hvardera af 6 trekantiga sidor, och sidorna svara gent emot hvarandra uti bägge spitsarna, men äro åtskilde med en flat kant, såsom tecken til stam, dock löpande emellan pyramiderne endast som et smalt band, hvaraf han får et egit utseende.*

9. SALTPETTER af vatten-klar quarts, på båda ändar spitsad, med aflång stam. dubbel Drus.

Finnes i Sverige *bland andra Druser.*

Drusen *visar hela skapnaden som tilkommer saltpetter, men finnes sällan hel; ty merendels blifver den nedra pyramiden på spitsen quarhäftad uti bergarten, då denne är litet fästad allenast på sidan och bägge pyramidal-spitsarna blifva tydelige.*

10. SALTPETTER af vatten-klar quarts, med stam och en spits. Berg-crystall.

Drus af Saltpetter-form med särskildta pyramider. *Amoen. acad.* 1. *p.* 477. *t.* 76. *f.* 8.

Enkel Drus. *Gesn. figurat.* 18. *f.* 1.

Finnes allmänt i Grufvor och bergsskrefvor, så at ingen Drus är allmännare.

Han har en lång stam som på öfra ändan är spitsig, sexsidig; men andra ändan rotar sig i bergarten.

Af detta slaget är ock den makalösa Drus ifrån Ost-Indien, *som finnes i detta Cabbinet, men näppeligen så stor i något annat; ty hvar och en Crystall i denna sten är mer än quarters lång, och diametern är just hälften mot längdlinien.* Färgen *är klar och genomskinlig, men stöter något på svart. Man har hållit mödan värdt, at aftaga en så prägtig sten uti Tabellen* 1. *fig.* 1. *men Taflans storlek kunde ej begripa denna Drus till sin högd och vidd.*

11. SALT-

aggregatum. 11. NITRUM quartzoſum hyalinum acaule aggregatum pyramidatum.

Cryſtallus nitriformis quartzoſa aggregata acaulis. *Amœn. acad.* 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 7.

Locus: Europa, *frequens in fodinis.*

Cryſtalli *confertæ & ſolæ pyramides in conſpectum prodeunt.*

granulatum. 12. NITRUM quartzoſum hyalinum conglomeratum, cryſtallis granulatis.

Locus: Germania.

Lapis *variæ figuræ, conglomeratus ex granis Cryſtallinis, acaulibus, pyramidatis.*

reticulatum. 13. NITRUM quartzoſum hyalinum ſtriis intertexto-reticulatis.

Locus: Wildemannen *Germaniæ.*

Lapis *albus ex ſtriis filiformibus, longis, reticulato-implicatis & intertextis, quæ componuntur* Cryſtallis *minimis, vix oculo nudo perſpiciendis.*

Præcedentia omnia NITRA quartzoſa *poſſunt quidem pro varietatibus haberi, quam dubium non ſit, quin eandem agnoſcant cauſſam originis; attamen ob nitorem artis & perſpicuitatem voluimus heic ea diſtingvere.*

Gemma. 14. NITRUM quartzoſum coloratum. *Syſt. nat.* 163. *n.* 3.

a. VOPAZIUS citrino-flavus, *ex cryſtallo nitri.*

ex cryſtallo cubica angulis terminalibus truncatis.

Cryſtallus Topazii *eſt priſma tetrædrum, cujus anguli longitudinales duo oppoſiti parum utrinque detriti, ut ſic evadat fere octædrum. Apex eſt pyramis truncata ex duobus pentagonis verticalibus & quatrur trigonis minoribus ſæpe tamen hæc quatrur trigona medio quaſi diſtracta conſtant, ſingula plano hexagono cum compoſito trigono.*

Saxonicus, Bohemicus,
Orientalis
Occidentalis.

b. HYACINTHUS purpureo-fulvus.

d. AMETHYSTUS violaceus, *ex cryſtallo nitri.*

Orientalis.
Saxonicus.

f. BE-

11. SALTPETTER af vattenfärgad quarts med hopgyttrade py- Canderad.
ramider utan ſtammar.

Druſer hopgyttrade Saltpetterlike af quarts och utan ſtammar. *Amœn. acad.* 1. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 7.

Finnes allmänt i Europa.

Druſen *beſtår af ſå många och ſå tät ſtrödda cryſtaller, at allenaſt ſpitſarna ſynas; hvarföre ock denna måſt brukas til grott-verk.*

12. SALTPETTER af vattenfärgad quarts, hopgyttrad af gryniga grynig drus.
Cryſtaller.

Tagen i Tyſkland.

Stenen *finnes af åtſkillig ſkapnad, altid likſom hoggyttrad af gryn, hvilka alla äro ſpitſar af deſſa cryſtaller.*

13. SALTPETTER af vattenklar quarts, hvars ſtrimmor äro ſom traſſlad drus.
et galler hopflätade.

Finnes i Tyſkland vid Wildemannen.

Druſen *är hvit och likſom af långa uprätta trådar hopbunden, hvilka här och der med ſidorna röra hvarandra och hophäſtas, ſom et på högden utdragit nät. Alla deſſa trådar äro hopſatte af näſtan oſynliga punčter, ſom hvarför ſig äro ſmå cryſtaller.*

Alla deſſe föregående Druſer *äro med hvarandra ſå nära i förvantſkap, at de kunna under en ſlägt bringas; och de måſte ofelbart hafva en och ſamma orſak til ſit urſprung; men för redighet ſkul, och at bättre kännas, äro de ſärſkildt framſtäldte.*

14. SALTPETTER af färgad quarts. *Syſt. nat.* 163. *n.* 3. ädel drus.

a. TOPAZ Citron-gul *af ſaltpetter-formig drus.*
af aflång cubiſk drus.

Topaz druſen *är ſyrkantig och aflång, men 2 deſs aflånga kanter äro affſlipade, at längden ſåledes varder näſtan ſexkantig. Bägge ändar äro afbuggne, och på ſidorna ſexſidigt affſlipade i proportion emot ſidorna, ſå at 2 ſidor blifva ſtörre, 4 mindre och deſſe mindre beſtå hvardera af tvenne på hvarandra ſatte ſidor, af hvilka den nedra är ſexkantig och den öfra trekantig.*

Tagen i Saxen, Bömen.
i Orient.
i America.

b. HYACINTH brandgul.

c. AMETHYST violet *af ſaltpetterformig cryſtall.*

Tagen i Orient.
i Saxen.

d. BERYLLUS *viridi-cæruleus*
Chrysolithus *gramineus.*
e. SMARAGDUS *viridis.*
Chrysoprasus *viridi-cinereus.*
Locus: India, Saxonia.

Splendidissimum Museum magnificentiam Possessoris Gemmis *pretiosissimis abunde ostentat, quarum puritas, nitor, politura, magnitudo, copia certat cum præstantissimis summorum Heroum & Imperatorum cimeliis gemmarum. Hæ* annulis *aureis vitro obductis & inscriptis, operculi instar cardini adhærent, ut clausæ supra solium nitidissimi metalli vel elevatæ sine eo conspiciantur & perlustrentur ab utraque latere.*

Ego has ad species certas amandare non sustinui, qui paucas antea vidi præparatas, crudas pauciores, quas itaque aliis, qui crudas facilius examinare possunt, lubens relinquo. Naturæ perfectio in his lucet, uti morum adulatio in hominibus.

compressum. 15. NITRUM quartzosum hyalinum, columnæ lateribus duobus oppositis latioribus.
Locus: Germania.
Crystallus *solitaria spithamea*, Columna *hexaëdra: lateribus duobus oppositis sextuplo latioribus*; Pyramide *hexaëdra ex planis trigonis, quorum latera duo opposita, columnæ lateribus latioribus superimposita, longe breviora sunt reliquis.*

MURIA.

marina. 1. MURIA nuda marina. *Syst. nat* 164. *n.* 1.
Locus: Oceanus.

fontana. 2. MURIA nuda fontana. *Syst. nat.* 164. *n.* 2.
Locus: Germaniæ *fontes Salinæ.*

Gemmæ. 3. MURIA nuda fossilis. *Syst. nat.* 164. *n.* 3.
Sal gemmeus. *Gesn. figurat.* 34. *f.* 1.
Locus: Polonia.

4. MU-

d. BERYLL *grönblå.*
CHYSOLITH *blekare gråsgrön.*
e. SMARAGD *grön.*
CRYSOPRAS *gröngrå.*
Tagen i Indien, Saxen.

Detta dyrbara Cabinet *prisar sin Herres prakt genom de många och utvalda ådla stenar, af hvilka det så rikt lyser och uti hvilkas klarhet, glants, slipning och myckenhet dess värde ligger, som gör, at det täflar äfven i denna del med de rikaste och ansenligaste Samlingar. Utom dess äro de mäste ådla stenar infattade i Gullringar, och desse emaillerade, samt med stenens namn påskrefne. Men förnämligast äro stenarna i ringen så inhäftade, at de kunna som et läck uplyftas utur sit folio, fäftade på ena sidan vid et fint gångjern, at de således kunna skådas både med och utan folium.*

Alla ådla stenar har jag ej varit i stånd at rätt föra til sina slägten, som tilförene sedt af dem så slipade, mindre rå och hållit dem i stenriket som complimenter, söder och moder uti den lefvande verlden, då jag ej funnit det innantil, som lyst utanpå.

15. SALTPETTER af vatten-klar quarts med tvänne bredare midt emot hvarandra liggande sidor. hopkrammad drus.
Tagen i Tyskland.
Drusen *är en crystall af quarters längd och sexkantig stam, hvars 2 sidor midt emot hvarandra äro sex gångor bredare, än de andra, at han således synes vara mycket hopkrammad, men sjelfva spitsen, som hopsättes af 6 trekanter, har de 2 bredare sidorne kårtare, än de smalare och altså förlora de i längden det de vunnit i bredden.*

KÖKSALT.

1. KOKSALT renat af hafs-vatten. *Syst. nat.* 164. *n.* 1. Spanskt salt.
Finnes i hela Oceanen.

2. KOKSALT renat af källvatten. *Syst. nat.* 164. *n.* 2. Källe salt.
Finnes i Tysklands *Salt-källor.*

3. KOKSALT rent utur grufvor. *Syst. nat.* 164. *n.* 3. Berg-salt.
Bergsalt. *Gesn. figurat.* 34. *f.* 1.
Finnes i Pålen.

stalactiticosa. 4. MURIA nuda stalactiticosa perforata.

Locus:

Sal *habitu Salis gemmæ, album, in longos cylindros perforatos & cavos, instar stalactitidis dependens: fragmentis cubicis, in igne crepitantibus.*

Saxea. 5. MURIA saxi ex mica spatoque. *Syst. nat.* 164. *n.* 6.

Rappakivi. *It. Gott.* 266.

Locus: Finlandia, Skara.

Saxum *constat Spato vago rufo duro Scintillante, mixto Mica squamosa atra parciore, sub dio solubile in sabulum.*

Chrysolampis 6. MURIA lapidea phosphorans. *Syst. nat.* 164. *n.* 5.

Spatum lucens. *Act. stockh.* 1747. *p.* 168.

Spatum vitreum phosphorans. *Gron. lap.* 8.

α Crystallus hyalina, *coloris vitri instar purissimi.*

β Crystallus muriæformis spatosa aggregata alba. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *n.* 23.

γ Crystallus muriæformis spatosa aggregata flava. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *n.* 24. *t.* 16. *f.* 22.

δ Crystallus muriæformis spatosa aggregata viridis. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *n.* 26.

Aqua marina. ε Augites dilute-cœrulescens pellucida, *vulgo:* Aqua marina.

Locus: Germania.

ε Saxonia *aut* Oriens.

α *ex* Alsatia *cum Molybdæna & Galena.*

rhombea. 7. MURIA spatosa rhombea. *Syst. nat.* 164. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13.

Crystallus muriæformis rhombea spatosa subsolitaria. *Amœn. acad.* 1. *p.* 481. *n.* 27. *t.* 16. *f.* 21.

Locus: Germania.

Alsatia *cum Pyrita cupri.*

Lapis *constans Plumbi galena, cui adhærent Pyritæ variæ; his immixtæ* Crystalli *opacæ, subflavescentes, magnitudine inæquales, figura omnino fragmentorum spati s. cubi rhombici. Hujus primordia sunt squamæ sub Pyrita embryone descriptæ.*

ALU-

4. KJÖKSALT rent genomborat, likt tak-is. Dropp-salt.
Tagit - -
Saltet liknar aldeles Bergsalt, är hvitt och i långa genomborade cylindrar utdragit, at det vuxit som en tak-is eller droppsten; i brottet består det af cuber och i elden sprakar det, at ej tvifvel är om dess väsende.

5. KJÖKSALT i gråsten af skimmer och spat. *Syst. nat.* 164. *n.* 6. Fjällfrätsten.
Rappakivi. *Gotland. ref.* 266.
Tages i Finland; *denna i* Skara.
Gråstenen består af sältspat blandad med något svart skimmer; uti öpen luft och besynnerligen på sôdra sidan faller denna sönder til grus, och man tror allmänt at han håller kôksalt.

6. KJÖKSALT i lysande sten. *Syst. nat.* 164. *n.* 1. lys-spat.
Lyssalt. *Wet. acad. Handl.* 1747. *p.* 168.
Glas-spat som lyser. *Gron. lap.* 8.
α vattenfärgad *likt det klaresta glas.*
β hvit-eller mjölkfärgad. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *n.* 23.
γ blek-gol. *Amœn. acad.* 1. *p.* 480. *n.* 24. *t.* 16. *f.* 22.
δ grön. *Amœn. acad.* 480. *n.* 26.
ι sjöblå och helt klar *som glas, den allmänt kallas af* hafsvatten.
Tagne i Tyskland.
ι *i* Orient.
α *i* Saxen.

7. KJÖKSALT i rhombisk spat-terning. *Syst. nat.* 164. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13. rutig.
Rhombisk spat-crystall. *Amœn. acad.* 1. *p.* 481. *n.* 27. *t.* 16. *f.* 21.
Finnes i Tyskland.
i Elsas *uti kopparkies.*
Stenen är en glants af blymalm med åtskilliga kieser, ibland hvilka desse spat-crystaller sitta, som aldeles hafva den skapnad utanpå som en spat inuti, at de ej äro som allmänt kôksalt cubiskt, utan likna en rhombisk eller utdragen cub. Begynnelsen til denna crystallen följer jag tydeligen ifrån Kies-fostren til sin naturliga storlek.

ALUMEN.

plumosum. 1. ALUMEN nudum. *Syst. nat.* 165. *n.* 1.
Locus: Lapponia.

commune. 2. ALUMEN schisti. *Syst. nat.* 165. *n.* 2.
Locus: Scania, Westrogothia, Anglia.

Gemma pretiosa. 3. ALUMEN lapideum pellucidissimum solidissimum. *Syst. nat.* 165. *n.* 6.

Adamas. ADAMAS *albus, flavescens; datur etiam rufescens, viridis, nigricans, cærulescens.*

Rubinus. RUBINUS *ruber brasiliensis.*
Ind. Orientalis.

Sapphirus. SAPPHIRUS *cæruleus: saturatior, pallidior.*
Locus: India *plerisque.*
Gemmæ *ævi nostri sumtuosæ luxuriæ, a Gemmariis judicantur ex duritie, colore, pelluciditate, magnitudine, pondere; adeoque alieno, a scientiæ naturalis principio, fundamento.*

Oriri lapides pellucidos ex sedimento aqueo ostendit evidentissime generatio Quartzi. Hoc mixtum salino acquisivisse figuras, sali proprias, ex urina in vase terrestri diu asservata constat experimento Henkelii. Nitri figuram frequentissimam esse, uti ejus sal, facile liquet. Colores lapidum a metallo ortos videre est in fodinis; tingunt metallorum aquæ, antequam consistentiam accipit Crystallus, quoniam dein tranari nequit. Aquas metallicas reddere lapides duriores patet quotidie; crystallos coloratas duriores itaque esse mirum non videbitur. Cur Gemmæ figura aluminis duriores sint, patet consideranti figuram, crystallisatione ex minimo primordio ortam, quod non in Nitro.

VITRIOLUM.

Martis. 1. VITRIOLUM ferreum viride subcubicum. *Syst. nat.* 166. *n.* 1.
Locus: in fodinis.
Datur nudum *vel* natura *in fodinis, vel* arte *extra eas.*

ALUN.

1. ALUN nakot. *Syst. nat.* 165. *n.* 1. gedigen Alun.
Finnes i Luleå Lappmark.

2. ALUN af Skifver. *Syst. nat.* 165. *n.* 2. allmän Alun.
Brytes i Skåne, Westergöthland.
i Angeland.

3. ALUN i den klaraste och hårdaste sten. *Syst. nat.* 165. *n.* 6. Ådel-sten.
1. DEMANT hvit. Demant.
gul.
Gifves åfven rödaktig, grön, svartaktig, blåaktig.
SAFFIR högblå. Saffir.
af blekare *färg.*
RUBIN *röd ifrån* Brasilien. Rubin.
ifrån Ost-Indien.
Fås mäst från Ost-Indien.

Adle stenar, *vår tids altför dyrbara glants, dömmas af Jouvelerarne efter deras hårdhet, färg, klarhet, storlek, tyngd, altså af en grund, som är långt särskild ifrån de antagna satser uti naturkunnogheten.*

At alla klara och genomskinliga stenar blifvit af vattnets sediment, det visar oss Quarzens aflelse tydeligen. Då detta vatten haft uti sig något salt hafver det nedfallna sedimentet mäst följa saltets crystallisations lag, såsom uti urin, som fäster sig til sten på käril, efter Henkels rön, at förtiga andra. Saltpetter-figuren i druser är altså som sjelfva saltet det allmännaste i jorden. At ädla stenar blefvit färgade af metalliska vatten, under det de aflades, drager man ej i twifvelsmål; emedan de sedermera ej kunna af vatten genomträngas. At metalliska vatten göra tillika stenarne hårdare, är ej at undra, som deras minsta particlar upfylla de minsta rum. Hvarföre de ädla stenar, som hafva figur af Alun äro hårdare, lärer den se, som eftersinnar at en sådan crystal, som vuxit af sit första och minsta ämne, blifvit på alla sidor jämt och lika tillökt.

VITRIL.

1. VITRIL af jern, grön, nästan cubisk. *Syst. nat.* 166. *n.* 1. Järnvitril.
Tages i Jerngrufvor.
Gifves nakot *af* naturen *i grufvor, af* konsten *utom.*

cyprinum. 2. VITRIOLUM cupreum cæruleum dodecaëdron. *Syst. nat.* 166. *n.* 2. *t.* 8. *f.* 15.
Locus: Europa *Australis*, Cyprus.

rupestre. 3. VITRIOLUM ferreum saxi schistosi.
Locus: Hunneberg *Westrogothiæ*.
Lapis SCHISTUS *solidus. Syst. nat.* 154. *n.* 4. *cinereus s. fusco-griseus s. parum rufescens finditur in cubos rhombicos, dum fissura ferruginea quasi chalybe picta adparet.*

SULPHURA.

ELECTRUM.

Succinum. 1. ELECTRUM diaphanum solidum. *Syst. nat.* 167. *n.* 2.
Locus: maritima Borussiæ.
Scaniæ.
Succina finduntur instar Silicis, fragmentis convexis concavisque.
Insectis *sæpe scatet Succinum, rarius coleoptratis.*

BITUMEN.

Ampelites. 1. BITUMEN humi paludosæ. *Syst. nat.* 168. *n.* 5.
Locus: Helvetia.
Hoc medium quasi inter Schistum & Humum paludosam, *priori scilicet laxius, posteriori durius. Inter strata & fissuras, instar schisti, Membranas niveas sæpe occultat; adeoque primus gradus schisti.*

Asphaltum. 2. BITUMEN friabile atrum. *Syst. nat.* 168. *n.* 4.
Locus: Alsatia.
Lapis *quasi ex arena levissime cohærens, ater, pondere levissimus.*

3. BITU-

2. VITRIOL af koppar, blå, tålf-sidig. *Syst. nat.* 166. *n.* 2. *t.* 8. *f.* 15. Blåsten.
Finnes i södra Europa, Cypern,

3. VITRIOL af jern uti skifrigt gråberg. Språckhäll.
Tages på Hunneberg *i Westergöthland.*
Språckhällan. Syst. nat. 154. *n.* 4.
Grå, mörkgrå eller något rödlet, klyfver sig i ofantliga stora cuber, som äro något rhombiska, och i desse ser man springorna vara liksom med bly-årts utteknade, til et tecken af vitriolen.

SWAFVEL

BERNSTEN.

1. BERNSTEN klar och fast. *Syst. nat.* 167. *n.* 2. Bernsten.
Finnes i Preusen.
på Skåne *slätt och vid hafsstränderna.*
Bernsten går i brottet såsom flinta i kullriga och holiga klyfter.
Ofta finnes håruti åtskilliga Insecter, *som gifva tilkånna, at det varit flytande och då öfverjordiskt. Sällan finnes* Baggar *med skal på vingarne deruti.*

BECK.

1. BECK i dy-jord. *Syst. nat.* 168. *n.* 5. Dyskifver.
Tagen i Sveits.
Detta år mitt emellan dy och skifver; fastare än den förra, lösare än den senare. Det hafver emellan sina klyfter tunna hvita linier, liksom skifren då han håller berg-beck; at detta beck således synes vara första graden til skifver.

2. BECK i lös, lått, svart, sand. Beckmull.
Tagen i Elsas.
Stenen af lös hopsatt becksvart, lått, och luktande sand.

Lithantrax. 3. BITUMEN Schisti. *Syst. nat.* 168. *n.* 6.
Locus: Helsingburgum, Helvetia. Alsatia.
Præstantissimum non rumpitur, sed, instar solidi carbonis, æquali ubique consistentia, lævissimum, atrum.
β Lignum bituminosum fossile.
Locus: Beuchlizensis ager, *spatio unius milliaris* Hala, *ubi integra sylva sub terra sepulta jacet.*
Lapis potius ad Lithantraces referendus, cujus naturæ est, quam ad Phytolitha, Lithoxyla.

suillum. 4. BITUMEN marmoris fœtidi.
Locus: Kinnekulle, Scania, Helvetia.
Lapis: *sæpius, instar crystalli, longitudinaliter* resolvitur *in strias inæquales angulatas:* frangitur *autem instar Spati & effervescit cum Aqua forti.* Helveticus *simillimus, at durior, ex flavo saturatiore colore, nec fœtet, quamvis fricatus.*
Datur etiam absque crystallina substantia, particulis calcareis nec spatosis, qui similiter foetet, inque iisdem locis occurrit.

PYRITES.

vivus. 1. PYRITES nudus diaphanus. *Syst. nat.* 169. *n.* 1.
Locus: Helvetia? *in Marmore spatoso albido.*

nudus. 2. PYRITES nudus opacus.
Locus: Helvetia: *thermæ Baden.*

terreus. 3. PYRITES nudiusculus terra mixtus.
Sulphur nativum, mixtionis peregrinæ, coloratum. *Wall. min.* 207.
Locus: Russia.
Lapis *subcinereo-flavescens, opacus, friabilis, ut digitis conteratur, in pruna flammam concipiens.*

hexaëdricus. 4. PYRITES crystallisatus hexaëdricus ex planis 6 tetragonis. *Syst. nat.* 169. *n.* 3. *b. t.* 8. *f.* 12.
Locus: Svecia *frequentissimus ad mineras.*
Crystallus *æquilatera ex 6 quadrangulis.*

5. PY-

3. BECK i skifver. Beckskifver.

Tagit i Hellsingborg, Sveitz.

Elsas.

Det bästa stenkol spricker icke sjelf sönder, utan ser ut, som et tätt tall-kol och är dess utan mycket lätt.

β Stenhårdadt.

Tagit vid Beuchlitz *en mil från* Hall, *der hela skogen ligger begrafven under jorden, såsom han varit af någon jordbäfning nedsänkt.*

Denna sten kommer närmare til stenkols-art, än til petrificerade trän.

4. BECK uti stinkande kalk. Orsten.

Tagit från Kinnekulle, Skåne, Sveitz.

Stenen är merendels lik crystaller och går långs åt i kantiga ojemna spillror. Desse spillror då de afbrytas, visa tydeligen, at de bestå af spat och gåsa med sked-vatten. De stenar häraf, som äro komne från Sveitz, äro lika våra inländske, men hårdare, mera gula och stinka icke, fast de gnidas mot något hårdt.

Samma orsten gifves ock ofta utan at gå i strimor eller splitter, aldeles lik gemen kalksten, ock utan at bestå af spat, hvilken tages på samma ställe med de förra, och lika så stinker.

KIES.

1. KIES nakot och klar. *Syst. nat.* 169. *n.* 1. gediget svafvel.

Tagen i Sveitz *uti hvit spataktig marmor.*

2. KIES nakot, dunkel. rent svafvel.

Tagen vid varma Baden.

3. KIES halfnaken i jord. Svafveljord.

Svafvel gediget, färgadt, blandadt med främmande ting. *Wall. min.* 207.

Finnes i Ryssland.

Stenen är grågul, dunkel, skör, at han mellan fingrarna kan söndergnuggas, itändes strax af eld, som rent svafvel.

4. KIES-terning sexsidig af fyrkantiga sidor. *Syst. nat.* 169. *n.* 3. *b. t.* 8. *f.* 12. Jernkies.

Finnes allmänt i Svenska grufvorna.

Drusen *är cubisk af 6 fyrkantiga jemna sidor.*

octaëdricus. 5. PYRITES cryſtalliſatus octaëdricus ex planis 8 trigonis.
Pyrites octaëdricus ex triangulis. *Syſt. nat.* 169. *n.* 3. *c.*
Locus: Kinnekulle.
Cryſtallus *æquilatera ex 8 triangulis, figura Aluminis.*

decaëdricus. 6. PYRITES cryſtalliſatus decaëdricus ex planis 2 tetragonis & 8 linearibus. *Tab.* 2. *fig.* 2.
Locus: Kinnekulle.
Cryſtallus *ex planis 2 tetragonis latioribus verticalibus: latera ex 8 planis linearibus, longioribus, anguſtioribus, tetragonis: latere exteriore longiore; hinc teſſera depreſſa, tetragona, cincta quatuor marginibus acutis in aciem.*

dodecaëdrus. 7. PYRITES cryſtalliſatus decaëdricus e planis 4 triedris & 6 linearibus.
Locus: Alſatia *cum Argento cinereo & Hydrargyro.*
Cryſtallus e pyramide triquetra ſ. e quatvor planis trigonis, cujus anguli omnes complanati, lineares, conſtituunt ſex plana, linearia.

dodecaëdricus 8. PYTITES cryſtallis dodecaëdris ex planis 2 pentagonis & 10 tetragonis. *Tab.* 2. *fig.* 3.
Locus: Germania.
Cryſtallus *ex planis 2 pentagonis, verticalibus, latioribus: lateribus ex 10 planis tetragonis, latere exteriore longioribus; hinc teſſera facie antecedentis, at numero planorum differens; adeoque diverſa a Pyrita dodecaëdro ex pentagonis.*

rotundatus. 9. PYRITES cryſtalliſatus rotundatus aggregatus.
α Pyrites globoſus. *Syſt. nat.* 169. *n.* 3. *f.*
β Pyrites hemiſphaericus. *Syſt. nat.* 169. *n.* 3. *e.*
Locus: fodinæ Sveciæ *variæ, imprimis Andrarum.*
Lapis *aggregatus ex plurimis cryſtallis ſæpius cubicis, rarius* dodecaëdris, *quamvis ſæpe vix eruendis.*
Figuram globoſam & hemiſphæricam non agnoſcere diſtinctas ſpecies, ſed ſolum fortuitas ex loco modificationes, obſervo in ſpeciminibus.

conglomeratus. 10. PYRITES cryſtalliſatus aggregatus conglomeratus.
Locus: in fodinis.
Antecedenti maxime affinis.

11. PY-

5. KIES-terning åttſidig af trekantiga ſidor. åttkantig kies
Kies åtſidig af trianglar. *Syſt. nat.* 169. *n.* 3. *c.*
Funnen på Kinnekulle.
Druſen har aldeles Alunform af åtta trekantiga jemnaſte ſidor.

6. KIES-terning tioſidig af 2 fyrkanter och 8 aflånga. *Tab.* 2. *fig.* 2. tioſidig kies.
Tagen på Kinnekulle.
Druſen beſtår af 2 ſtörre up och ned vånda fyrkanter, men ſidorna af fyra par långre, men ſmalare fyrkanter, ſom på ſin yttra ſida äro än bredare. Häraf blifver en fyrkantig nedtryckt terning med hvaſſe ſidor, ſom på en yxa.

7. KIES-terning tio-ſidig af 4 trekanter, och 6 aflånga ſidor. Tolf-ſidig.
Tagen i Elſas *med hvitgyldig Silfvermalm.*
Druſen har fyra ſtörre ſidor af trekanter, och alla kanterne äro likſom affilade, at de göra tilſammas 6 ſidor.

8. KIES-terning af 2 femkanter och 10 fyrkanter. *Tab.* 2. *fig.* 3. tolfſidig kies.
Tagen i Tyſkland.
Druſen beſtår af två ſtörre up och ned vånde femkanter; men ſidorna af fem par aflånga ſmalare och långre fyrkanter, ſom på yttra ſidan äro bredare, ſåledes har denna terning mycken likhet med den förra, at han allenaſt ſkiljer ſig ifrån den ſamma ſom en femkant från en fyrkant, åfven är altſå denna helt åtſkild ifrån den Kies af tolf ſidor, ſom har alla ſina ſidor af femkanter.

9. KIES-terning rundad, af många ſmå hopſatt. rund kies.
α klotrund kies. *Syſt. nat.* 169. *n.* 3. *f.*
β halfrund kies. *Syſt. nat.* 169. *n.* 3. *e.*
Finnes i åtſkilliga grufvor inom riket, öfverflödigt i Andrarums *Alungrufva.*
Stenen är ej ſimpel utan hopgyttrad af många ſmå cubiſke eller ſexſidige terningar, undertiden ſynes ock tecken til tolfſidige.
Här ſynes tydeligen, at de klotrunde och de halfrunde kieſer ej äro af naturen åtſkilde, utan at de komma håndelſevis efter rummet.

10. KIES-cryſtall hopgyttrad af åtſkilliga knylar. hopgyttrad.
Finnes uti Grufvorna.
Är nära ſlägt til näſt föregående.

cellulosus. 11. PYRITES cryſtalliſatus aggregatus celluloſus.
Locus: Germaniæ *fodinæ.*
Lapis *conſtat lamellis erectis, diſtantibus, variis, lateribus ex cryſtallis nodoſo-punctatis.*

ferratus. 12. PYRITES cryſtalliſatus lamelloſus orbiculatus ſerratus. *Tab.* 2, *fig.* 8.
Locus: Germania.
Cryſtallus *ſpecie ſingulari; ſunt enim* ſquamæ *planæ, fere membranaceæ, craſſitie papyri aut membranæ pergamenæ, nitidæ, colore communi pyritarum, tota orbiculata, ſerrato aut denticulato margine, erectiuſcula, in Natro ſpatoſo.*

embryo. 13. PYRITES cryſtalliſatus triqueter ſquamoſo-imbricatus.
Locus: Germania *frequens.*
Cryſtallus *hæc embryo videtur mihi Pyritarum, ſparſa & ſuper alios lapides inſtar cruſtæ cujusdam pulveriſata, griſea nec proprio colore pyritæ, figura oblonga, triquetra interjectis ſpatiis concavis. Huic ſimillimus occurrit omnino ſpatoſus, albus absque ſulphure, figura tamen eadem, in Lapide, cujus omnes ſquamæ triquetræ apice inflexo, dorſo convexo plano, in quibus præcipue ſingularis eſt ſquamarum diſpoſitio omnino eadem, quam ſcobs ferri aſſumit ſub magnete, dum ſquamæ in ovalem figuram vergunt ad peripheriam, ita tamen, ut laterales magis longitudinales evadant. Ex* Alſatia.

14. PYRITES ſereus ſcintillans amorphos. *Syſt. nat.* 169. *n.* 4.
Locus: Baden.
β kalflös.
γ Kinnekulle *in marmore.*
δ Sikſundsberg.
ε Halskiælen *parœciæ Råneå.*
ζ kara *mons, a Juckasjervi* 2 *milliar.*
η Swappavari.
ϑ Ragisvari *Lapponia.*
ι Kofwovari.
κ Kiellivari.
λ Kockasvari.
μ Willangi fodinæ.

15. PY-

11. KIES-cryſtall hopgyttrad uti ſmå rum.
Finnes i Tyſka grufvorna.
Sten beſtår af åtſkilliga våggar, ſom utan ordning ſtållas långs och tvårs upråtte, och på alla ſidor åro tapetzerade med ſmå Kies-cryſtaller.

12. KIES-cryſtall rund af ſågade ſkifvor. *Tab.* 2. *f.* 8. Sågad kies.
Tagen i Tyſkland.
Druſen år af ſynnerlig art; ty han beſtår af flata fjåll, ſom åro tunna, ſom papper eller pergament, glånſande, runda, til fårgen lika annor Kies och i kanten ſågade, alla ſtå upråtte och våxa uti en ſpat-drus.

13. KIES-cryſtaller trekantige och fjållige.. Kiesåmne.
Finnes allmånt i Tyſka gruforna.
Druſen tyckes likſom vara foſter til annor Kies och liknar ſtrödda och ſönderſlötta fjåll, ſom vuxit på annor Kies. Deſſe åro aflånge, trekantige och ſårſkilt ſatte, men åga en ovanlig fårg ibland detta ſlågtet; ty de åro bruna och ej meſſingsfårgade. En Drus af ſamma ſkapnad på fjåll, men hvit af Spat och utan alt ſvafvel, eljeſt lika ſå trekantig med flata något kullriga ſidor, men hår uti faller mig beſynnerligen underſamt, at fjållen ligga ſtålde aldeles på ſamma ſått, ſom jern-filſpån upſtålles under Magneten, då de böja ſig ifrån medelpuncten åt två åndar, men på ſidan åro mera långsåt ſtålde. Från Elſas.

14. KIES med jern, ſom fyrar, utan figur. *Syſt. nat.* 169. *n.* 4. Fyrſten.
Tagen vid Baden.
β kalf-lös.
γ Kinnekulle *i kalk.*
δ Sikſundsberg.
ε Halskålen *i Råneå Socken.*
ζ Karravari 2 *mil från Juckasjervi.*
η Svappavari.
ϑ Bagisvari.
ι Kofvovari.
κ Kjellivari.
λ Kockaſvari.
μ Villangi *grufvor.*

15. KIES

mollis. 15. PYRITES ferreo-cupreus, matrice impalpabili. *Syst. nat.* 169. *n.* 5.
Locus: Helvetia, *varia specimina.*
Sveciæ *variæ fodinæ.*

durus. 16. PYRITES ferreo-cupreus, matrice vitrescente. *Syst. nat.* 169. *n.* 6.
α Cotaceus *ex Svappavari.*
β Quartzosus β *Hervivari.*
γ *Kurravari.*
δ *Patnakile.*

tenax. 17. PYRITES ferreo-cupreus; matrice apyra. *Syst. nat.* 169. *n.* 6.
α Micaceus α *Kurravari.*
β Talcosus β *Harrivari.*
γ *Kurravari* fissilis.

ARSENICUM.

Sandaraca. 1. ARSENICUM nudum rufum. *Syst. nat.* 170. *n.* 1.
Locus: Germania.

cupreum. 2. ARSENICUM rubens cupreum. *Syst. nat.* 170. *n.* 6.
Locus: Germania.

pyriticosum. 3. ARSENICUM album, fragmentis planis. *Syst. nat.* 170. *n.* 4.
Locus: Summatra & *variæ regiones Indiæ. Seba.*

micans. 4. ARSENICUM cinereo-cærulescens micans. *Syst. nat.* 170. *n.* 7.
Locus: Bahusiæ *in Morlanda.*
Germania *cum Cupro albo.*

lentiforme. 5. ARSENICUM schisti lentiformis atri. *Syst. nat.* 170. *n.* 8.
Globi nigri. *It. Oel.* 74.
Locus fodinæ aluminis Andrarum.
Oelandiæ.

fuscum. 6. ARSENICUM fuscum.
Locus: Alsatia.
Color mineræ niger & quasi micans ex obscure cinereo.

7. MER-

14. KIES med Järn och Koppar utan berg-art. *Syst. nat.* 169. *n.* 5. Blöt-malm.
Tagen i från Sveitz *åtskillige*
Sveriges *Koppargrufvor.*

15. KIES med Järn och Koppar i flussig berg-art. *Syst. nat.* 169. *n.* 6. Hård-malm.
Tagen i Sandsten *från* Svappavari.
i Kissel - *från* Herrivari.
Kurravari.
Patnakile.

16. KIES med Järn och Koppar uti eldfast berg-art. *Syst. nat.* 169. *n.* 6. Seg-malm.
Tagen i skimmer *från* Kurravari.
i Hornberg *från* Harrivari.
från Kurrivari.

ARSENIC.

1. ARSENIC nakot och röd. *Syst. nat.* 170. *n.* 2. Rauschgelb.
Tagen i Tyskland.

2. ARSENIC rödaktig, med Koppar. *Syst. nat.* 170. *n.* 6. Kupfernickel
Tagen i Tyskland.

3. ARSENIC hvit, med slät klyft. *Syst. nat.* 170. *n.* 4. Mispickel.
Tagen i Sumatra *och åtskilliga ställen i* Indien.
i Indien. *Seba.*

4. ARSENIC grå-blå skymtande. *Syst. nat.* 170. *n.* 7. vatten-kies.
Tagen i Bohus, *vid Klocksten i Morlanda.*
i Tyskland *med hvit Koppar.*

5. ARSENIC uti skifver-klot. *Syst. nat.* 170. *n.* 8. Svart-bållar.
Svart-bållar. *Olands res.* 74.
Tagen i Alun-grufvorna på Öland.
Andrarum.

6. ARSENIC uti mörksten. Svartgift.
Tagen i Elsas.
Färgen är svart och liksom litet skymtande med mörk-grått.

MERCURIALIA.

HYDRARGYRUM.

vivum. 1. HYDRARGYRUN nudum. *Syst. nat.* 171. *n.* 1.
Locus: Hungaria.

Arsenicale. 2. HYDRARGYRUM rubrum arsenicale. *Syst. nat.* 171. *n.* 2.
Locus: Hungaria.

Cinnabaris. 3. HYDRARGYRUM rubrum pyriticosum. *Syst. nat.* 171. *n.* 3.
Locus: Chemnitz.

petrosum. 4. HYDRARGYRUM petrosum. *Syst. nat.* 171. *n.* 4.
Locus: Japonia.
Minera *hæc in Quartzo, mixta ochra flava, ponderosissima, ditissima, sæpe Cupro nativo fœta, extus rubra aut tecta corio talcoso albo.*

STIBIUM.

capillare. 1. STIBIUM fibris capillaribus sparsis. *Syst. nat.* 172. *n.* 1.
Locus: extraneus.
Variat fibris colore plumbi vel etiam colore purpureo.

striatum. 2. STIBIUM striatum. *Syst. nat.* 172. *n.* 2.
Locus: exoticus. Seba.
Striæ connexæ in solidum.

rubrum. 3. STIBIUM rubrum. *Syst. nat.* 172. *n.* 5.
Locus: Germania.

decussatum. 4. STIBIUM fibris intercussantibus spatum. *Syst. nat.* 172. *n.* 5.
Locus: Germania.

5. STI-

METALLER.

QUICKSILFVER.

1. QVICKSILFVER nakot. *Syst. nat.* 171. *n.* 1. gediget.
Tagit i Ungern.

2. QUICKSILFVER rödt arsenicaliskt. *Syst. nat.* 171. *n.* 2. Berg Cinober
Tagit i Ungern.

3. QVICKSILFVER rödt kiesaktigt. *Syst. nat.* 171. *n.* 3. Kies Cinober.
Tagit i Chemnitz.

4. QVICKSILFVER i berg-art. *Syst. nat.* 171. *n.* 4. njur Cinober.
Tagit i Japan.
Denna malmen sitter i en quarts, som är blandad med gul ockra, mycket tung och rik, hvaribland någon gedigen koppar finnes; Eljest är stenen utanpå antingen röd eller på några ställen öfverdragen liksom med en bark af hvit talk.

SPITSGLAS.

1. SPITSGLAS af likſom ſtrödda hår. *Syst. nat.* 172. *n.* 1. hårigt.
Tagen utomlands.
Trådarne äro til färgen antingen blyfärgade eller ock purpurfärgade.

2. SPITSGLAS ſtrimmigt. *Syst. nat.* 172. *n.* 2. ſtrimmigt.
Tagit utifrån. Seba.
Stuffen består af strimmor, som hopvuxit i et stycke.

3. SPITSGLAS rödt. *Syst. nat.* 172. *n.* 5. rödt.
Tagit i Tyſkland.

4. SPITSGLAS af trådar, ſom ligga långs och tvärts emillan ſpatklyfterna. *Syst. nat.* 172. *n.* 4. ſtrådt.
Tagit i Tyſkland.

MERCURIALIA.

HYDRARGYRUM.

vivum. 1. HYDRARGYRUN nudum. *Syſt. nat.* 171. *n.* 1.
Locus: Hungaria.

Arſenicale. 2. HYDRARGYRUM rubrum arſenicale. *Syſt. nat.* 171. *n.* 2.
Locus: Hungaria.

Cinnabaris. 3. HYDRARGYRUM rubrum pyriticoſum. *Syſt. nat.* 171. *n.* 3.
Locus: Chemnitz.

petroſum. 4. HYDRARGYRUM petroſum. *Syſt. nat.* 171. *n.* 4.
Locus: Japonia.
Minera *hæc in Quartzo, mixta ochra flava, ponderoſiſſima, ditiſſima, ſæpe Cupro nativo fœta, extus rubra aut tecta corio talcoſo albo.*

STIBIUM.

capillare. 1. STIBIUM fibris capillaribus ſparſis. *Syſt. nat.* 172. *n.* 1.
Locus: extraneus.
Variat fibris colore plumbi vel etiam colore purpureo.

ſtriatum. 2. STIBIUM ſtriatum. *Syſt. nat.* 172. *n.* 2.
Locus: exoticus. Seba.
Striæ connexæ in ſolidum.

rubrum. 3. STIBIUM rubrum. *Syſt. nat.* 172. *n.* 5.
Locus: Germania.

decuſſatum. 4. STIBIUM fibris intercuſſantibus ſpatum. *Syſt. nat.* 172. *n.* 5.
Locus: Germania.

5. STI-

METALLER.

QUICKSILFVER.

1. QVICKSILFVER nakot. *Syst. nat.* 171. *n.* 1. gediget.
Tagit i Ungern.

2. QUICKSILFVER rödt arsenicaliskt. *Syst. nat.* 171. *n.* 2. Berg Cinober
Tagit i Ungern.

3. QVICKSILFVER rödt kiesaktigt. *Syst. nat.* 171. *n.* 3. Kies Cinober.
Tagit i Chemnitz.

4. QVICKSILFVER i berg-art. *Syst. nat.* 171. *n.* 4. njur Cinober.
Tagit i Japan.
Denna malmen sitter i en quarts, som är blandad med gul ockra, mycket tung och rik, hvaribland någon gedigen koppar finnes; Eljest är stenen utanpå antingen röd eller på några ställen öfverdragen liksom med en bark af hvit talk.

SPITSGLAS.

1. SPITSGLAS af liksom strödda hår. *Syst. nat.* 172. *n.* 1. hårigt.
Tagen utomlands.
Trådarne äro til fårgen antingen blyfärgade eller ock purpurfärgade.

2. SPITSGLAS strimmigt. *Syst. nat.* 172. *n.* 2. strimmigt.
Tagit utifrån. Seba.
Stuffen består af strimmor, som hopvuxit i et stycke.

3. SPITSGLAS rödt. *Syst. nat.* 172. *n.* 5. rödt.
Tagit i Tyskland.

4. SPITSGLAS af trådar, som ligga längs och tvärts emillan spatklyfterna, *Syst. nat.* 172. *n.* 4. strödt.
Tagit i Tyskland.

solidum. 5. STIBIUM mineralisatum.
Antimonium sulphure mineralisatum, minera difformi solida livido-fusca. *Wall. min.* 238.
Locus: Germania.
Alsatia *in Molybdæna.*
Differt a Galena plumbi particulis striatis, exsoletis, sæpe micantibus.

stellare. 6. STIBIUM fibris concentricis radiantibus.
Locus: Alsatia *in Plumbi galena.*
Lapis *a latere inferiore emittit ex uno eodemque centro radios capillares numerosos; a superiore vero latere variæ sunt maculæ plumbei coloris, radiatæ.*

VISMUTUM.

nativum. 1. VISMUTUM nudum. *Syst. nat.* 173. *n.* 1.
Locus: Helsingia, India.
Minera *V. pictoria azurea, particulis impalpabilibus, instar fracti metalli solida, in qua efflorescit Visinutum nudum in grana globosa.*

micans. 2. VISMUTUM albo-flavescente-micans. *Syst. nat.* 173. n. 2.
Locus: Helvetia.
Lapis *nitore micans, dat Vitrum rufescens, nec cæruleum.*

pictorium. 3. VISMUTUM granulis cærulescentibus micans. *Syst. nat.* 173. *n.* 3.
Cobolti minera. *Brandt. act. upf.* 1733.
Locus: Helsingia, Goslaria.

ZINCUM.

crystallinum. 1. ZINCUM crystallisatum.
Locus: exoticus.
Crystalli *erectæ, compresso-planæ, lineares, truncatæ s. tetragonæ, margine ab altero latiore forficis instar attenuata, colore externo chalybis, sparsæ in Pyrita ponderosissima.*

2. ZIN-

5. SPITSGLAS mineraliserat. Stålfatt.
Stålfat spitsglasmalm. *Wall. min.* 238.
Tagit i Tyskland.
i Elsas *uti Blyerts.*
Stuffen är lik blyglants, men skild med strimmiga nötta particlar, som skimra.

6. SPITSGLAS af strålar från en medelpunct. stråligt.
Tagit uti Elsas *med Blyglants.*
På nedra sidan gå alla strålar ifrån en medelpunct; men på öfra sidan äro blyfärgade strålar, som gå i vissa fläckar.

VISSMUT.

1. VISSMUT nakot. *Syst. nat.* 173. *n.* 1. gedigen.
Tagit i Helsingeland, Indien.
Malmen *är af färg-cobolt, violet med fint gry, såsom i en tät metall, utur hvilken utvittrar gedigen Vissmut i runda korn.*

2. VISSMUT skimrande af ljust och gult. *Syst. nat.* 173. *n.* 2. skyggmalm.
Kommen med Sveitziska *samlingen.*
Malmen *glänsar och gifver et brunt glas, men ej blått.*

3. VISSMUT af fint blåaktigt glänsande gry. *Syst. nat.* 173. *n.* 3. färg-cobolt.
Färg-cobolt. *Brandt. act. upf.* 1733.
Tagit i Helsingeland.
Gosslar.

SPIAUTER.

1. SPIAUTER crystallicerad. crystallicerad.
Kommen utifrån.
Drusen *består af crystaller, som äro stålfärgade, upråtte, tunne som pergament, jämnbreda, afhuggne och nästan fyrkantige med ena sideskanten afslipad, som på äggen af en sax; finnas strödde i en tung kies.*

decussatum. 2. ZINCUM lamellis decussatis: interstitiis ferrugineo-ochraceis.
Locus: Germania.
Minera *ex squamis erectis, decussatis, colore plumbi, interstitiis squamarum oppletis pulvere ochraceo.*

imbricatum. 3. ZINCUM lamelloso-imbricatum metallicum.
Locus: Germania.
Minera *instar fracti metalli Cupri, quod frangitur lamellis parallelis coadunatis.*

antimoniale. 4. ZINCUM stibiatum.
Locus: India.
Minera *pondere & consistentia Plumbi Galenæ, sed striis sparsis solidis, majusculis, parum inquinantibus instar Molybdænæ.*

Molybdæna. 5. ZINCUM fusco inquinans.
Mica pictoria nigra, manus inquinans. *Wall. min.* 131.
Locus: Swappavari.
Alsatia.
Huc refertur usquedum certiora innotescant.

rapax. 6. ZINCUM micaceum rubicundum inquinans. *Syst. nat.* 174. *n.* 3.
Galena rubens. *Act. stockh.* 1744. *p.* 58. *n.* 1.
Locus: Africa.
Sala Sveciæ.

Sterile nigrum. 7. ZINCUM micaceum, particulis subtessellatis, nigrum. *Syst. nat.* 174. *n.* 2.
Sterile nigrum. *Act. stockh.* 1744. *p.* 58.
Locus: Svecia.

Calaminare. 8. ZINCUM terrestre. *Syst. nat.* 174. *n.* 4.
Locus: Polonia.

FER-

2. SPIAUTER af ſkifvor, ſom ligga tvärts, med ſpringor upfyl- ſtrödd.
da af ochra.
Tagen i Tyſkland.
Malmen *beſtår af uprätta ſjäll, ſom hårs och tvärs äro ſtålde och til färgen lika bly, emellan hvilka et gult pulver af ochra upfyller iboligheterna.*

3. SPIAUTER likſom ſpånlagd af metall. ſkifrig.
Tagen i Tyſkland.
Malmen *ſer ut ſom et ſtycke afbruten koppar, hvilken i brottet viſar parallela och hopvuxna tunna ſkifvor.*

4. SPIAUTER ſtrimmigt. Spitſglas.
Tagen i Indien.
Malmen *har tyngd och faſthet lik en blyglants med ſtrödda faſta ſtora ſtrimmor, ſom något ſmutſa likſom Blyerts.*

5. SPIAUTER mörkagtig och ſmutſande. Blyerts.
Blyerts. *Wall. min.* 131.
Tagen i Svappavari.
i Elſas.
Blyertſen *har man ført hit, tils vidare, och det efter D. Lawſons rön.*

6. SPIAUTER ſkimrande, rödagtig, ſmutſande. *Syſt. nat.* 174. *n.* 3. Rödſlag.
Rödſlag. *Act. ſtockh.* 1744. *p.* 58. *n.* 1.
Tagen i Africa.
i Sahlberg.

7. SPIAUTER ſkimrande ſvart och terningagtig. *Syſt. nat.* 174. *n.* 2. Blände.
Blände. *Act. ſtockh.* 1744. *p.* 58.
Finnes allmänt i Sverige.

8. SPIAUTER i jord. *Syſt. nat.* 174. *n.* 4. Gallmeja.
Tagen i Pålen.

JERN

FERRUM.

nativum. 1. FERRUM intractabile nudum.
Ferrum nativum in granulis. *Wall. min.* 255.
Locus: Steyermark. *Seba.*
Metallum, *instar guttæ ferreæ, ferrugineæ, aqua quasi humidæ, malleabile, matrici inhærens; quod hoc sine igne productum sit, dubium non est.*

crystallinum. 2. FERRUM intractabile crystallisatum. *Syst. nat.* 175. *n.* 1.
Locus: Swappavari *fodinæ cupreæ.*
Osnabruga.

striatum. 3. FERRUM intractabile, lamellis transversim striatis nitidis. *Syst. nat.* 175. *n.* 2.
Locus: Gellivara.

cubicum. 4. FERRUM intractabile, particulis cubicis nitidis. *Syst. nat.* 175. *n.* 3.
Locus: Westrobothnia.

nitens. 5. FERRUM intractabile, fibris planiusculis centralibus nitidis. *Syst. nat.* 175. *n.* 4.
Locus: Germania.

Hæmatites. 6. FERRUM intractabile, fibris centralibus rubris. *Syst. nat.* 175. *n.* 5.
β Hæmatites niger, tritura rubens. *Wall. min.* 260.
γ Hæmatites globularis. *Wall. min.* 261.
δ Hæmatites botryites. *Wall. min.* 261.
ε Hæmatites turritus. *Wall. min.* 261.
ζ Hæmatites hæmisphæricus. *Wall. min.* 261.
Locus: Kinnekulle. *Westerplana* β
Swappavara *fodinæ cupreæ.*
ad monticulum juxta Ulricam Eleonoram.
e variis Germaniæ, Angliæ.
ex Alsatia *varia figura.*

rubrum. 7. FERRUM intractabile rubrum, punctis impalpabilibus. *Syst. nat.* 176. *n.* 6.
Locus: Anglia.

8. FER-

JERN.

1. JERN nakot, ſom ej drages. gediget järn.
Kőrnigt gediget jern. *Wall. min.* 255.
Tagit i Steyermark. *Seba.*
Metallen *har uti ſig några jern-korn, aldeles lika jern-hagel, något roſtade, och til färgen likſom de voro våta; de låta ſmida ſig med hammare. At detta ej är med eld ſmält, viſar nogſamt ſtenarten i hvilken det ſitter.*

2. JERN-cryſtall, ſom éj drages. *Syſt. nat.* 175. *n.* 1. Jern drus.
Tagit i Svappavari *koppargrufva.*
från Oſnabryg.

3. JERN, ſom ej drages, klart och tvärs filat. *Syſt. nat.* 176. *n.* 2. ſtrimmigt jern.
Tagit i Jellivara.

4. JERN, ſom ej drages, beſtående af cubiſka glänſande terningar. Jernglans.
Syſt. nat. 175. *n.* 3.
Tagit i Weſterbotten.

5. JERN, ſom ej drages, beſtående af flata ſtrimmor, ſom gå ifrån Volfram.
medelpunčten. *Syſt. nat.* 175. *n.* 4.
Tagit i Tyſkland.

6. JERN, ſom ej drages, med ſtrålar från medelpunčten. *Syſt. nat.* Blodſten.
175. *n.* 5.
β Svartaktig blodſten. *Wall. min.* 260.
γ Hel-klotig glas-kopf. *Wall. min.* 261.
δ Druſig blodſten. *Wall. min.* 261.
ε Taggig blodſten. *Wall. min.* 261.
ζ Half-klotig glas-kopf. *Wall. min.* 261.
Tagen på Kinnekulle *vid Weſterplana* β
vid Svappavari koppargrufva.
på et berg vid Ulrica Eleonora.
från åtſkilliga orter i Angland.
i Tyſkland.
i Elſas af åtſkillig ſkapnad.

7. JERN, ſom ej drages, rődt af oſynligt gry. *Syſt. nat.* 176. *n.* 6. Rödmalm.
Tagit i Angland.

micaceum. 8. FERRUM intractabile nitens micaceum. *Syst. nat.* 176. *n.* 7.
Locus: Germania.
Minera *constat Mica laxa, nitida, fragilissima.*

Magnesia. 9. FERRUM intractabile fuscum inquinans, particulis micaceis striatis. *Syst. nat.* 176. *n.* 8.
Locus: Germania.

fragile. 10. FERRUM intractabile cinereo-fuscum, punctis nitidis. *Syst. nat.* 176. *n.* 9.
Locus: Wesmannia.

Spatosum. 11. FERRUM intractabile spatosum albicans. *Syst. nat.* 176. *n.* 10.
Locus: Westrogothiæ *montium stratum supremum.*

Smiris. 12. FERRUM intractabile vitrum exarans.
Ferrum intractabile squamoso-striatum. *Syst. nat.* 176. *n.* 11.
Locus: Italia.

* *

Magnes. 13. FERRUM attractorium. *Syst. nat.* 176. *n.* 12.
Magnes. *Gesn. figurat.* 84.
Locus: Lapponia.
India.

* * *

impalpabile. 14. FERRUM retractorium, particulis impalpabilibus. *Syst. nat.* 177. *n.* 14.
Locus: Fridrichsberg, *s. Keravara.*
Swappavari.

arenaceum. 15. FERRUM retractorium, particulis arenaceis. *Syst. nat.* 177. *n.* 15.
Locus: Gellivari.
Swappavari.
Jonesvando.
Pulcapole.
Helvetia.

commune. 16. FERRUM retractorium, particulis angulatis. *Syst. nat.* 177. *n.* 16.
Locus: Jonesvando.
Swappavari.
Schanglivari.

17. FER-

8. JERN, ſom ej drages, glänſande af ſkimmer. *Syſt. nat.* 176. *n.* 7. Skimmer-jern.
Tagit i Tyſkland.
Malmen *beſtår af et löſt, glänſande och bräckligt ſkimmer.*

9. JERN, ſom ej drages, ſmutſar mörkt, beſtår af ſtrimmigt ſkim- Brun-ſten.
mergry. *Syſt. nat.* 176. *n.* 8.
Finnes i Tyſkland.

10. JERN, ſom ej drages, mörkgrått med ſkinande punćter. *Syſt.* gniſtrigt.
nat. 178. *n.* 9.
Finnes i Weſsmanland.

11. JERN, ſom ej drages, uti hvit ſpat. *Syſt. nat.* 176. n. 10. Jern-ſpat.
Tages i öſverſta planen på Weſtgötha-bergen.

12. JERN, ſom ej drages och rifver glas. Smårgel.
Jern, ſom ej drages, af fjälliga ſtrimmor. *Syſt. nat.* 176. *n.* 11.
Tagit i Italien.

✽ ✽

13. JERN, ſom drager. *Syſt. nat.* 176. *n.* 12. Magnet.
Magnet. *Geſn. figur.* 84.
Tagen i Lappland.
Indien.

✽ ✽ ✽

14. JERN, ſom drages, af oſynligt gry. *Syſt. nat.* 177. *n.* 14. Persbergs-malm.
Finnes i Kieravara *eller Friedriksberg.*
i Swappavari.

15. JERN, ſom drages, af ſand-gry. *Syſt. nat.* 177. *n.* 15. Bitsbergs-malm.
Finnes i Gellivari.
Svappavari.
Jonesvando.
Pulkapole.
Sveitz.

16. JERN, ſom drages, af kantigt gry. *Syſt. nat.* 177. *n.* 16. ordinair malm.
Finnes i Joneſvando.
Swappavari.
Schanglivari.

squamosum. 17. FERRUM retractorium, particulis squamosis. *Syst. nat.* 177. *n.* 17.
Locus: Gellivari.

cærulescens. 18. FERRUM retractorium, particulis sublaminosis solidescentibus. *Syst. nat.* 177. *n.* 18.
Locus: Grengie.
Swappavari.
Joneswando *distans* ¼ *milliar.*
Losavara.

calcareum. 19. FERRUM retractorium marmoris. *Syst. nat.* 177. *n.* 20.
Locus: Joneswando.

pyriticosum. 20. FERRUM retractorium pyriticosum. *Syst. nat.* 177. *n.* 21.
Locus: Scania.

CUPRUM.

nativum. 1. CUPRUM nudum. *Syst. nat.* 178. *n.* 1. *Gron. lap.* 35.
α Cuprum nativum granulatum. *Wall. min.* 276.
β Cuprum nativum foliaceum. *Wall. min.* 276.
γ Cuprum nativum dendroides. *Wall. min.* 277.
Locus: America. α
India. β γ
α *in Saxo quartzoso cum cinnabari.*
β *in Schisto nigro.*

præcipitatum 2. CUPRUM præcipitatum. *Syst. nat.* 178. *n.* 3. *Gron. lap.* 35.
Locus: Fahluna *in ferro.*

crystallinum. 3. CUPRUM crystallisatum. *Syst. nat.* 178. *n.* 2.
Locus: India. *Seba.*
Lapis *adspersus Crystallis octaëdris ex trigonis æqualibus.*

cinereum. 4. CUPRUM cinereum. *Syst. nat.* 178. *n.* 4. *Gron. lap.* 39.
Locus: Ragis *mons Alpium Lapponicarum.*
Kurrivari.
Svappavari.
Helvetia.
Alsatia *extus rubra.*
Minera *facie chalybis.*

5. CU-

17. JERN, fom drages, af fjålligt gry. *Syft. nat.* 177. *n.* 17. Norbergs-malm.
Finnes i Gellivari.

18. JERN, fom drages, af bladiga particlar fammanvuxit. *Syft. nat.* 177. *n.* 18. Grengie-malm.
Finnes i Grengie.
Svappavari.
Jonesvando.
Lofavara.

19. JERN, fom drages uti kalk. *Syft. nat.* 177. *n.* 20. Qvickften.
Tagit i Jonesvando.

20. JERN fom drages, med kies. *Syft. nat.* 177. *n.* 21. Rödbräckt.
Tagit i Skåne.

KOPPAR.

1. KOPPAR nakot. *Syft. nat.* 178. *n.* 1. *Gron. lap.* 35. gedigen.
α kôrnig gedigen koppar. *Wall. min.* 276.
β bladartig gedigen koppar. *Wall. min.* 276.
γ grenig gedigen koppar. *Wall. min.* 277.
Tagen i America α
i Indien β γ
α *uti* gråberg af quarts och Cinnober.
β *uti fvart* fkifver.

2. KOPPAR fôrvandlad. *Syft. nat.* 178. *n.* 3. *Gron. lap.* 35. præcipiterad.
Tagen vid Koppargrufvor.

3. KOPPAR drufig. *Syft. nat.* 178. *n.* 2. Cryftalliserad
Tagen i Indien. *Seba.*
Malmen *har uti fig åtfkilliga koppar-drufer eller åttafidiga terningar, af hvilka alla fidor åro jåmna flata trekanter.*

4. KOPPAR grå. *Syft. nat.* 178. *n.* 4. *Gron. lap.* 39. grå. ♀
Tagen vid Ragesvari *i Lapfka fjållen.*
Kurravari.
Svappavari.
i Sveitz.
Malmen *liknar ftål.*

purpureum. 5. CUPRUM purpurefcens. *Syft. nat.* 178. *n.* 5. *Gron. lap.* 37.
Locus: a Skangeli *mons Alpium Lapponicarum.*
b Svappavari.
c *in lapide* 2 *mill. a* Juckajervi.
d Saxonia.
e *in minera Plumbi.*
f *ex* Alfatia *magis violaceum.*

viride. 6. CUPRUM viride. *Syft. nat.* 179. *n.* 7. *Gron. lap.* 39.
Locus: Clausdahl *Glyckfad.*

cæruleum. 7. CUPRUM cæruleum. *Syft. nat.* 179. *n.* 6. *Gron. lap.* 37.
Locus: Italia.

pyriticofum. 8. CUPRUM pyriticofum fulvum. *Syft. nat.* 179. *n.* 8.
Locus: Kofva 3 *mil. a Juckajervi.*
Ragis.
Svappavari.
Doornen.
Goffar.
India.
Japonia.

PLUMBUM.

nativum. 1. PLUMBUM *nudum. Syft. nat.* 180. *n.* 1.
♄ oblongum, papillis horizontalibus obtufis, trifariam f. quadrifariam prominentibus.
♄ ex granis fubrotundis in Pyrita.
Locus: Germania.
U*trum hæc etiam* Argentum *contineant, nec ne, analyfis chemica poffet determinare.*

Cryftallinum 14ëdron. 2. PLUMBUM cryftallinum 14-ëdron. *Tab.* 2. *f.* 6.
Locus: Germania.
Cryftallus *magna, cubica, cujus omnes anguli terminales plano triquetri; ita ut plana octagona 6, plana tetragona 8 cryftallum conftituant. In eodem lapide etiam cryftallinitri quartzofæ absque prifmate utrinque pyramidatæ f. dodecaëdræ.*

3. PLUM-

5. KOPPAR purpurfärgad. *Syst. nat.* 178. *n.* 5. *Gron. lap.* 37. ♀-glas.
Tagen i Skangelivari *i Lapska fjällen.*
b Svappavari
c *två mil från* Juckajervi.
d Saxen.
e Blymalm.
f *från* Elsas *mera blå, än vår.*

6. KOPPAR grön. *Syst. nat.* 179. *n.* 7. *Gron. lap.* 39. Grön ♀
Tagen vid Clausdahl *Glycksad.*

7. KOPPAR blå. *Syst. nat.* 179. *n.* 6. *Gron. lap.* 37. Blå ♀
Tagen i Italien.

8. KOPPAR kiesig och gul. *Syst. nat.* 179. *n.* 8. Blöt ♀
Tagen vid kofva *tre mil från* Juckajervi.
Ragis.
Svappavari.
Doornen.
Gosslar.
Indien.
Japan.

BLY.

1. BLY nakot. *Syst. nat.* 180. *n.* 1. gediget.
♄ Bly aflångt med horizontella trubbige grenar, som våndas åt tre eller fyra sidor.
♄ Bly af runda gryn i kies.
Tagen i Tyskland.
Om detta är en Silfverhaltig glasmalm, får proberkonsten undersöka.

2. BLY drus af 14 sidor. *Tab.* 2. *f.* 6. 14sidigt drus.
Tagen i Tyskland.
Drusen *är en stor cubisk terning, dock så, at alla dess hörn äro afslipade, så at sidorna beslå af sex åttkanter, och hörnen af åtta fyrkanter. Uti samma sten finnas ock Saltpetter-crystaller med bägge spitsar, utan stam; eller tolf sidiga af trekanter.*

3. BLY

Cryſtallinum octaëdrum. 3. PLUMBUM cryſtallinum octaëdron.
Locus: Alſatia.
Teſſera *octaëdra, fere Aluminis, colore plumbi, igneo nitore reſplendente: in utraque pyramide duo latera oppoſita ſæpius latiora ſunt.*

Cryſtallinum hexaëdrum. 4. PLUMBUM cryſtallinum hexaedron.
Locus: Alſatia, *in Argento cinereo vel in ferro.*
Teſſera omnino cubica.

cubicum. 5. PLUMBUM ſpati cubici.
Locus:
Cubus *cryſtallinus diaphanus, lateribus cruſtis obtectis, ſenſim minoribus, ut lamellæ exteriores ſenſim minores evadant.*

virefcens. 6. PLUMBUM nitri ſpatoſi utrinque truncati. *Syſt. nat.* 180. *n.* 3.
Locus: Germania.

Galena. 7. PLUMBUM particulis cubicis. *Syſt. nat.* 180. *n.* 4.
β Galena fragmentis micantibus.
Plumbum particulis teſſulatis contiguis fugacibus. *Gron. lap.* 40.
Locus: Koſvovari.
Nya Kopparberget.
Lilla hjärta. *Alp. lapp.*
Alſatia *teſſellatum micans.*
Helvetia.
Goſſlaria.
Friberg *Saxoniæ.*
Bruxella.
India.
Mexico.
Alſatia *in Carbone foſſili cote veſtito.*
Minera β *evidentiſſima ex cubis plumbeis in plures phalanges longitudinales, ſed transverſim ad angulum obtuſum diſtinctis, qui non incidunt in lineas longitudinales æqualiter; hinc fracto lapide alia ratione, quam ſecundum fiſſuras longitudinales, micant particulæ cubicæ divergentes.*

pauperum. 8. PLUMBUM petroſum, particulis occultis. *Syſt. nat.* 180. *n.* 5.
Locus: Sahlberga.

STAN-

3. BLY-drus af 8 ſidor. åttaſidigt.
Tagen i Elſas.
Cryſtallerne *ſe ut, ſom glödgadt bly, hvilkas terningar äro af* 8 *trekanter, ſåſom en alun-cryſtall, men merendels äro två ſidor i hvar cryſtall något bredare, än de andre.*

4. BLY-drus af *6* ſidor. ſexſidigt.
Tagen i Elſas.
Druſen *är aldeles en ſexſidig terning.*

5. BLY i cubiſk ſpat. Terningbly.
Tages i Tyſkland.
En klar cubiſk cryſtall af ſpat, hvars ſidor äro öfverdragne med alt mindre och mindre blader, nämligen ſå, at de öfre bladen i cuben blifvit ſtändigt mindre.

6. BLY uti et ſpat-priſma af 6 ſidor, på ändarna afhuggit. *Syſt. nat.* 180. *n.* 3. grönt. b
Finnes i Tyſkland.

7. BLY af cubiſka ſtycken. *Syſt. nat.* 180. *n.* 4. Glants.
β Skygg-malm.
Bly af täta terningar, ſom ſkymta. *Gron. lap.* 40.
Tagit i Kofvovari.
i Nya Kopparberget.
i Lilla hjärtat *i Lappſka fjällen.*
i Elſas, *ſtor-ternigt, ſkymtande.*
i Sveitz.
i Goſſlar.
i Friberg *i Saxen.*
vid Bryſſel.
från Indien.
från Mexico.
i Elſas *uti ſtenkol, omgifvit med ſandſten.*
Malmen β *viſar ganſka tydeligen ſkymtmalmens natur, ſom beſtår af cuber ſtälde i många leder långsåt, men tvärsåt äro de ſtälde efter en bred angel, ſom icke faller lika i långlinien, hvaraf då ſtenen brytes, de cubiſke particlar komma ej alla at viſa ſina ſidor på en gång.*

8. BLY uti Bergart med oſynlige metall-particlar. *Syſt. nat.* 180. *n.* 5. fattigt.
Tagen i Sahlberga.

STANNUM.

crystallinum. 1. STANNUM cryſtallis pyramidatis irregularibus nigris. *Syſt. nat.* 181. *n.* 1. *t.* 7. *f.* 6.
Stannum polyëdron irregulare nigrum. *Gron. lap.* 46. *n.* 35-45.
Locus: Anglia, *varietate immenſa.*
Marienberg.

fuscum. 2. STANNUM informe rufo-nigricans. *Syſt. nat.* 182. *n.* 4.
Locus: Anglia, *variæque aliæ regiones.*

Granatus. 3. STANNUM cryſtallis teſſellatis rubicundis. *Syſt. nat.* 181. *n.* 3.
Stannum polyëdron regulare purpuraſcens. *Gron. lap.* 47. *n.* 47.
Locus: Bahuſia.
Engſœ.
Helſingburgum.
Scania.

spatosum. 4. STANNUM ſpati. *Syſt. nat.* 182. *n.* 6.
Locus: India.
Lapis *magnitudine fere pugni, figura lenticulari, obtuſa, inæquali; cæruleſcente-albus, ſubopacus, ponderoſiſſimus; fractus conſtat ſpato; affinis mihi videtur lapidi Bononienſi ſi non idem.*

ARGENTUM.

nativum. 1. ARGENTUM nudum. *Syſt. nat.* 183. *n.* 1.
solidum. a Solidum *inſtar fruſtuli lignei ſolidi in ſchiſto. ponderoſum, ſinuatum.* ℥j. *Schneeberg.*
granulatum. b Granulatum, *granis ſparſis, ex Arabia.*
ex Summatra ʒviij.
aliud.
dentatum. c Dentatum, *mucronibus ſubulatis.*
in cryſtallo quartzoſa.
in cryſtallo quartzoſa aliud.
in ſpato.
Filamentis inter rimas ſpati albi. *ex Goſſlaria, Andersberg.*

d Capi-

TENN.

1. TENN cryſtalliſeradt uti irregulare ſvarta pyramider. *Syſt. nat.* 181. *n.* 1. *t.* 7. *f.* 6. Zingraup.
Tenn mångſidigt, ojämt, ſvart. *Gron. lap.* 46. *n.* 35 - 45.
Tagit i Angland af många ſlag.
i Marienberg.

2. TENN ocryſtalliſeradt mörkrödaktigt. *Syſt. nat.* 182. *n.* 4. Zwitter.
Tagen ifrån Angland *och åtſkilliga orter.*

3. TENN cryſtalliſeradt uti röda terningar. *Syſt. nat.* 181. *n.* 3. granat.
Tenn mångſidigt, regulairt, purpurfärgadt. *Gron. lap.* 47. *n.* 47.
Finnes i Bohus.
Engsö.
Helſingborg.
Skåne.

4. TENN i ſpat. *Syſt. nat.* 182. *n.* 6. Tennſpat.
Tagit i Indien.
Här förekommer en ſten ſtor ſom en knytnäfve, af ſkapnad ſom en lins, trubbig, ſkroflig, blåhvit, dunkel, mycket tung, och i brottet beſtår af Spat. Jag har gifvit honom til prof åt åtſkilliga, ſom ej funnit något metall i den ſamma, der dock ſtörſta tyngden ſkulle vilja ſtyrka til Tenn. Mig förekommer den ſamma ſåſom Bononiſka lys-ſten.

SILFVER.

1. SILFVER *nakot. Syſt. nat.* 183. *n.* 1. gediget D
a MASSIFT ſilfver, *likt et ſtycke trå* i ſkifver. maſſift.
ſtort *och utgrafvit af* 2 *lod*; *från* Schneeberg.
b Kornigt Silfver i ſtrödde korn *från* Arabien. kornigt.
från Summatra 16 *lod.*
et annat.
c Spirigt, ſom ſylar. ſpirigt.
i quartz cryſtall.
i quartz cryſtall *et annat.*
i Spat.
i trådar upvuxne emellan Spatens alla ſpringor. *från* Goſlar, Andersberg.

capillare. d Capillare, *fibris longis.*
Argentum nudum capillaceum & intortum. *Gron. lap.* 48.
e Saxonia ℥vj.
aliud.
aliud.
cum cryſtallis quartzi acaulibus.
bracteatum. e bracteatum *e Mexico* ℥vj.
ſuperficiale. f ſuperficiale *e Peru* ℥j.
dendroides. g Dendroides, *ſolidum ramoſum in quartzo.*
aliud.
magnificum. *Speciosiſſimum, ſpithameum, craſſitie brachii, in Saxo inter omnes fiſſuras exſerens frondes inſtar Hypni, ex fibris parallelis reticulatis in rhombos. Totum hoc ſuſtinetur pede argenti pulcherrime elaborato. e Guinea.*
cryſtallinum. h Cryſtallinum ramoſum, ramis tetragonis *more aluminis cryſtalliſatis.*

rubrum. 2. ARGENTUM rubeſcens polyëdron glanduloſum. *Syſt. nat.* 183. *n.* 5.
Locus: Saxonia, *alibique.*

vitreum. 3. ARGENTUM malleabile. *Syſt. nat.* 183. *n.* 2.
Locus: Germania.

cinereum. 4. ARGENTUM albidum informe fragile. *Syſt. nat.* 183. *n.* 4.
Argentum fragile albidum. *Gron. lap.* 48.
Locus: Germ nia *variis e locis.*
Varietas *hujus fruteſcens ramoſa: Ramis teretibus, fuſco plumbeis, obtuſis.*

AURUM.

petræ. 1. AURUM nudum Petræ. *Syſt. nat.* 184. *n.* 1.
Locus: Valleſia.
Undervaldenſis tractus.
Peru *e ſpato.*
Summatra.

mineræ. 2. AURUM nudum Mineræ. *Syſt. nat.* 184. *n.* 2.
Locus: India ℥iijſſ.
Japonia ℥v.
Peru ℥i.
cum cinnabari.

CLAS-

d Hår-Silfver i långa trådar. hårlikt.
Silfver nakot, hårigt och hoptraſlat. *Gron. lap.* 48.
från Saxen *lod* 12.
et annat.
et annat ſtycke.
med priſmatiſke afhugne quarts-cryſtaller.
e Bladigt Silfver *från* Mexico *lod.* 12. bladigt.
f Angefloget Silfver *från* Peru. anfloget.
g Grenigt faſt och tjockt i quarts. grenigt.
et annat.
Et pråktigt och makalöſt ſtycke, af et quarters långd, och tjokt ſom armen, uti et gråberg, der Silfverlöf, likſom moſſa gå ut igenom alla de många ſpringor, ſåſom nåt af rhombiſka matſker och paralelle tvårtrådar. Detta alt år ſtåldt på en Silfverfot af löfverk, på hvilken konſten tyks tåfla med naturen. ifrån Guinea. pråktigt.
h Cryſtalliſeradt greningt *med ſyrkantiga quiſtar til form af cryſtalliſerad Alun.* druſigt.

2. SILFVER rödaktigt rundadt och kantigt. *Syſt. nat.* 183. *n.* 5. rödgylden.
Tagit i Saxen *och många andra orter.*

3. SILFVER, ſom låter ſmida ſig. *Syſt. nat.* 183. *n.* 2. glasmalm.
Tagit i Tyſkland.

4. SILFVER, hvitt, oformigt, oſmidigt. *Syſt. nat.* 183. *n.* 4. ljusgylden.
Silfver, ſom bråckes, hvitaktigt. *Gron. lap.* 48.
Tagit i Tyſkland *och på många andra ſtållen.*
En art af detta ſlågtet, ſom ſer ut likt ſmå quiſtar, hvilka åro til fårgen lika mörkt bly, trubbige och runde.

GULD.

1. GULD, nakot i bergart. *Syſt. nat.* 184. *n.* 1.
Tagit ifrån Valleſia.
Undervads tracten.
Peru *uti Spat.*
Summatra.

2. GULD, nakot i Malm. *Syſt. nat.* 184. *n.* 2.
Tagit i Indien.
i Japan.
i Peru.
uti Cinnober.

CLASSIS III.

FOSSILIA.
CONCRETA.

SAXUM.

angermannicum. 1. SAXUM quartzoſum ſpatoſum album, mica ſqvamoſa atra. *Syſt. nat.* 186. n. 6.
Locus: Trollhættan.

decuſſatum. 2. SAXUM quartzoſo-cotaceum ſpatoſum incarnatum, ſquamis micaceis nigris decuſſantibus. *Syſt. nat.* 186. *n.* 8.
Locus: Kallmora.

montanum. 3. SAXUM quartzoſum ſubſpatoſum albicans, mica ſquamoſa auricolore. *Syſt. nat.* 186. *n.* 7.
Locus: Rammelecklint, mons *Scaniæ.*
Norbyknyl *altiſſimus Medelpadiæ.*

maritimum. 4. SAXUM ſpatoſum rufum, mica nigra, particulis quartzoſis. *Syſt. nat.* 187. *n.* 11. *Gron. lap.* 51. *n.* 13.
Locus: Uddevaldenſes montes.

vulgatiſſimum. 5. SAXUM cotaceo-ſpatoſum rufeſcens, granis quartzoſis hyalinis. *Syſt. nat*, 187. *n.* 10.
Locus: Trollhætta.

molare. 6. SAXUM micaceum fiſſile incarnatum: granis quartzoſis. *Syſt. nat.* 187. *n.* 13.
Locus: Trållhætta.

alpinum. 7. SAXUM micaceum fiſſile incarnatum: granis granatinis. *Syſt. nat.* 187. *n.* 14.
Saxum mater rubinorum. *Geſn. figurat.* 39. *f.* 1.
Locus: Norvegia.

8. SA-

III. CLASSEN.

GRUSARTER.

GYTTER.

HÅLL.

1. HÅLL, af hvit quartz och ſpat, med ſvart ſkimmer. *Syſt. nat.* 186. *n.* 6. Angermanna håll.
Tagen vid Trollhättan.

2. HÅLL, af rödaktig quartzig ſandſten och ſpat, med ſvarta ſkimmerfjäll ſtrödde hårs och tvårs. *Syſt. nat.* 186. *n.* 8. Kallmora ſten
Tagen vid Kallmora.

3. HÅLL, af ljusgål Spatblandad quartz, med fjälligt gullfärgadt ſkimmer. *Syſt. nat.* 186. *n.* 7. *Skånſka reſ.* 165. Berg-håll.
Tages vid Rammeleklint *i Skåne.*
Norby-knyl *i Mellpad.*

4. HÅLL, af rödaktig Spat med ſvart ſkimmer och quartz-particlar. *Syſt. nat.* 187. *n.* 11. *Gron. lap.* 51. *n.* 13. Skärſtens-håll.
Tages vid Uddevalla.

5. HÅLL af rödlätt ſandſten och ſpat med klara quartzgryn. *Syſt. nat.* 187. *n.* 10. Mora-håll.
Tagen vid Trollhättan.

6. HÅLL af rödaktigt ſkifrigt ſkimmer med quartzgryn. *Syſt. nat.* 187. *n.* 13. Murkſten.
Tagen vid Trollhättan.

7. HÅLL af rödaktigt ſkifrigt ſkimmer med granat-gryn. *Syſt. nat.* 187. *n.* 14. Fjällberg.
Håll, moder för Rubiner. *Geſn. fig.* 39. *f.* 1.
Finnes i Norrige *vid Rörås.*

8. HÅLL

fissile. 8. SAXUM micaceum fissile cinereum, atomis interstinctis quartzosis micaceisque. *Syst. nat.* 187. *n.* 15.
Locus: in sylvis nostris acerosis.

clangosum. 9. SAXUM micaceo-quartzosum impalpabile ferreum, granatis refertum. *Syst. nat.* 188. *n.* 19.
Saxum clangosum. *It. W:goth.* 38.
Locus præcipitia Ættstupan in Mœsseberg.

schistoides. 10. SAXUM impalpabile calcareum schistiforme cinereum. *Syst. nat.* 188. *n.* 25. *It. W:goth.* 211.
Locus: Hunneberg.
Forte Schistus *non solutus est.*

talciferum. 11. SAXUM talcoso-spatosum.
Locus: Italia.
Lapis ex Spato tenerrimo, albido, cui Talcum venetum *innatum.*

frumentalis. 12. SAXUM talcoso cotaceum, maculis lanceolatis sparsis.
Locus: Germania.

coagulatum. 13. SAXUM lapillis, sabulo conchisque coagulatum.
Locus: Germania.
Genesis Saxorum *in hoc evidenter patet, ex sabulo & arena coagulato.*

TOPHUS.

thermalis. 1. TOPHUS calcareus thermarum. *Syst. nat.* 189. *n.* 2.
Locus: Carlsbad & Thuringia.
Varia uti Capitula Arctii, Cynaræ, *rami arborum cum foliis, testæ ovorum topho hocce incrustatæ & obductæ.*

Osteocolla. 2. TOPHUS calcareus cylindricus perforatus. *Syst. nat.* 189. *n.* 3.
Osteocolla. *Act. Angl.* 1735. *p.* 378. *Act. Berolin.*
Locus: Silesia.
Varietas hujus occurrit in museo, crassitie brachii, cylindrica, solidior, lævior, circum radicem fraxini, ut fertur, nata.

3. PO-

8. HALL af grått skifrigt skimmer, blandadt med kissel och skimmer-gry. *Syst. nat.* 187. *n.* 15. Ställsten.
Finnes i skogarna *på branta berg.*

9. HALL af jernhaltigt skimmer och kisselgry med isprångda granater. *Syst. nat.* 188. *n.* 19. Kläcksten.
Kläcksten. *Westgöth. res.* 38.
Tagen vid Attstupan *af Hunneberg.*

10. HALL af grått osynligt gry, mitt emellan kalk och skifver. *Syst. nat.* 188. *n.* 25. *Westg. res.* 211. Sprickhäll.
Tagen på Hunneberg.
Torde vara en ouplöst skifver.

11. HALL af Talk och Spat. Talkhäll.
Tagen i södra Europa.
Stenen är af finå hvit spat, på hvilken venetianiska Talken vuxit.

12. HALL af talk och sandsten med inströdde lancett-like fläckar. kornhälla.
Tagen i Tyskland.

13. HALL af grus sandsten och snäckor hopgyttrad. gråstensfoster
Tagen i Tyskland.
Uti denna sten synes tydeligen, huru gråstenar kommit tilsamman, medelst det at gruset bundits tilhopa.

MOM.

1. MOM af kalk i varma baden. *Syst. nat.* 189. *n.* 2. Varmbadssten
Tagen vid Carlsbad, *i* Tyringen.
Åtskilligt som Karborrar, Artskocker, löfquistar, Ägg äro uti denna öfverdragne och liksom canderade af kalkskorpa.

2. MOM af kalkgytter, cylindrisk och genomborad. *Syst. nat.* 189. *n.* 3. stenbrottsten.
Stenbrott-sten. *Act. Angl.* 1735. *p.* 378. *Act. Berolin. Vol.* 3.
Tagen i Siesien.
En synnerlig art håraf finnes i detta Cabinettet, som är tjok som en arm, cylindrisk, hårdare och flätare än allmänt, vuxen omkring roten på en Asp.

Oolithus. 3. TOPHUS calcareus glomeratus ex granis globosis crustatis.
Locus: Germania.
Similis Marmori Oolitho, *at grana longe magis sphærica, nitida & distincta.*

Cochlearum. 4. TOPHUS calcareus glomeratus ex cochleis minutissimis.
Locus: Gallia.
Simillimus præcedenti, at omnia grana sunt Cochleæ, *vix nudis oculis investigandæ, magnitudine æquales, quæ totum lapidem constituunt.*

Schisti. 5. TOPHUS Schisti frustulis coagulatus.
Locus: Hellekis *in Kinnekulle.*

Ludus. 6. TOPHUS argillaceus polymorphus. *Syst. nat.* 189. *n.* 5.
Locus: in ripis argillosis fluviorum.
Betstorp *juxta Mæsseberg.*
Ad Oceanum ¼ *milliaris Marestrando.*
Inter hos eminent, qui instar Petrificatorum continent Pisces & Cancros, *e priori unicus; ex posteriori copia infinita occurrit in museo.*

perforatus. 7. TOPHUS argillaceo-ochraceus. *Syst. nat.* 189. *n.* 6. *e.*
Locus: Upsalia, Uddevalla.

humosus. 8. TOPHUS humoso-ochraceus. *Syst. nat.* 190. *n.* 8.
β Tophus humoso-ochraceus, granis globosis coagulatis.
Tophus humi palustris globulis ochraceo conglomeratus. *Gron. lap.* 54. *n.* 25.
Locus: Scania, Briga, Baden, Alsatia
Lapis fusco-ferrugineus, similis ligno putrido, obductus granis globosis crustatis, instar tophi lacustris.

arenaceus. 9. TOPHUS arenaceo-ochraceus. *Syst.* 190. *n.* 7.
Tophus connatus ex arena, conchis, frustulis saxosis vitriolo ferri coalitis. *Gron. lap.* 55.
Clavus ferreus *decidit in fundum aquæ, quo soluto, transit vitriolum per arenam, quam coagulavit, cui induratæ itaque* conchæ *adhærent.*

STA-

3. MOM af kalkgry uti små skaliga hopgyttrade årter. Årtmom.
Tagen i Tyskland.
Denna är nog lik Kalk-Aur; men ärterna äro mer klotrunde, glänsande och mindre hopbundne.

4. MOM af kalk, hel och hållen af de finaste och minsta snäckor. Snäckemom.
Tagen i Frankrike.
Stenen är lik den förra, och liksom af gryn hopgyttrad, men vid nogare påseende äro alle grynen snäckor, och så små, at de knapt med blotta ögonen kunna kännas, hvilka göra hela stenen.

5. MOM hopgyttrad af Skifver-bitar. Skifvermom.
Tagen vid Hellekis *på Kinnekulle.*

6. MOM hopgyttrad af ler til hvarje skapnad. *Syst. nat.* 189. *n.* 5. Marleka.
Tagen allmänt vid åbräddar.
Bertstorp *vid Mösseberg.*
Hafstranden ¼ *mil från* Marstrand.
Ibland desse äro de marlekar märkvärdigast, som innehålla någon fisk eller kräfveta; af förra arten fins i Cabinettet allenast en enda; men af senare en otrolig mångd från Indien.

7. MOM af jerngyttia och lera. *Syst. nat.* 189. *n.* 6. rotsten.
Finnes i Upsala, Uddevalla.

8. MOM af jerngyttia med dy. *Syst. nat.* 190. *n.* 8. yrke. myrmalm. sjömalm.
β Mom af jerngyttia med dy hopgyttrad til årter.
Mom af dy hopgyttrad til jerngyttrige klot. *Gron. lap.* 54. *n.* 25.
Finnes i Småland, Skåne, Brig, Baden, Elsas.
γ *En sten häraf är lik förmultnadt träd, men af innebundit jern, öfverdragit med skaliga ärter, lika sjömalmen.*

9. MOM af jerngyttia och sand. *Syst. nat.* 190. *n.* 7. jernsand.
Mom hopgyttrad medelst jern-victriol, af sand, musslor, grus. *Gron. lap.* 55.
En jernspik hade nedfallit på sandiga hafsbottnen, der rostad uplöst til vitriol, som gått neder i sanden och bundit den tilsammans, til et alt för tydeligt prof på stenens hopgyttring medelst jern-vatten.

 DROP-

STALACTITES.

incrustans. 1. STALACTITES cretaceus incrustans. *Syst. nat.* 191. *n.* 1.
Stalactites argillæ calcariæ hypnum involvens. *Gron. lap.* 55. *n.* 6. 9. 11.
Locus: Gotlandia, Mœsseberg.
Lapis reticulatus ex Hypnis *pulchre incrustatis.*

tunicatus. 2. STALACTITES marmoreus tunicato-crustaceus apice natrosus. *Syst. nat.* 191. *n.* 2.
Locus: a Baumanni *specus.*
b Helvetia.
c Höjentorp *Westrogothiæ.*
d Germania.
Lapis d ex cylindris *plurimis, parallelis, perforatis, fuscis, connatis.*

Flos ferri. 3. STALACTITES marmoreus ramosus. *Syst. nat.* 191. *n.* 3.
Locus: Austria.
Alsatia.

solidus. 4. STALACTITES marmoreus solidus. *Syst. nat.* 191 *n.* 4.
Locus: a Carlsbad.
b Baden.
c Varia loca.
Lapis a superficie *convexis tuberibus glomerata; textura* medullari *sæpe Hæmatitidis, quæ demum solida instar marmoris evadit; superficies demum quasi tunica e crystallis minimis vix nudo oculo distingvendis.*
b *flavescenti-ochraceus.*
c *ferreo-ochraceus extus ochra viridi incrustatus.*

fibrosus. 5. STALACTITES marmoreus, fibris transversalibus.
Locus ubi Alumen coquitur.
Lapis calcareus obducens & incrustans arboris truncum, albus, fibris filiformibus transversis parallelis subcontiguis, omnino more Marmoris Alabastritis *dicti, sed aqua forti effervescens. Idem pulcherrime cæruleus ex Alsatia, adeoque cupro tinctus.*

6. STA-

DROPPSTEN.

1. DROPPSTEN af öfverdragen krita. *Syst. nat.* 191. *n.* 1. Traffel.
Droppsten af kalk-lera, som öfverdragit mossa. *Gron. lap.* 55. *n.* 6. 9. 11.
Tages på Gotland, Mösseberg.
År artigt hopgyttrad utaf mossa, som blifvit af kalk liksom med socker öfverdragne.

2. DROPPSTEN lik tak-is af kalkskorpor, på ändan salt. *Syst. nat.* 191. *n.* 2. takften.
Tagen a Baumans hôl.
b Sveitz.
c Höjentorp i *Westergöthland.*
d Tyskland.
Denna d stenen består, likson et Orgelverk, af många genomborade, cylindriska, mörkbruna pipor, som äro stälde jämte hvarandra.

3. DROPPSTEN grenig, af kalk. *Syst. nat.* 191. *n.* 3. grenig.
Tagen i Osterrike.

4. DROPPSTEN tät af kalk. *Syst. nat.* 191. *n.* 4. tät.
Tagen a Carlsbad.
b Baden.
c *ifrån åtskilliga andra orter.*
Stenen är til sin skapnad mycket öfverenskommande med Blodsten, ty ofvanpå går han kjörtelvis i knylor, inuti har han trådar, som gå nästan parallelt ifrån medelpunctēn; ändteligen blifver han fast som marmor och ytan öfverdragen med en hinna, som består af idel, nästan osynliga, crystaller.

5. DROPPSTEN af kalk, med parallela tvär-trådar. strålkalk.
Finnes vid Alunpannorna.
Stenen har vuxit på något tort tråd och öfverdragit det med en tjock skorpa. Denna skorpa är hvit och består af parallela täta hvita trådar, som gå från inra til yttra sidan, aldeles som på Strål-gips; men denna gåser med sked-vatten. Den samma ifrån Elsas *med skjön blå färg.*

spatosus. 6. STALACTITES spatosus solidus. *Syst. nat.* 191. *n.* 5.
Stalactites calcis spatosus. *Gron. lap.* 56.
Locus Staten, Tigurinum.
Lacuna confetto di Tivoli Stahliæ.
Numburgum *ad Kesen.*
Lapis hic & lapis Judaicus evidentissime monstrant Spati *generationem, sed quæ qualitas & vis aquæ modificat particulas terrestres f. calcareas in corpus solidum, tunicatum, transverse striatum, spatosum? quis dicat, qua ratione ex aqua oriantur particulæ rhombeæ spati, quas quotidie in hoc lapide generari cernimus?*

PUMEX.

Vulcani. 1. PUMEX pyritæ cinereus. *Syst. nat.* 192. *n.* 1. *Gron. lap.* 56.
Locus Montes ignivomi.
Fibræ setaceæ, parallelæ, albæ.

cupri. 2. PUMEX cupri ruber. *Syst. nat.* 192. *n.* 3.
Locus Insula Adscensionis.
Insulam Adscensionis *quondam ab igne subterraneo destructam fuisse suadet terræ sterilitas, pulvis fuscus quo cooperta, schistus durus ejus lapis communis, sed inprimis Pumices heic frequentissimi.*

ÆTITES.

aquilinus. 1. ÆTITES embryone lapillulofo libero. *Syst. nat.* 193. *n.* 3. *Gron. lap.* 58. *n.* 1. 3.
Locus: Varius.
Lapis plerumque est Tophus ex ochra coagulatus.

Geodes. 2. ÆTITES embryone terrestri libero. *Syst. nat.* 193. *n.* 1.
Locus: Varius.
Hujus varietas, in Museo, ex Schisto, ad Hunneberg montem W:gothiæ, lecta a Joh. Hartman med. cand.

tophaceus. 3. ÆTITES embryone terrestri fixo. *Syst. nat.* 193. *n.* 2.
Locus: Varius.
Hujus unicum individuum Cornu ammonis *foetum.*

4. ÆTI-

6. DROPPSTEN af hård Spat. *Syst. nat.* 191. *n.* 5. Spatskorpa.
Droppsten af kalk-spat. *Gron. lap.* 56.
Tagen vid Ståten, Tigur.
i Grottan confetto di Tivoli *Stablia.*
Numburg *vid Kesen.*
Denna stenen och Judestenen visa alt för tydeligen, at Spat dageligen blifver af naturen tilverkad. Men hvem kan utransaka hvarföre et vatten gör Droppsten af hvita hinnor, et annat af trådar, som Strål-gips, et annat af ren och klar Spat? eller hvad är det, som gör, at af fint mjöl i vatten blifver rhombisk Spat? Svare härpå den, som är mästare.

PIPSTEN.

1. PIPSTEN grå af kies. *Syst. nat.* 192. *n.* 1. Gron. *lap.* 56. klästen.
Tagen vid eldsprutande bärgen.
Trådarne gå parallelt, som hvita hår.

2. PIPSTEN röd af koppar. *Syst. nat.* 192. *n.* 3. rödaktig.
Tagen på ön Adscensions.
At Adscensions Ön *fordom blifvit förstörd af eldsprutande bärg, kan man tydeligen läsa i stenarna; ty* Ön *består af en hård grof Skifversten, och är betäkt med mörk torr jord och beströdd med Pip-stenar öfver alt.*

ÖRNSTEN.

1. ORNSTEN med löst sten-foster. *Syst. nat.* 193. *n.* 3. *Gron. lap.* 57. Skallersten.
1. 3.
Tagen från åtskilliga ställen.
Stenen är mästadels af jern-ochra hopgyttrad.

2. ÖRNSTEN med löst jord-foster. *Syst. nat.* 193. *n.* 1. jordhaltig.
Tagen från åtskilliga orter.
Här af är en från Hunneberg *af Skifversten.*

3. ORNSTEN med vidvuxit mull-foster. *Syst. nat.* 193. *n.* 2. oäkta.
Tagen från åtskilliga orter.
Här ibland finnes et stycke, som har uti sig et Ammons horn.

4. ORN-

Pomum cryſtallinum. 4. ÆTITES marmoreus, embryonibus cryſtallinis fixis. *Syſt. nat.* 193. *n.* 5.
Pomum cryſtallinum. *It. oel.* 136. *act. ſtockh.* 1740. *t.* 2. *f.* 18.
Locus: Kinnekulle, Oelandia.
Helvetia.

Melo carmel. 5. ÆTITES ſiliceus, embryonibus cryſtallinis fixis. *Syſt. nat.* 193. *n.* 4. *Gron. lap.* 57. *n.* 4.
Locus: Palæſtina.

TARTARUS.

vini. 1. TARTARUS vini ſalinus. *Syſt. nat.* 194. *n.* 1.
Locus: Dolia vini.

CALCULUS.

nephriticus. 1. CALCULUS urinarius. *Syſt. nat.* 195. *n.* 1.
Locus: Homo miſer.

Bezoarticus. 2. CALCULUS gaſtricus ſolidus tunicatus. *Syſt. nat.* 195. *n.* 5.
Locus: Ventriculi *plicæ in* Capris.

Ægagropila. 3. CALCULUS pecorum, embryone piloſo. *Syſt. nat.* 195. *n.* 6. *Gron. lap.* 57. *n.* 2.
Locus: ventriculus Pecorum a *deglutitis pilis.*
Imprimis Bovis: Vituli.
Ovis.
Cervi, Capreoli.
Moſchi.
Equi?
Lapis ſæpe magnitudine capitis infantis, cum aut ſine cruſta.

Oculus cancrorum. 3. CALCULUS cancri. *Syſt. nat.* 195. *n.* 7. *Gron. lap.* 57.
Locus: in Cancris *variarum ſpecierum.*

Margarita. 5. CALCULUS teſtæ concharum. *Syſt. nat.* 195. *n.* 8. *Gron. lap.* 57.
Locus: omnis generis teſta Conchæ a *latere interiore.*

6. CAL-

4. ÖRNSTEN af kalk med vidvuxne cryſtall-foſter. *Syſt. nat.* 193. *n.* 5. Cryſtall-äple.
Cryſtall-äpple. *Ölands reſ.* 136. *Stockh. Vetenſk. Acad. handl.* 1740. *t.* 2. *f.* 18.
Finnes på Kinnekulle, Öland.
Sveitz.

5. ÖRNSTEN af flinta med faſtvuxna cryſtall-foſter. *Syſt. nat.* 193. *n.* 4. *Gron. lap.* 57. *n.* 4. Carmels melon.
Finnes i Ægypten *och förloſvade landet.*

VINSTEN.

1. VINSTEN af vin-fat. *Syſt. nat.* 194. *n.* 1. Winſten.
Tages i Vin-fat *allmänt.*

STENEN.

1. STENEN af urin-gången. *Syſt. nat.* 195. *n.* 1. Urinſten.
Finnes beklageligen i Männiſkans *njura och blåſa.*

2. STENEN utur magen med ſtenſkorpor. *Syſt. nat.* 195. *n.* 5. Bezoarſten.
Finnes i magen på villa Getter.

3. STENEN utur ſånad, inuti af ludd. *Syſt. nat.* 195. *n.* 6. *Gron. lap.* 57. *n.* 2. Tyre.
Finnes i magen på idiſlande djur.
Här äro dylike af
Kor *och* Kalfvar.
Får.
Hjortar: *Rådjur.*
Moſchus-*djur.*
Håſtar.
Stenen är ofta ſtor, ſom et barn-hufvud, med eller utan ſten-ſkorpa.

4. STENEN utur Kråftan. *Syſt. nat.* 195. *n.* 7. *Gron. lap.* 57. Kråft-ſten.
Finnes i Kråftor, af åtſkillig art.

5. STENEN i muſlor. *Syſt. nat.* 195. *n.* 8. *Gron. lap.* 57. Pärla.
Finnes på inra ſidan af alla ſlags muſlor.

Piscium. 6. CALCULIS Piscis.
Bellouge, *piscis Russiæ.*
Citrinæ, *sturionis speciei.*
Locus: Ruthenum.

PETRIFICATA.

HELMINTHOLITHUS.

Corallites. 1. HELMINTHOLITHUS lithophyti. *Syst. nat.* 196. *n.* 1.
Locus: Rupes calcareæ *variæ.*
Petrificata *quadruplici modo communiter evadunt:*

1. Fossilia *dicuntur Lithophyta aut Testacea, quæ diutius in terra latuere immutata, tantum ab elementis parum quasi calcinata, glutine orbata, ficciora, fragiliora, nec lapidi immersa.*
2. Redintegrata *sunt Petrificata, quorum Animalia cortice duriore obtecta, intra terram sepulta & arcte compressa, demum, interiore præsertim substantia consumta, reliquere cavitatem, quam replevit vel terra tenuissima ab aqua allata, aut crystallisatio, ut evaserit solida interne, externe vero servaverit propriam figuram.*
3. Impressa *sunt petrificata ex animalibus mollioribus, quæ sepulta & compressa intra terram reliquerunt figuram, sed tota consumta, ut typus tantum remanserit pristini animalis.*
4. Transubstantiata *sunt, quæ tam interiorem, quam exteriorem structuram in lapide ostendunt; orta ex durioribus, quæ diutius persliterunt in terræ gremio.*

Exempla horum se sistunt ubique & quotidie.

Transumstantiata (4) *sunt* Ligna petrificata, Entrochi, Asteriæ *columnares.*

Impressa (3) *sunt sæpius Piscium petrificata in* Schisto *vel* Cote.

Redintegrata (2) *sunt plurima, & quidem vulgo dicta petrificata; frequentissima in* Marmore, *sæpius in* Creta *& ex Creta in* Silice, *quemadmodum* Echinitæ.

Fossilia (1) *in terra calcarea s. Creta sæpius leguntur, non tantum* Corallia, *sed &* Testacea *facile omnia, quæ utpote vix mutata enumerare supersedeo.*

Coral-

6. STENEN i fisk. Fiskſten.
Bellouga *en Rysk Fisk.*
Citrina af *Stör-ſlaget.*
Tagen i Ryſsland.

STENVANDLINGAR.

CORALL-STENAR.

1. CORALL-STENAR af rena Coraller. Corall-ſten.
Tages allmänt i Kalk-bergen.
Stenvandlingar *finnas vara på 4 ſätt tilkomne:*
1. Foſſilier *kallas de Coraller och Skjölp, ſom länge legat i jorden oförändrade til ſkapnaden, men blifvit torrare, hvitare, bräckeligare och likſom roſtade, utan af vara inneſlutne i ſten.*
2. Upfylde *ſtenvandlingar hafva kommit af de djur, ſom haſt utom ſig et hårdt ſkal och blifvit begrafne uti jord, då i dem det inra löſa väſendet förtärts, hafver ſin jord tilſlutit och upfyllt iholigheten och vuxit til ſten, eller ock ſkalet på alla ſidor af holigheten utſkutit druſer, ſom upfyllt den ſamma, at ſkalet blifvit en faſt ſten, ſom endaſt på ytan behållit ſin forna ſkapnad.*
3. Intryckningar *äro ſtenvandlingar af löſare djur, ſom blifvit begrafne innom en våt jord och intrykte ſåſom vid gjutningar; då djuret ändteligen förtärts, har det lemnat allenaſt pregelen efter ſig intrykt.*
4. Fullkomne *ſtenvandlingar, ſå til inra ſom yttra ſkapnaden; äro blefne måſt af trä, ſom i jorden begrafne längre haſt beſtånd.*

Tydeliga ſpår til alla deſſe viſa ſig dageligen i bergen och natural-kamrarne.

Fullkomne (4) *ſtenvandlingar äro* trän *i ſten förvandlade,* Entrochier *och* Aſteriæ *columnares.*

Intryckningar (3) *äro måſt all* fiſk-ſkifver, *ſom gifves i ſvart* ſkifver, *undertiden och hvit af* Sand-ſten.

Upfylde *ſtenvandlingar äro altid de måſte ſlagen och ſom allmännaſt förekomma under ſtenvandlingar; finnas måſtedels i och af* kalk, *ofta och beſynnerligen ſlungſtenar i* krita *och af* flinta, *ſom af krita hårdnat.*

Foſſilier (1) *finnas måſt i kalk och krit-jord, och äro måſtadelen antingen* Coraller *eller* Skjölp; *men ſom deſſe ej äro andre, än de varit, lämnar jag dem oomtalte; emedan de komma at uptagas på ſit ſtälle ibland djuren.*

Corallia fossilia *non modo exotica pæne infinita, sed inprimis* Balthica *omnia in Museo hoc se sistunt; ex his autem nullum vivum extractum observavimus, quamvis quotannis immensa copia rejiciantur ad littora, inprimis* Gothlandiæ, *ut merito dubitemus, num etiamnum apud nos prognascantur vel dudum ad aquas nobis incognitas migrarunt, quemadmodum* Conchæ anomiæ.

Petrificata *apud Lithologos innumera ita occurrunt, dum inter ea omnia non modo* Corallia *sed &* Testacea *recensentur, ne dicam horum varietates, Anthophilorum floribus longe plures; quod cum plane nesciam, cui inserviat usui, nisi quod inde constaret, universa Corallia & Testacea, vere calcareæ indolis omnia, posse in lapide conservari & Petrificata generare, de quo dubitavit nullus, ea sicco pede pertranseo, ne crescat in volumen liber; interim hisce tam dives est Museum hoc, ut paucis cedat, sive copiam spectes varietatum sive speciminum præstantiam. Libabo solum generaliora, quum in Regno lapideo varietates ad species referre non minus est, quam has rite distingvere.*

Patellites. 2. HELMINTHOLITHUS Testacei Patellæ. *Syst. nat.* 196. *n.* 2. *a.*
Varietates plures.
Locus: Germania.
Uddevalla: *montes Testacei.*

Cochlites. 3. HELMINTHOLITHUS Testacei cochleæ. *Syst. nat.* 196. *n.* 2. *b.*
Trochites. a Trochitæ *varii.*
Locus: Helvetia.
Petersberg.
Strombites. b Strombitæ.
Locus: Helvetia.
India. *Seba.*
Turbinites. c Turbinitæ *varii.*
Locus: Helvetia.
Qverfurtum.
Schraplan.
Hannovera.
Magdeburgum.
Heidenheim.
Svecia *in Marmore.*
Anglia *in Creta.*
Nerilites. d Neritilæ.
Locus: Heidensheim.

4. HEL-

Coraller *finnas så in-som utländska i denna Natural-kammar, til en rätt stor myckenhet. De inländske, som kastas årligen up til hafsstranden vid vårt* Belt, *besynnerligen vid* Gothland, *har jag aldrig sett friska, at jag kan draga i betänkande, om de ännu verkeligen hos oss äro mera quare, eller om de med vill-musslorne länge sedan flyttat til en obekant verldenes del.*

Stenvandlingar *beskrifvas och upteknas af stenkunnige til et oändeligt antal, och ibland dem så* Coraller *som* skjölp, *och af dem små och större, hela och sönderbrutna, til större antal, än Blumisternas liljor. Men som jag deraf ser ingen nytta, utan den man vet tilförne, nämligen: at alle desse skal, som sjelfve äro til sin natur kalk, kunna förbyta den omliggande jorden til kalk och således behålla sin skapnad; ty acktar jag ej nödigt mig här med uppehålla, fast än detta Natural-Cabinet är icke mindre rikt på dessa slagen, än på något annat, antingen man vil se varieteter eller utvalda stuffer. Jag vil allenast nämna det förnämsta; ty at föra förändringar til sina arter, är ej mindre nyttigt, än at rätt åtskilja hvart och et slag.*

2. SKJOLPSTEN af skalskålar. *Syst. nat.* 196. *n.* 2. *a.* Skåhlsten.
Förändringar af åtskilliga slag.
Tagne i Tyskland.
i Uddevalla Skalberg.

3. SKJOLPSTEN af Snäcka. *Syst. nat.* 196. *n.* 2. b. Snäcksten.
α Trochiter *af åtskilliga slag.*
Tagne i Sveitz.
Petersberg.
β Strombiter *af hvarjehanda art.*
Tagne i Sveitz.
i Indien. *Seba.*
γ Turbiniter *åtskilliga arter.*
Tagne i Sveitz.
Querfort.
Scharplan.
Hannover.
Magdeburg.
Heidenheim.
Sverige, *i kalk.*
Ängland, *i krita.*
δ Neriter
Tagne i Heidenheim.

Dentalites. 4. HELMINTHOLITHUS Testacei Dentalii.
Locus: Bononia.
alia varia loca.

Cornu ammonis. 5. HELMINTHOLITHUS Testacei Nautili. *Syst. nat.* 196. *n.* 2. *C.*
α NAUTILITES ambitu acuto integro, disco compresso, suturis transversis flexuosis. *Tab. IV. fig.* 11.
β NAUTILITES ambitu carinato integro, disco compressiusculo, sulcis bifidis flexuosis. *Tab. IV. fig.* 10.
γ NAUTILITES ambitu carinato crenato, disco sulcis elevatis remotis. *Tab. IV. fig.* 9.
δ NAUTILITES ambitu obtuso, disco compressiusculo striato. *Tab. IV. fig.* 7.
ε NAUTILITES ambitu obtuso, disco depresso, sulcis dorsi bifidis. *Tab. IV. fig.* 2.
ζ NAUTILITES ambitu depresso, lateribus nodosis. *Tab. IV. fig.* 8.
Depressus est ambitus versus centrum, non ad latera. Decidit sæpe per articulos dentatos.
η NAUTILITES ambitu depresso, striis acutis. *Tab. IV. f.* 3.
Striæ acutæ sunt instar sulcorum acutorum.
θ NAUTILITES ambitu subquadrato, dorso carinato, sulcis acutis remotis.
ι NAUTILITES ambitu rotundato obtuso nodoso, sulcis transversis flexuosis. *Tab. IV. fig.* 1.
Hi α-ι. matre, in Europa cognita, hodie orbati, nec in Museis occurrunt horum testæ immutatæ s. Prototypi, adeoque inter deperdita animalia numerantur, ut nisi horum existeret historia in Lapidibus scripta, periissent dudum, etiam nomine tenus, variæ hæ Nautili species.
Locus varius variis:
Alii in Calce.
Cote.
Schisto.
Varii crusta pyriticosa *obducti.*

Ortocerotes. 6. HELMINTHOLITHUS Nautili recti. *It. oel.* 140. *Gron. lap.* 71.
Alveolus luydii. *Scheuch helv.* 7. *f.* 10. *dil.* 938.
Orthocerotes. *Gmel. act. petr. t.* 3. *p.* 246.
Locus: Frequentissima petrificata per Sveciam, *præprimis in* Oelandia, Kinnekulle, Ostrogothia; *harum nonnullæ cavæ,* Crystallis *intus obductæ, semper, quotquot adhuc vidi, calce immersæ nec liberæ.*

Ho-

4. SKJOLP-STEN af ſtenpipor. pip-ſten.
Tagne i Bologne.
och andra åtſkilliga orter.

5. SKJOLPSTEN af Nautiter. *Syſt. nat.* 196. *n.* 2. c. Ammons horn.
α AMMONSHORN ſom är hoptrykt med vågade tvärſömar, omgifvit med jämn utſtående köl. *Tab. IV. fig.* 11.
β AMMONSHORN, ſom är något hoptrykt med klyfda vågiga fåror och omgifvit med jämn utſtående köl. *Tab. IV. fig.* 10.
γ AMMONSHORN ſom är hoptrykt med upſtående enkla fåror, omgifvit med knotrig kjöl. *Tab. V. fig.* 9.
δ AMMONSHORN, ſom är något hoptrykt och tvärſtrimmigt, omgifvit med trubbig köl. *Tab. IV. fig.* 7.
ε AMMONSHORN, ſom är hoptrykt med klyfda fåror mot ryggen, omgifvit med trubbig köl. *Tab. IV. fig.* 2.
ζ AMMONSHORN, ſom är trykt åt medelpuncten och knotrigt på ſidorna. *Tab. IV. fig.* 8.
Detta är trykt ej på ſidorna, utan på ryggen rundt omkring åt ſin medelpunct, at hvarſven här äro näſtan flate, och det faller ſönder ofta likſom ledevis.
η AMMONSHORN ſom är trykt åt medelpuncten och reflat uppå ſidorna med hvaſſa ſtrimmor. *Tab. IV. fig.* 3.
ϑ AMMONSHORN, ſom är af näſtan fyrkantiga hvarf, räflade med åtſkilda hvaſſa tvär-fåror, omgifvit med köl.
ι AMMONSHORN, ſom är af runda hvarf med tvärfåror, och knotrigt. *Tab. IV. fig.* 1.
Deſſe alle äro obekante til ſin härkomſt, ty ſkalen af djuret är kvarken i Europa funnit eller i Cabinetterne ſedt, hvarföre djuret räknas allmänt ibland dem, ſom aldeles gått ut, ſå at vi hade ej minſta ſporr efter deſſe kräk, der de ej blifvit i ſtenar intrykte, och lära vi endaſt ſlagen af deſſe Nautiler *utur bergen.*
Fås från åtſkilliga orter i Europa.
Somlige uti kalk.
andre i Sandſten.
andre i Skifverſten.
Några ſynes med Kiesſkorpa *öfverdragne.*

6. SKJOLPSTEN af uprätte Nautiler. *Ölands reſ.* 130. *Gron. lap.* 71. Dart.
Alveolus Luydii. *Scheuch. helv.* 7. *f.* 10. *dil.* 938.
Orthocerotes. *Gmel. Petersb. handl.* 3. *p.* 246.
Tages allmänt i kalkbergen *hos oſs i* Sverige, *beſynnerligen på* Öland, Kinnekulle, Öſtergöthland. *Undertiden finnas de inuti helt tomme med ſina afdelningar, ſamt innantil canderade med druſer. Alla, ſom jag än ſett, hafva varit uti kalkberg begrafne och aldrig har jag ſett dem löſa foſſilier.* At

Horum Animalia olim in Svecia fuisse copiosissima testantur rupes Oelandiæ; hodie vero exularunt ita, ut ne vestigium eorum in Museis conspiciatur, adeoque etiam inter Animalia nunc deperdita recensentur.

Belemnites. 7. HELMINTHOLITHUS nautili conici. *Gron. lap. 71.*

Belemnites *vulgo.*

Locus: in Scania *campestri inprimis frequens.*

Lapis *cylindrico-conicus, determinate in duas partes fissilis, stria centrali longitudinali perforatus, a qua fibræ transversæ & horizontales contiguæ exeunt; basi vero cavitate conica instructus. Hæc structura indicat Lapidem non esse inter Petrificata transsubstantiata referendum, sed ad testacea* Fossilia *& immutata amandandum.*

Animal *nobis latet, quamvis per totam Europam frequentissimæ sint testæ inter fossilia.* Lyncurii *itaque,* Orthocerotæ, Cornua Ammonis, Nummi Brattenburgenses, Anomiæ conchæ *forte inter Pelagica testacea, quæ in alto mari degunt, nec unquam littora adeunt, quærenda; utinam hæc sedulo quærerent, qui mare pacificum, Fuco natante obtectum, adeunt.*

Conchites. 8. HELMINTHOLITHUS Testacei conchæ. *Syst. nat. 196. n. 2. d.*

α ANOMIA subglobosa, postice dupliciter striata. *Tab. V. fig. 6.*

Testa *versus umbones striis 16, antice vero 8.*

Valvula superior *antice valde emarginata dentibus duobus; ad latera vero utrinque dentibus tribus.*

Valvula inferior *antice valde producta adscendens dentibus tribus; ad latera vero utrinque dentibus duobus.*

β ANOMIA subrotunda, striis longitudinalibus viginti. *Tab. V. fig. 5.*

Testa *subrotunda, parum compressa, striis longitudinalibus 20. s. 21.*

Valvula superior *antice in medio convexa, emarginata.*

Valvula inferior *antice in medio depressa, elongata, adscendens.*

Umbonum *alter postice prominet.*

γ ANO-

At desse kråk fordomdags varit til en gråselig myckenhet i Sverige, derom öfvertyga oss kalk-klipporna vid Ölands strander, der de ligga tjokt som hackelse; nu äro djuren så aldeles bortvekne, at jag icke en gång sett skalet i något Snäck-cabinett och derföre räknas de allmänt ibland de utgångna slägten i Europa.

7. SKJOLPSTEN af en käglelik Nautil. *Gron. lap. 71.* Wätt-ljus.
Wättljus, *allmänt kallad.*
Finnes hos oss mycket på Skånska *slätten ibland flyg-sanden.*
Stenen är något cylindrisk, men spitsad som en kägla, låter klyfva sig långsåt i 2 lika stora delar och är långsåt med en grof strima likſom igenomhärad, ifrån hvilken stenträdarne gå helt tätt tvärsåt; Alla hela stycken hafva vid roten en utholkad käglelik ihålighet. Denna tyckes icke böra föras til de upfylda stenvandlingar, utan til de oförändrade fossilier; hälst de, som ofast, finnas lösa utan bergart.
Ehuru allmänne nu desse äro, månde de dock til sin härkomst vara oss aldeles obekante, åfven som Ammons hörn, Dartar, Brattenbergs penningar *och* Vildmusslor. *Kanske alla desse djur uppehålla sig i djupaste hafvet, och aldrig komma til stranderna. Vore derföre önskeligt, at de som segla til Indierne, ville söka i* grås-sjön, *om desse ej der nu för tiden torde bo.*

8. SKJOLPSTEN af mussor. *Syst. nat. 196. n. 2. d.* Mussle-sten.
α VILDMUSLA nästan klot-rund, baktil dubbelt reflad. *Tab. V. fig. 6.*
Skalet *har vid rygg-bandet 16 reflor, men frammantil allenast 8.*
Ofra läcket *är frammantil mycket afkårtadt och utholkadt med 2 tänder, men har 3 tänder vid hvardera sides brädden.*
Undra läcket *är frammantil utdragit utåt med 3 tänder, men vid hvar sida har det allenast 2 tänder.*
β WILDMUSLA rundad med 20 reflor. *Tab. V. fig. 5.*
Skalet *är tämeligen rundt, något hoptrykt och långsåt reflat med 20 eller 21 strimmor.*
Ofra läcket *är midt på kullrigt och utholkadt.*
Undra läcket *är midt på nedtrykt ock frammantil utdragit upåt.*
Det ena hörnet står på bakſidan utåt.

M γ VILD-

γ ANOMIA oblonga. *Tab. V. fig.* 9.

Testa *oblonga cuneiformis antice compressa.*

Valvula superior *antice plicis duabus.*

Valvula inferior *antice plicis tribus, apice sima.*

Cardo *alter protuberans.*

δ ANOMIA angulis lateralibus dilatatis dentibus alternis. *Tab. V. fig.* 7.

Testa *angulis utrinque lateribus dilatatis & dentibus alternis.*

Valvula superior *in medio longitudinaliter sulcis quatuor elevatis; ad latera vero sulco uno alterove.*

Valvula inferior *medio elongata & adscendens apice, qui etiam, uti latera, sulcis duobus elevatis notatur.*

Caput serpentis. ε ANOMIA lævis depressa margine acuto. *Tab. V. fig.* 1.

Testa *lævis, convexa, compressa, margine acuto.*

Valvula superior *antice brevior in medio.*

Valvula inferior *apice longior.*

Hysterolithus. ζ HYSTEROLITHUS. *Tab. V. fig.* 2. *Worm. mus.* 83. *t.* 83. *Wolff. hass.* 29. *t.* 3. *fig.* 4. 5.

Hic antecedentis, ut mihi videtur filius sive idem cum antecedenti petrificatum, ea differentia, quod prior testâ ipsa obductus sit, hic vero nucleus prioris remotâ testa.

Anomiarum *testas nullas perfectas & immutatas unquam vidi inter Conchas Curiosorum, ut totum genus sese subduxerit e nostris regionibus, nec quas adiverit adhuc cognitum est.*

biloculare. η CONCHIDIUM. *Tab. V. fig.* 8.

Locus: Oelandia, Gotlandia *frequens.*

Testa *refert Concham striatam vulgatissimam, non vero nisi valvulam solitariam vidi;* singularis *est, quod, dum comprimitur, fere semper rumpatur longitudinaliter in 2 partes æquales. Inter fossilia, quæ in* Gotlandia *legit Petr. Bergius, una observata est distinctissima & purissima, utpote quæ a pagina inferiore versus basin duo distinctissima loculamenta ostendit, ut dubium nobis sit, num ad* Neritas *aut Conchas referenda sit. In Museis curiosum Testa hujus plane ignota est.*

θ GRY-

γ VILDMUSLA aflång. *Tab. V. fig.* 4.

Skalet *är aflångt, frammantil nedtrykt och flutadt, fom en vigg.*

Öfra läcket *har frammantil twänne fällar.*

Undra locket *har frammantil* 3 *fällar och med fpitfen utdragit.*

Det ena hornet *baktil flår utdragit.*

δ VILDMUSLA med utdragna hörn och omfkiftade tänder. *Tab. V. fig.* 7.

Skalet *har på bägge fidor utftående kanter och tänder, fom omfkifta.*

Öfra läcket *har midt på* 4 *längsåt ftälde ryggar, men fidorne allenaft en rygg.*

Undra läcket *har midt på, få väl fom vid fidorna, twänne ryggar och är frammantil utdragit upåt.*

ε VILDMUSLA flät och flataktig med hvafs kant. *Tab. V. fig.* 1. ormhufvudet

Skalet *är flätt, litet, flatt kullrigt med hvafs kant omkring.*

Öfra fkalet *är frammantil midt på kårtare.*

Undra fkalet *är deremot frammantil utdragit.*

ξ QUEDMUSLA. *Tab. V. fig.* 22. *Worm. muf.* 83. *t.* 83. *Wolff. haff.* 29. *t.* 3. *f.* 4. 5. Qued-mufla.

Jag kan ej annat finna, än at denne måfte vara en dotter af den föregående och fkild deruti, at den förre har fit fkal på fig; men at denne är en kärna innom den förras fkal.

Alla deffe Vildmuflor *äro ofs nu förtiden til fina kråk och oförändrade fkahl, obekante, at vi aldrig finne dem i mufle-Cabinetten och vete vi ej hvar de i verlden tagit vägen. Dock tro vi aldrig, at något flägte aldeles förgåts på jordklotet.*

η KLOFSKALET. *Tab. V. f.* 8. Gotländfka.

Finnes på Öland och Gotland, *hos ofs allmän.*

Denne liknar rätt mycket en af våra allmänne reflade Muflor, men vi finne ej mer, än et enda fkal i fänder, och aldrig par, fom är allmänt med Muflor. Det faller ofs fällfamt, at då vi flå på denna med hammaren, klyfver den famma fig altid längs åt i 2 *jämnftora delar. Ibland de många ftenvandlingar fom blefvo hembragte af P. Bergius förledit år, hvilken var af Hans Excellence fkickad til Gotland, fans en på undra fidan helt tydelig och ren, hvilken vifte klarligen, at fkalet är på undra fidan delt i* 2 *rum, medelft twänne fkiljeväggar, hvilket ännu mera gör detta fkal underfamt, fom man ej kan finna något flägte (genus), til hvilket det kan föras, och är denne, likfom de förre, aldeles förfvunnen til fit djur.*

Gryphites. θ GRYPHITES. *Tab. V. fig.* 9.

Conchites anomius rugosus rostro subtereti & insigniter adunco donatus. *Lift. angl.* 238. *t.* 4. *f.* 45. *Scheuch. dil.* 743. *Gron. lap.* 70.

Concha lapidea gibbosa. *Col. aquat.* 54. *t.* 53.

Locus: Svecia, Anglia, Germania, Italia.

Testa *majuscula*, *facie fere nautili aut neritæ, umbone incurvato, dorso transversim rugoso, latere altero sulco distincto*; operculum *planum oblongo-ovatum tegit aperturam.*

Operculi connexio mediante cardine cum testa, observante Listero, *refert hanc ad bivalvas, quamvis Neritis ex habitu proxima.*

Ostracites. ι OSTRACITES *variarum specierum*; *inprimis notabilis* CRISTA GALLI *dictus. Tab. VI. f.* 4. *f.* OSTREUM plicatum margine crassissimo obtusissimo imbricato. *Frequens in antro Balensi* Scaniæ.

Locus: Helvetia.

Petersberg.

Pectinites. κ PECTINITES varius, *etiam rubro colore conservato.*

Musculites. λ MUSCULITES. Hujus species etiam numero copiosissimæ.

Buccardites. μ BUCCARDITES rarior lapis & ex diversis specebus.

Arcites. ν ARCITES f. Concha, Arcam Noæ ferens.

Testa *bivalvis, læviuscula, cymbiformis, altero latere f. sutura gibbo, altero impresso, cujus prototypus mihi non notus.*

Pinnites. ο PINNITES albus rugosus.

Chamites. ξ CHAMITES variarum specierum.

Locus: in rupibus Calcareis.

π CONCHITES striis elevatis basi perforatis. *Tab. V. f.* 10.

Locus: in Creta *alba.*

Testa *hæc satis refert concham. Faun. svec.* 1339. *ea differentia, quod striæ membranaceæ longitudinales versus anteriora transversim plurimis foraminibus longitudinalibus pertusæ.*

9. HEL-

ϑ GRYPHIT. *Tab. V. fig.* 9. Gripskalet.

Vildmusla skroflig med rundad och mycket gropig näf. *List. angl.* 238. *t.* 4. *fig.* 45. *Scheuch. dil.* 743. *Gron. lap.* 70.

Musla af sten bukig. *Col. aquat.* 54. *t.* 53.

Tages i Sverige, Angland, Tyskland, Italien.

Skalet *är stort, nästan skapadt som en Nautil eller Nerit, på ryggen twärs skrynklig med inbögd näf och på ena sidan allenast utmärkt med en förnött fåra.* Öpningen *har sit egit läck, som är aflångt-ovalt.*

Detta läckets hopfogning med skalet, som Lister redan anmärkt, aldeles på det sätt, som det i muslorna hophäftat är, gör, at hon tyckes komma närmare til Muslor, än Neriter, fast hon liknar mer de senare til utvärtes påseendet.

ι OSTERSTENAR *af åtskilliga arter, ibland hwilka måst ock förnämligast förekommer den så kallade* TUPP-KAMMEN, som är en fållad Ostra med en afhuggen mycket tjock kant af många vådor. Osterſten.

Finnes i Fläsk-grafven *vid Christianstad oändeligen mycket. Skånska res.* 86.

i Sveitz.

Petersberg.

κ KAMM-STENAR *af åtskilliga slag helt upfylde, som dock ofta behållit sin röda färg.* Tuppkam.

λ MUSLE-STENAR af rätt många slag.

μ HJERT-STENAR mindre allmänne af åtskilliga slag.

ν ARK-STENAR, som likna Muslan Noæ ark *kallad, dock af särskild art ifrån de i Cabinetten allmänna.* Arksten.

Skalet *består af twänne läck, som föreställa en slät och sluten båt, af hwilka den ena stammen går ut, som på en båt, men den andra är tämmeligen flat. Jag har ej sett denna Muslan i Cabinetterna.*

ο SKINK-STENAR hvita ruggoge.

Finnas i Sandsten.

ξ CHAMITER af åtskilliga slag.

Finnes i Kalkberg.

π MUSLE-STENAR med uphögde twärstrimmor, som närmast skalet äro genomborade, som altaner. *Tab. V. fig.* 10.

Tagen i Kritberg.

Detta skal *är nog likt* Muslan *i Faun. svec.* 1339. *med den åtskilnaden at slikarne, som gå twärs öfver Muslan äro långsåt genomborade med åtskillige hål, hwilket gör et egit utseende, som är ovanligt i detta slägte.*

Balanites. 9. HELMINTHOLITHUS testacei Lapidis. *Syst. nat.* 196. *n.* 2. c. Balanites.
Locus: Uddevalla, *skalberg.*

Echinites. 10. HELMINTHOLITHUS Zoophyti echini. *Syst. nat.* 196. *n.* 3. a. Echinites *variarum specierum.*
Locus: Skania *præsertim ad littora* Malmogiensia.
Petersberg *ad Goslariam.*
Anglia *Oxford.*
Cornvall *stanni mineras.*
Dantur tam in Silice, *quam* Creta & Calce.

11. HELMINTHOLITHUS Echinites ætitæ cretaceus embryanibus crystallinis fixis. *Tab. II. fig.* 9. 9. 9.
Locus: Gottlandia *in mare. Bergius Med. Cand.*
Lapis *ex* Creta *purissima, solida, cui interne cavitas impressionis* echini *exactissima, & quidem Echini Nostratis. Faun. svec.* 1289, *at vero sine Spinis, magnitudine extimi articuli pollicis.*
Hujus ambulacra (*a*) *ex crystallis majoribus, æqualibus, fere imbricatis, serie gemina, tamque regulari ac pori in ambulacris.*
Areæ (*b*) *vero minoribus* Crystallis *undique vestitæ & æqualibus, ut pulchrius spectaculum vix videre sit in regno Lapideo.*
Crystalli *hæ omnes pellucidæ, spatosæ, cubicæ instar Muriæ, quum a Sale marino generatæ, quod etiam abunde confirmat genesin Crystallorum earumque species e Sale.*

Judaicus. 12. HELMINTHOLITHUS Judaicus lapis dictus.
Locus: Cornvall.
Helvetia.
Scania.
Lapis *diffractus constat sæpissime* Spato *purissimo, solidissimo, quod in aliis Petrificatis tam insolens, quam in hoc frequentissimum, cujus caussam inquirant naturæ Mystæ.*

13. HEL-

9. SKJÖLPSTEN af Balaner. *Syst. nat.* 196. *n.* 2. e.
Balaniter.
Tagen i Uddevalla Skalberg.

10. KRAKSTEN af Sjö-äple. *Syst. nat.* 196. *n.* 3. *a.* Slunsten.
Echiniter *af åtskilliga slag.*
Davids flung-stenar *allmänt kallade.*
Tagne förnämligast vid Malmö strander.
vid Petersberg *i Goslar.*
vid Oxford *i England.*
vid Cornvalls *Tenn-grufvor.*
Finnes så i Flinta *och* Krita, *som i* Kalk.

11. KRAKSTEN af Sjö-äple utholkad i krita med Crystaller. *Tab.* 11. *f.* 99. 9.
Tagen i hafvet vid Gottland *af Candidaten Bergius.*
Stenen *är af ren, fast, utvald krita, uti hvilken vårt allmänna* Sjö-äple. *Faun. svec.* 1289 *så tydeligen blifvit intryckt, som af den bästa gjutare, at alla skalets delar til minsta punct blifvit afteknade, dock utan taggar. Detta djurets gestalt liknar et Trägårds quarter, med sängar och gångar.*
I detta petrificat äro gångarne upvuxne med större, jämnstora, i 2 rader ställde, klara drusterningar.
Sängarne deremot äro klädde med mindre, jämnstore drus-terningar, så ordenteligen, at intet vackrare kan finnas i sten-riket.
Alle desse druser, som således kläda invärtes intryckningen, äro helt klare, bestå af Spat och alle af cubiska terningar såsom köksalt, hvilket ej litet bekräftar at sten-drusers skapnad kommit af salt; ty i hafvet kunnde intet annat salt lätteligen determinera figuren.

12. KRAKSTEN som kallas Jude-sten. Judesten.
Tagen i Cornvall.
Sveitz.
Skåne.
Märkvärdigt är uti denna Sten-vandlingen, at då den sönderbrytes, består den af helt ren Spat, *hvilket är så ovanligt i de mästa andra Sten-vandlingar, som i denna allmänt; men hvad orsaken härtil månde vara, måste jag lemna andra at utransaka.*

13. KRAK-

Encrinus. 13. HELMINTHOLITHUS Zoophyti Asteriæ. *Syst. nat.* 196. *n.* 3. b.

Medusa ramosissima apicibus fasciculatis.

Asteria columnaris. Modiolus stellatus pentagonus. *Lang. lap.* 67. *t.* 19. *f.* 2.

Modiolus stellatus. *Scheuch. helv.* 10. *f.* 3.

Locus: Goslaria, Scania *ex Calce.*
Wurtenberg *ex Spato.*
Scania *ex Silice.*

Carpolithus. CARPOLITHUS carpophylloides. *Tab. IV. fig.* 12.

Locus: Querfurt.

Lapis *refert carpophyllum officinarum, sed calyce quinquedentato, disco magis stellato.*

Porpita. 14. HELMINTHOLITHUS Zoophyti Medusæ. *Syst. nat.* 196. *n.* 3. c.

(Medusæ orbicularis supra planæ subtus radiatim sulcatæ.)

Madrepora simplex orbicularis plana, stella convexa. *Amoen. acad.* 1. *p.* 91. *t.* 4. *f.* 5.

Locus: Gottlandia, Oelandia, *frequens.*

Prototypus *hujus est* MEDUSA *parva, figura & magnitudine omnino Porpitæ.* Animalculum *ex India orientali inter Sargazo lectum, allatum & Museo Horti Academici Upsaliensis transmissum a D. Lagerström Consiliario commerciorum; ut de hoc lapide dubium in posterum non sit.*

Antea vero vel semen esse Coralli, vel ex argilla in cavitate Madreporæ simplicis depositæ & concretæ generatum, quod servaret figuram modioli credebatur; nec quis facile Europæi lapidis prototypum ex India petiisset.

Entrochus 15. HELMINTHOLITHUS reptilis. *Syst. nat.* 196. *n.* 4.

ENTROCHUS transversim sulcatus lævis.

Locus: Gottlandia.
Scania.

ENTROCHUS transversim sulcatus punctatus.

Locus: Gottlandia.

ENTROCHUS transversim sulcatus verrucosus.

Locus: Gottlandia.

ENTROCHUS transversim sulcatus aculeatus.

Locus: *Helvetia.*

13. KRÅKSTEN af ſjö-ſtjernor. *Syſt. nat.* 196. *n.* 3: b. Liliesten.

Meduſa i många grenar fördelt med vippor på ändarna.

Modiolus med kantiga ſtenar. *Lang. lap.* 67. *t.* 19. *f.* 2. *Scheub. helv.* 10. *f.* 3.

Funnen i Goſslar *och* Skåne *uti kalk.*

i Würtenberg *uti Spat.*

i Skåne *uti Flinta.*

NÄGLIKESTEN. *Tab. IV. fig.* 12. Näglicksten.

Funnen i Querfurt.

Stenarna *äro ſå like våra Näglikor, ſom köpas i Krydd-boderna, at de allenaſt tyckas vara ſkilde med det de hafva* 5 *tänder för* 4 *och äro vid baſin mera ſtjernlika.*

14. KRÅKSTEN af Manetter. *Syſt. nat.* 196. *n.* 3. c. *Kommen af en* hafspenning.

MANETT tallrick-rund, ofvan flat, inunder reflad och ſtrålad.

Stiern-corall enkel flat och rund med uphögd ſtjerna. *Amœn. acad.* 1. *p.* 91. *t.* 4. *f.* 5.

Finnes på Gottland *och* Öland *allmänt.*

Modren *til denna ſten är lik en liten Manett och aldeles af ſamma ſkapnad.* Djuret *blef tagit för några år ſedan i gråsſjön i Oſtindien och ſkänkt til Upſala natural Cabinet af Herr Commerce-Rådet Lagerſtröm, at man der har både djur och ſten för ögonen. Man trodde ſtrax tilförene, at denna ſten varit frö af våra Gottlands-Coraller, ſom kallas* Gumshorn, *eller åtminſtone, at de hopvuxit af lera, ſom ſatt ſig i ſtjervan på corallen och löpnat tilſammans, och aldrig någon hade ſig föreſtält at det varit af nöden ſöka modren alt ifrån Indien.*

15. KRÅKSKTEN af något krypande djur. *Syſt. nat.* 196. *n.* 4. kädjesten.

HJULSTEN på flatan reflad, utanpå ſlät.

Tagen på Gottland.

i Skåne.

HJULSTEN på flatan reflad, utanpå knaglig.

Tagen på Gottland.

HJULSTEN tvärs fårad utanpå med vårtor knylig.

Tagen på Gottland.

HJULSTEN tvärs fårad, utanpå taggig.

Tagen i Sveitz.

ENTOMOLITHUS.

Cancri. 1. ENTOMOLITHUS cancri. *Syst. nat.* 197. *n.* 1.

Locus: a Helvetia; *nudus.*
b Dimbo *fodina aluminaris*; *nudus.*
c India *orientalii*; *vestitus.*

Lapis c *ex India orientali, infinita copia lapidum, instar Tophi Ludi dicti, magnitudine pugni, coagulatus ex terra calcarea; diffractus continet in se integrum* Cancrum brachyurum, *omnibus partibus distinctissimum; vero simile nobis videtur Cancros hos gaudere qualitate s. vi lapidifica post mortem, ut argillam circumjacentem in lapideam consistentiam mutent, quum omnes hæreant intra lapillum, nec intra rupem majorem.*

coleoptri. 2. ENTOMOLITHUS Coleoptri.

Locus:

Lapis *calcareus in superficie continet Insectum coleoptratum, forte* Carabium, *elevatum, pedibus sex distinctissimis & corpore oblongo.*

paradoxus. 3. ENTOMOLITHUS Monoculi. *Tab. III. fig.* 1. 2.

Petrificatum peregrinum. *It. Oeland.* 147. *f.* 147. *It. W:goth.* 87. *t.* 88. *f.* 1. 2. 3. 4. *It. Scan.* 121. 122.

Locus: varius in Svecia.

Lapis *in hoc museo sine pari, in* Schisto *atro, magnitudine hujus paginæ, impressione nitidissima, lectus a D. Hof.* Corpus *ovatum, antice obtusum, incisuris plus viginti, totidem* pedibus *lateralibus, quorum postici longiores. Hoc in Tab. III. f.* 1. *sistimus fere naturali magnitudine. Ex structura videtur proxime accedere* Monoculis, *sed species nobis ignota est.*

Huic simillimus alter, sed minor. Tab. III. f. 2.

Nullus lapis plures naturæ consultos, inter recentissimos, in sui admirationem rapuit, qui ideoque hodie ab Anglis inprimis sedulo effoditur & examinatur, ut plurium quotidianæ observationes tandem eruant historiam Petrificati.

ICTHY-

MASKSTEN.

1. MASK-STEN af kräftor. *Syst. nat.* 197. *n.* 1. Kräftsten.

Tagen a *i* Sveitz; *bar.*

b *vid* Dimbo *Alunbruk i Westergöthland*; *naken.*

c *i* Ost-Indien; *klädd.*

Stenen c *är ifrån Ost-Indien til några* 100 *stycken. Alle desse äro* marlekar *stora som näfven, hoploppnade af kalk-jord. Då desse sönderbrytas, finner man inom hvardera en hel* talk-Kräfta *til alla sina delar fullkomlig. Jag vågar ej säja om desse Kräfter efter döden hafva den kraften, at göra jorden til kalk-sten, eller om kalkjorden har den egenskapen at löpna dem tilsammans utom dem. Det förra tyckes mig dock likast vara, hälst som de alle äro små stenar och ej i någon fast klyft.*

2. MASK-STEN af någon Skal-mask. Baggsten.

Tagen - -

Stenen *är en slät kalk-sten, som på sin yta tydeligen föreställer et* skal-Insect, *nog likt en* Skrobba, *som icke allenast är på stenen uphögd, utan visar klart en aflång kropp med 6 ben.*

3. MASK-STEN af vatten-läppor. *Tab. III. fig.* 12. Understen.

Obekant petrificat. *Olands res.* 147. *f.* 147. *Westgöth. res.* 87. *t.* 88. *fig.* 1. 2. 3. 4. *Skånska res.* 121. 122.

Samlad ifrån åtskilliga orter i Sverige.

I detta Cabinett finnes en sten af detta slag, som i verlden knapt lärer hafva sin like, tagen i Dimbo Alunbruk i Westergöthland, och föreställer sig uti en ren svart skifversten så stor som hela denna sidan, med den tydeligaste gravering; kroppen *är oval, frammantil trubbig, tvärs afdelt med mer än* 20 *fällar och med lika många par fötter vid sidorna, af hvilka bakfötterne äro längre. Denna visar sig uti Tab. III. fig.* 1. *nästan i naturlig storlek och så tydeligen, som det varit möjeligt. Af hela skapnaden tyckes denna mask komma närmast til det slaget som kallas* Monoculus, *men dock en för oss helt obekant sort. Af samma slägte med denna, men mindre, visar sig en annor uti samma Tabel III. fig.* 2. *Ingen sten sysselsätter nu för tiden mer de naturkunnigå, än denne, som dageligen samlas och betraktas, besynnerligen af Ängelsmännerna, at fleras idoga rön må en gång kunna utforska dennas härkomst.*

ICTHYOLITHUS.

Schistosus. 1. ICTHYOLITHUS piscis schistosus. *Syst. nat.* 198. *n.* 1.
Locus: Helvetia.
Islebia.
Lapides *alii in Schisto nigro, alii in albo impressionibus* Cyprini *aliorumque.*

Calcareus. 2. ICTHYOLITHUS piscis Marmoreus. *Syst. nat.* 198. *n.* 2.
Locus Saxonia *in Marga. egregius.*
in Bitumine suillo.
Pappenheim.
Scania.
Lapides *alii* Percas, *alii* Esocem, *alii* Murenam *continent.*

Glossopetra. 3. ICTHYOLITHUS dentis Squali. *Syst. nat.* 198. *n.* 3.
Locus: Svecia & *exteræ Regiones.*
Lapides *numerosissima in copia, alii margine serrato, alii integerrimo.*

Bufonites. 4. ICTHYOLITHUS dentis hemisphærici. *Syst. nat.* 198. *n.* 4.
Locus: e Pisce Lupo marino *ad Canton Bern.*
Lapis *hemisphæricus, cinereo-glaucus, subtus subconcavus.*

Ossis petrosi. 5. ICTHYOLITHUS ossis petrosi.
α *Cyprini* Carpionis.
β Bellouge.
γ *Acipenseris* Citrinæ.
Locus: β γ Russia.

ZOOLITHUS.

Elphantis. 1. ZOOLITHUS Elephantis.
α *Dentes molares.*
β *Dentes canini.*
γ *Scapula.*
Locus - -

2. ZOO-

FISKSTEN.

1. FISKSTEN af ſkifverſten. *Syſt. nat.* 198. *n.* 1. ſvart Fiſk-ſkifver.
Tagen i Iſleben.
ifrån Sveitz.
Somlige fiſk-ſkifver åro i hvit ſandſtens ſkifver; men de måſte i ſvart ſkifverſten och föreſtålla åtſkillige fiſkar, dock måſt hvitfiſk.

2. FISKSTEN i kalk. *Syſt. nat.* 198. *n.* 2. hvit Fiſk-ſkifver.
Tagen i Saxen *uti kalk et prågtigt ſtycke.*
en annor i Orſten.
i Pappenheim.
i Skåne.
Somlige ſtenar hafva uti ſig Aborrar, *andre* Gåddor, *andre* Ålar.

3. FISKSTEN af tånder på Haj. *Syſt. nat.* 198. *n.* 3. Ormtunga.
Tagen ſå i Sverige, *ſom utomlands.*
Til antalet oråknelige, ſomlige i kanterna ſågade, ſomlige ſlåte.

4. FISKSTEN af halfrunda tånder. *Syſt. nat.* 198. *n.* 4. Paddſten.
Tagen vid Canton Bern, *kommen af en fiſk ſom kallas* Lupus marinus.
Stenarne *åro halfrunda, gråbrune, på undra ſidan utholkade.*

5. FISKSTEN af ſtenbenet i hufvudet. hufvudſten.
α *af* Karp.
β *af* Bellouga.
γ *af* Citrina *et Stórſlag.*
Tagen β γ *i* Ryſka *riket.*

DJURSTENAR.

1. DJURSTEN af Elephant. Elfenbenſten.
α *Oxeltånderne.*
β *Betarne.*
γ *ſkuldbladen.*
Tagen. - -

Phocæ. 2. ZOOLITHUS Phocæ. *Syst. nat.* 201. *n.* 3.
Dentis Mamotowakost.
Locus: Helvetia, Russia.

Cervi. 3. ZOOLITHUS Cervi. *Syst. nat.* 201. *n.* 2.
Cornu Cervi.
Locus: Helvetia.

Turcosa. 4. ZOOLITHUS denticuli viridi-cærulei. *Syst. nat.* 201. *n.* 4.
Turcosa. *Reaum. act. Paris.* 1718. *p.* 230.
Locus nobis ignotus, adeoque de generatione destituimur propria experientia, hinc ex datis Nobilissimi Reaumuri huc retulimus.

PHYTHOLITHUS.

Rhizolithus. 1. PHYTOLITHUS radicis. *Syst. nat.* 202. *n.* 3.
Locus: India.

Lithoxylon. 2. PHYTOLITHUS trunci. *Syst. nat.* 202. *n.* 4.

Lithoxylon achatinum. α LITHOXYLON ACHATINUM. *Tab. VII. fig.* 1.
Lapis *speciosissimus & sine pari, hujus Musei ornamentum incomparabile.* Truncus *arboris pedum 3 longitudine, at pedis 1 diametro, pondere* ℔ 100 *circiter, colore cinereofusco, in quo medullaris & corticalis substantia distinctissima observatur, cum superficie ex ligno putrido & ramorum rudimentis, ut nullum dubium metamorphosis supersit; consistentia omnino* Achatis *& politura, quam admittit, instar veri achatis, nitidissima; duro corpori allisus tinnitat instar metalli; non effervescit cum aqua forti, sed corticalis substantia parum & vix manifeste solvitur.*

Lithoxylon silicinum. β LITHOXYLON SILICINUM. *Tab. VIII. fig.* 1.
Lapis *evidentissime genuinam metamorphosin & transubstantiationem ex ligno in lapidem indicans. Longitudo pedalis, crassities spithamæ, pondus insigne. Rami vestigium in fissura lateris. Medullaris substantia fissilis, fusca uti turfa seu lignum antiquum, fibris fissilibus; exterior substantia dura, silicina.*

γ LITHO-

2. DJURSTEN af Skjäl-flag. *Syst. nat.* 201. *n.* 3. Själbenften.
Tänder af Mamotowakost.
Tagen i Ryssland, Sveitz.

3. DJURSTEN af Hjort. *Syst. nat.* 201. *n.* 2. Hjorthornsten.
Hjorthorn *i berg.*
Tagen i Sveitz.

4. DJURSTEN af en grön-blå tand. *Syst. nat.* 201. *n.* 4. Turcos.
Turcos. *Reaum. Paris. Vetensk. acad.* 1718. *p.* 230.
R*ummet, hvar denna fås, är mig obekant; jag har altså ej sjelf kunnat få utforska dess härkomst, måste derföre bygga på Herr Reaumeurs sats.*

ÖRTESTENAR.

1. ÖRTESTENAR af någon rot. *Syst. nat.* 202. *n.* 3. Rotsten.
Tagen i Indien.

2. ÖRTESTEN af någon stamm. *Syst. nat.* 202. *n.* 4. Agat-träd.
α AGAT-STOCKEN. *Tab. VII. f.* 1.
Detta (a) *makalösa prägtiga stycket, som ej lärer hafva sin like, utmärker hvad aktning detta Cabinettet förtjenar.* Stenen *är hälen af et träd, halfannor aln lång, och ½ aln tvärt igenom, samt af* 100 *Skålpunds tyngd; til färgen mörk-grå; uti hvilken man ser tydeligen så ytan, som kärnan af trädet med dess bark af rutit träd, och hvarest grenarna sutit, at ingen må tvifla på dess förvandling. Dess halt är aldeles* Agat, *ty det antager politur, som den hårdaste Agat; och då man slår på det med en nyckel eller dylikt, klingar stenen, som metall; när skedvatten giutes på stenen, gäser han intet, om icke barken något litet röres deraf.*
β FLINTE-STOCKEN. *Tab. VIII. f.* 1. Flinte-trädet.
Denna stenen visar ock rätt stenförvandling från trä til sten, så til hela sit ut, som invärtes, väsende. Stenen *af stammen på et trä* $\frac{1}{2}$ *aln lång,* 1 *quarter bred tvärt öfver, och ansenligen tung. På sidan af stocken synes en springa och huru grenen der utfallit. Ytan är af härda flintan, men kärnan är mörk som torf eller gammalt trä och mycket rättklyfd.*

Lithoxylon. calcareum.

γ LITHOXYLON CALCAREUM. *Tab. VII. f.* 2.
Lapis *itidem manifeste indicans transmutationem ligni in lapidem. Longitudo spithamæ, diametere adem. Vestigia trunci securi detruncati, durities lapidea, calcarea, acido effervescens; cum antiqua inscriptione ab altera extremitate detruncati caudicis:* Dieser paumb ist im manat Eebruarius des 57 auf Sant Barbara preln stoln Joachims tal uber 50 lachter von tag in der erden angetrofen und gefunden worden.

Lithoxylon cotaceum.

δ LITHOXYLON COTACEUM.
Lapis *refert lignum aridum petrificatum, cujus lamellæ longitudinales dehiscentes intersparsa farina.*

Phytobiblio.

3. PHYTOLITHUS foliorum. *Syst. nat.* 202. *n.* 5.
Locus: Helvetia.
Scania.

Carpolithus.

4. PHYTOLITHUS fructuum. *Syst. nat.* 202. *n.* 7.
Vitis uva.
Lapis *repertus inter Vvas passas mercatorum & emptus pretio* 10 *ducatorum.*

Filicum.

5. PHYTOLITHUS Filicum. *Syst. nat.* 202. *n.* 2.
Polypodium.
Pteris *ex Alsatia missus.*
Asplenium.
Locus: Schistus *niger.*

Algæ.

6. PHYTOLITHUS Algæ.
Chara.
Locus: Helvetia.

GRAPTOLITHUS.

Dendrites.

1. GRAPTOLITHUS nemora, arbores, plantas, muscos referens. *Syst. nat.* 203. *n.* 3.
Locus: Schistus.
Silex *Scania.*
Cos.

2.GRA-

γ MARMORSTOCKEN. *Tab. VIII. fig.* 2. Kalkträ.

Denna stenen visar ej mindre tydeligt prof, at kroppar kunna förvandlas i sten, så til invärtes, som utvärtes väsende. Stycket af bolen på et trä är allenast 1 quarter långt, och lika bredt. På bägge ändar synes i Stocken efter yx-huggen, då han afhuggits för förvandlingen. Stenen har alla egenskaper, som kalk; ty han är hård, tung och gäser med skedvatten; på ena ändan synes följande skrift tydeligen: Denna stock är i Februarii månad 57 af Sanct Barbare stoll, uti Joachims dahl, öfver 50 famnar under dagen i jorden funnen och upgrafven.

δ SANDSTENS-STOCKEN. Sandstens-trä.

Stenen liknar et stycke tårt trä, som blifvit i sten förvandladt, hvars klyfter äro långsåt gistne, med förmultnadt mjöl i springorna.

3. ORTE-STEN af blader. *Syst. nat.* 202. *n.* 5. stenblader.

Tagen i Sveitz.

Skåne *vid Lund.*

4. ORTE-STEN af frukt. *Syst. nat.* 202. *n.* 7.

Tagen utur en Vindrufva.

Stenen är funnen uti en Krydd-krämare bod och köpts för 10 *Ducater.*

5. ORTE-STEN af Ormbunkar. *Syst. nat.* 202. 2. ormbunkesten.

af Polypodium.

af Pteris *ifrån Elsas.*

af Asplenium.

Finnes i Svart Skifversten.

6. ORTE-STEN af Sjö-växter. Örtesten.

af Chara.

Tagen i Sveitz.

STENRITNING.

1. STENRITNING, som föreställer lunder, trä, örter, mossar och hela länder. *Syst. nat.* 203. *n.* 3. Buskritningar

Finnes i Skifversten.

Flinta *ifrån Skåne.*

Sandsten.

concentricus. 2. GRAPTOLIHTUS circulos concentricos referens. *Syst. nat.* 203. *n.* 6.
Locus: Scania *in testis Concharum.*

Stigmites. 3. GRAPTOLITHUS stellas punctaque radiata referens. *Syst. nat.* 203. *n.* 5.
Locus: Helvetia.

TERRÆ.

MARGA.

Argillacea. 1. MARGA argillacea albida. *Syst. nat.* 204. *n.* 1.
Locus: Mœsseberg Westrogothiæ.
Exteræ *Regiones.*

Ochra. 2. MARGA ochracea rubra. *Syst. nat.* 204. *n.* 2.
Locus: Svecia *in Cote.*

OCHRA.

ferri. 1. OCHRA ferri lutea. *Syst. nat.* 205. *n.* 1.
β Ochra ferri rubra.
Locus: Acidulæ omnes.

cærulea. 2. OCHRA cupri cærulea. *Syst. nat.* 205. *n.* 3.
Locus: Svappavari.
Alsatia *in cote.*
Minera *Cupri purpurascens obducta Ochra cærulea saturatissima supra crustam ochraceo-flavam.*

Viride montanum. 3. OCHRA cupri viridis. *Syst. nat.* 205. *n.* 2.
Locus: Mineræ cupri
in Argilla *ex* Alsatia.
in Cote *ex* Alsatia.

5. OCHRA

2. STENRITNING med ring inom ring. *Syst. nat.* 203. *n.* 6. Ringritningar
Tagen i Skåne *på Oster-skal, ibland flyg-sanden, vid* Åhus.

3. STENRITNING med stjernor och stråliga puncter. *Syst. nat.* 203. *n.* 5. Stjernritningar.
Tagen i Sveitz.

JORDARTER.

STENMÄRG.

1. STENMÄRG af ler, hvitagtig. *Syst. nat.* 204. 1. Sjö-skum.
Tagen i Westergöthland *på Mösseberg.*
Utom lands.

2. STENMÄRG af röd ochra. *Syst. nat.* 204. *n.* 2. Röd-krita.
Finnes i Sverige *ibland Sandstenen, såsom bark.*

GYTTJA.

1. GYTTJA af jern, gul. *Syst. nat.* 205. n. 1. Surbrunns-gyttja.
β af jern, röd.
Finnes vid alla Surbrunnar.

2. GYTTJA af koppar blå. *Syst. nat.* 205. *n.* 3. Koppar blå.
Tagen i Svappavari.
i Elfsas *uti Sandsten.*
Kopparmalm kallad Kopparglas *är grundad med en gul jern-gyttja, och ofvan derpå målad med den högsta blå färg.*

3. GYTTJA af koppar, grön. *Syst. nat.* 205. *n.* 2. Koppar grön.
Finnes på Kopparmalm.
i Ler *från Elfsas.*
i Sandsten *från Elfsas.*

germinans. 4. OCHRA cupri germinans. *Syst. nat.* 205. *n.* 4.
Locus: Saxonia.
Minera *cupri purpurascens vestita vellere viridissimo ex crystallis capillaribus, tanquam e punctis echinatis efflorescentibus, quibus crystalli natrosæ intersparsæ.*

flos visinuti. 5. OCHRA Visinuti rubra. *Syst. nat.* 205. *n.* 7.
Locus: Helvetia.

Cerussa. 6. OCHRA plumbi luteo-albida. *Syst. nat.* 205. *n.* 5.
Locus: Mineræ plumbi.

CRETA.

rupestris. 1. CRETA subrupestris alba. *Syst. nat.* 206. *n.* 1.
Locus: Gallia.

Calcarea. 2. CRETA terrestris alba. *Syst. nat.* 206. *n.* 3.
Locus: Scania.
Gottlandiæ *paludes.*
Wrangelsholm *W:gothiæ, 3 ped. sub terra.*

Schisticosa. 3. CRETA terrestris purpurascens. *Syst. nat.* 206. *n.* 4. *It. West: goth.* 92.
Locus: Westrogothia.
Oelandia.

Argillacea. 4. CRETA argillacea fissili-friabilis. *Syst. nat.* 206. *n.* 2.
Locus: Svecia.

ARGILLA.

Calcarea. 1. ARGILLA calcarea. *Syst. nat.* 207. *n.* 1.
Locus: Upsalia.

figulina. 2. ARGLLA tessellata. *Syst. nat.* 207. *n.* 3.
Locus: frequens in Svecia.

3. AR-

4. GYTTJA af koppar, ſtrålad ſom hår. *Syſt. nat.* 205. *n.* 4. Erg-hår
Tagen i Saxen.
Kopparmalm, kallad Kopparglas, *är ſåſom med en ſäll öfverdragen med fina, hårlika, gröna Cryſtaller, ſom likſom ſkägg upſkjuta af ſina vårtor, ibland hvilka ock kalk-druſer äro ſtrödde.*

5. GYTTJA af Viſsmut, röd. *Syſt. nat.* 205. *n.* 7.
Tagen i Sveitz.

6. GYTTJA af bly, gul-hvit. *Syſt. nat.* 205. *n.* 5. blyhvitt.
Finnes på bly-malm.

KRITA.

1. KRITA i klyft, hvit. *Syſt. nat.* 206. *n.* 1. Hvit krita.
Tagen i Frankrike.

2. KRITA i lös jord, hvit. *Syſt. nat.* 206. *n.* 3. Alv. rmo.
Tagen i Skåne.
Gottlands *kärr.*
Wrangelsholm *i Weſtergöthland,* 1 ½ *aln under jorden.*

3. KRITA i lös jord, brunfärgad. *Syſt. nat.* 206. *n.* 4. *Weſtgöth. reſ.* 92. Röd-lera.
Tagen i Weſtergöthland.
Öland.

4. KRITA med lera, ſkifrig. *Syſt. nat.* 206. *n.* 2. Jord märg.
Finnes i Sverige.

LERA.

1. LERA af kalk. *Syſt. nat.* 207. *n.* 1. Märgeljord.
Tages i Upſala.

2. LERA, ſom vid torkningen ſpricker i terning. *Syſt. nat.* 207. *n.* 3. Krukmakare-lera.
Finnes allmänt här i landet.

Bolus. 3. ARGILLA ore liquefcens. *Syst. nat. nat.* 207. *n.* 7.
▽ Sigillata alba turcica.
albida. *Ludv. dresd. t.* 4. *f.* 10.
grifea filefiaca. *Ludv. t.* 2. *f.* 2. 3.
incarnata. *Ludv. t.* 4. *f.* 9.
pallide rubra. *Ludv. t.* 2. *f.* 4.
rufa. *Ludv. t.* 2. *f.* 23. 26. 31.
rubra turcica. *Ludv. t.* 10. *f.* 23.
rubra. *Ludv. t.* 2. *f.* 3.
obfcure rubra. *Ludv. t.* 2. *f.* 4.
brunnea. *Ludv. t.* 4. *f.* 10.
Bolus alba.
rubra.
Saxonica.
Lemnia.
Locus varius variis.

Gallica. 4. ARGILLA apyra. *Syst. nat. edit.* 2.
Locus: Gallia.

Nilotica. 5. ARGILLA fubfufca.
Locus: Nilus *Fr. Haffelquist. M. D.*
Hanc Argillam deponit Nilus quotannis, a qua fertilitas Ægypti derivanda. Est terra *argillacea, impalpabilis, fufco-cinerea, cum aqua forti minime effervefcens quæ in igne cinerea evadit.*

ARENA.

mobilis 1. ARENA quartzofa impalpabilis. *Syst. nat.* 208. *n.* 1.
b Arena quartzofa vento volitans. *Syst. nat.* 208. *n.* 2.
c Arena quartzofa rotundata æqualis. *Syst. nat.* 208. *n.* 3.
Locus: mare & *maritima.*
Hæc omnis filia Neptuni.

fterilis. 2. ARENA impalpabilis fubfarinacea. *Syst. nat.* 208. *n.* 1.
Locus: Sylvæ *fterilissimæ.*
Hanc prioris non fororem, fed filiam, & quidem matre feniorem esse intellexi.

3. ARE-

3. LERA som smälter i munnen. *Syst. nat.* 207. *n.* 7.
Terra sigillata hvit, från Turkiet.
hvitagtig. *Ludv. dresd. t.* 4. *f.* 10.
grå ifrån Slesien. *Ludv. t.* 2. *f.* 2. 3.
Köttfärgad. *Ludv. t.* 4. *f.* 9.
blekröd. *Ludv. t.* 2. *f.* 4.
rödaktig. *Ludv. t.* 2. *f.* 23. 26. 31.
röd Turkisk. *Ludv. t.* 10. *f.* 23.
röd. *Ludv. t.* 2. *f.* 3.
mörkröd. *Ludv. t.* 2. *f.* 4.
brun. *Ludv. t.* 4. *f.* 10.
Bolus hvit.
röd.
Saxisk.
från Lemnus.
Finnes från åtskillige orter.

4. LERA, som är eldfast. *Syst. nat. edit.* 2. Eldfast.
Tages i Frankrike.

5. LERA gråbrun. Nilströms-lera.
Tagen vid Nilströmmen *i Ægypten af salig Doct. Hasselquist.*
Leran *gäser ej med sked-vatten, är gråbrun, uplöses straxt i vatten, och lägger sig öfver Ægypten, då den af Nilströmmen öfversvämmes; Ægyptens gödning endast härflyter af denna jord: ändrar ej sin färg i elden.*

SAND.

1. SAND af quartz, hel fint. *Syst. nat.* 208. *n.* 1. flygsand.
b flyg-sand. *Syst. nat.* 208. *n.* 2.
c pärle-sand. *Syst. nat.* 208. *n.* 3.
Tages i och vid hafvet.
At denna är hafvets dotter, derom är jag försäkrad af många rön.

2. SAND hel fin och mjölig. Mo.
Finnes allmänt i våra skogs-hedar.
At denna är kommen af den förra, ock äldre än vår allmänna flyg-sand, derom är jag ock säker.

nitens. 3. ARENA micacea. *Syst. nat.* 208. *n.* 6.
α lutea *colore auri.*
β alba *colore argenti.*
Locus: Svecia *variis in locis.*
Filia Muriæ saxeæ.

Ferri. 4. ARENA ferrea atra. *Syst. nat.* 208. *n.* 8.
Locus: Norlandiæ *fluvii, ad ostia maris Bothnici.*

Sabulum. 5. ARENA heterogenea. *Syst. nat.* 208. *n.* 7.
Locus: passim i Svecia.

HUMUS.

rubra. 1. HUMUS lapidea Schisti. *Syst. nat.* 209. *n.* 1. *It. W:goth.* 79.
Locus: Westrogothiæ montes.

Ochracea. 2. HUMUS vegetabilis ochraceo-rubicunda. *Syst. nat.* 209. *n.* 7. *It. W:goth.* 212.
Locus: Hunneberg.

Limus. 3. HUMUS vegetabilis aquatica. *Syst. nat.* 209. *n.* 3.
β Humus paludosa radicibus intertexta. *Syst. nat.* 109. *n.* 2.
Locus: ubique in convallibus.

Atra. 4. HUMUS vegetabilis communis. *Syst. nat.* 209. *n.* 6.
Locus: ubique terrarum
Plantarum omnium filia & nutrix.

ANI-

3. SAND af glimmer. *Syst. nat.* 208. *n.* 6. Glitter-sand.
  Gull-fårgad.
  Silfver-fårgad.
Finnes i Sverige *på åtskilliga ställen.*
Är merendels kommen af Sjelssråt-sten.

4. SAND af jern, beksvart. *Syst. nat.* 208. *n.* 8. Jernsand.
Finnes i Norrlands floder, *der de gå in i hafvet.*

5. SAND af olika gry. *Syst. nat.* 208. *n.* 7. Grus.
Finnes öfveralt i Sverige.

MYLLA.

1. MYLLA af skifverften. *Syst. nat.* 207. *n.* 1. *Westgöth. res.* 79. Skifvermylla.
Finnes i Westgôtha-bergen, *der Skifverstenen i dagen uplöses.*

2. MYLLA af våxter, och jern-gyttja, rôdaktig. *Syst. nat.* 209. *n.* 7. *Vestgöth. res.* 212. Gyttje-mylla.
Tagen på Hunneberg.

3. MYLLA af våxter utur kårr. *Syst. nat.* 209. *n.* 3. Dy.
Kårrmylla med inflåtade rôtter. *Syst. nat.* 209. *n.* 2.
Finnes allmånt i dålder.

4. MYLLA af våxter, allmån. *Syst. nat.* 209. *n.* 6. Svartmylla.
Finnes alleståds i verlden.
Föder alla våxter och blifver af alla våxter.

ANIMALIA.

ASTERIAS.

Gigas. 1. ASTERIAS radiata, centro dorsali nodis 5 circumvallato. *Tab. IX. fig.* 1.

Locus: India.

Stella *hæc marina in suo genere maxima, diametro sesquipedali.*

Radii 5, *versus basin dilatati, convexi, scabri, porosi, adspersi Aculeis conicis, solidis, lævibus, distantibus, obtusiusculis, sparsis; gibbositates totidem centrum circumstant.*

Subtus cruce quinquefida exarata, similiter aculeata, margine aculeis validioribus horrente.

dorsata. 2. ASTERIAS stellata, radiis convexis longitudinaliter elevatis. *Tab. IX. fig.* 2.

Locus: India.

Stella *spithami diametro. Radii quinque, obtusi, versus basin dilatati, dorso admodum convexi, adspersi undique mucronibus obtusiusculis, remotis.*

Subtus plana, adspersa punctis prominulis; rima cincta papillis subulatis, tenuissimis.

articulata. 3. ASTERIAS stellata, radiis depresso-planis: margine elevato articulato. *Tab. IX. f.* 3.

Stella marina major aranciata, minoribus spinis echinata. *Barr. rar.* 130. *t.* 1281.

Locus: Oceanus.

ECHINUS.

ovalis. 1. ECHINUS irregularis convexus, ambulacris quatvor, areis lævibus punctatis. *Tab. VI. f.* 2.

Testa *ovalis, convexa.*

Anus subtus juxta os.

Ambulacra 5, *singula ex stria duplici.*

Areæ læves, punctis adspersæ.

CON-

D J U R.

SJÖSTJERNA.

1. SJÖSTJERNA med strålar och 5 uphögde knylor omkring medelpuncten. *Tab. IX. f.* 1. ofanteliga.
Tagen i Indien.
Denna sjöstjerna är det största slaget af alla.
Hon består af 5, kullriga, skrofliga, poreusa strålar, *som äro beströdde med coniska, fasta, släta taggar, och dessutan har hon 5 uphögningar omkring medelpuncten.*
Undra sidan är likaledes taggig och upristad med en femkantig stjerna midt uti; men kanterna äro garnerade med starkare taggar.

2. SJÖSTJERNA med långa halfrunda strålar. *Tab. IX. f.* 2. fingerlik.
Tagen i Indien.
Denna är en Stjerna *af et quarters bredd, som består af 5 trubbiga och vid basin utvidgade strålar, hvilka äro på ryggen mycket kullrige och öfveralt beströdde med trubbiga, och från hvarandra stående taggar.*
Undra sidan är beströdd med utstående puncter, och fårorne på bägge sidor omgifne med fina, små, spitsiga, mjuka taggar.

3. SJÖSTJERNA med nedtrykte strålar, som hafva en uphögd ledfull kant. *Tab. IX. f.* 3. ledkantad.
Hafs-stjerna stor brangul och med mindre taggar skarp. *Barr. rar.* 130. *t.* 1281.
Finnes i Hafvet.

SJÖ-ÄPLE.

1. SJÖ-ÄPLE med bägge öpningar på undra sidan, täkt med 5 gångar och jemna puncterade fångar. *Tab. VI. f.* 2. ovalt.
Skalet *är ovalt, uphögdt.*
Munnen är på undra sidan och jemte honom utgången.
På öfra sidan är hon fördelt i et quarter af 5 Gångar, som långsåt hafva en uphögd linea och med 5 Sångar, som äro slät, planterade med litet uphögde puncter.

CONCHA.

lingulata. 1. PINNA lingviformis subfalcata. *Tab. VI. f.* 3.
Testa *spithamæa, pollicem lata, solidiuscula præsertim basi, parum curva ad alteram suturam, pallida, undulatim striata longitudinaliter griseo colore. Intus alba. Cardo coalitus basi testis unitis.*

lacerata. 2. ARCA striis membranaceis laceris. *Tab. VI. f.* 1. 1.
Habitus & omnia Arcæ Noæ *vulgatissimæ, sed magis compressæ, nec antice hiantis. Cardo transversim striatus more gentis suæ.*
Striæ 20, *a cardine ad peripheriam ductæ, in eo singulares, quod longitudinaliter ciliatæ sunt pilis mollibus, griseis, expansis in membranulas.*
Margo testæ quasi ramentis, ex membranis tenuissimis, laceris cingitur.

læve. 3. OPERCULATUM. *Tab. VI. f.* 5. 5.
Testa *fere lapidea, orbiculata, a latere superiore magis gibba A. ab inferiore plana punctis elevatis B. Ignoti generis.*

LITHOPHYTA.

corymbosa. 1. MADREPORA ramosa corymbosa.
Forma Anastaticæ *s. Rosæ hierochunteæ: Rami in orbem umbellatim digesti, subdichotomi, textura Spongiæ sed lapidea, reticulata & poris pertusa. Ramuli discum occupantes, parvi, simplices, erecti. Squamæ obtusæ, concavæ, erectiusculæ, sparsæ s. sub singulo poro singulæ.*

spinosa. 2. MADREPORA ramosa, ramis adspersis papillis subcylindricis apice introrsum magis hiantibus.

3. CO-

MUSLA.

1. PINNA lik en tunga och något åt sidan högd. *Tab. VI. f.* 3. tunga.
Skalen *äro et quarter långa, och et tum breda, nog faste vid basin och åt ena kanten krokige; til färgen bleke och långsåt strimmige med krusade bruna vågar. Inuti äro skalen hvita. Begge skalen äro vid basin hopvuxne.*

2. NOÆ ARK med resna hinnor. *Tab. VI. f.* 1. 1. Lazarus.
Denna Musla ser aldeles ut, som den allmänt kallade NOÆ ARK, *men är mera sammantryckt och gapar icke; hophäftningen är tvärsföre sägad såsom de andre af sit slägte.*
Strimmorne 20 *stycken löpa ifrån hophäftningen åt alla kanter utvidgade, dermed besynnerlige, at alle desse strimmor äro liksom af näfver kammade til miuka, grå, och upåt utvidgade flikar.*
Kanten på skalet är omgifven med slarfvor af en tunn hinna.

3. LÅCKSKALET. *Tab. VI. f.* 5. 5. flätta.
Skalet *är hårdt som Osterskal, rundt som en tallrik, på öfra sidan A. något uphögt; på nedra sidan B. aldeles slatt, allenast midt uppå beströdt med några utstående puncter.*

SJÖVÅXTER.

1. MADREPOR, som är grenigt fördelt i en krona. utvidgad.
Skapnaden *liknar örten, som kallas Jericho-rosen.* Grenarne *gå ifrån en punct, såsom en parasoll, fördelte i tu och tu. Hon liknar til sin hopsättning mycket en* Spongia, *men är aldeles sten af hopvalkade hår, och genomstucken med många porer.* Grenarne *som stå mit uti, äro kårta, ofördelte, uprätte. Under hvar och en por står et litet uprätt utholkadt fjäll.*

2. MADREPOR, som är grenigt, men grenarne beströdde med cylindriska taggar, som på inre sidan äro upskurne. taggig.

reticulatum. 3. CORALLIUM ramosum., ramis angulatis imbricatis passim coadunatis. *Tab. XI. fig.* 2.

Lapis *sæpius pedalis, ramis vix digiti crassitie, dichotomis seu compositus, angulatis, albis, imbricatis ex squamis arcte adnatis, erectis, ovato-lanceolatis, carinatis.* Rami *apicibus more Spongiæ, passim uniti reticulatim. Fractis ramis, apparent pori longitudinales, inæquales, ut in vegetabilibus, quorum more videtur crescere. Nequit* Madreporis *associari absque stellulis; nequit* Milleporis *combinari non pertusa; habitus potius Spongiæ lapideæ.*

hispida. 4. SPONGIA ramosissima, ramis poris cylindricis subulatis æqualibus multifidis hispidis. *Tab. XI. fig.* 1.

Spongia *hæc valde ramosa instar juniperi, obvallata & tecta* Poris *subulatis, truncatis, multifidis, æqualibus, mollibus, fere cylindricis.*

lapidea. 5. SPONGIA lapidea dichotoma compressa.

Hæc consistentia fere lapidea, compressa, dichotoma instar Visci s. Fuci, ramosissima, textura compacta, ut pori vix conspiciantur.

Hippuris. saxea. 6. SERTULARIA ramosissima, articulis sulcatis. *Hort. cliff.* 480.

Hippuris saxea. *Clus. oxot.* 124. *Olear. mus.* 76. *t.* 35. *f.* 4. *Gualt. t.* 7. *f. B. Rumph. amb.* 6. *p.* 228. *t.* 84.

Habitus rami arboris ramosissimæ, substantia Saxea. Rami *annulis, quasi rupturis tranversis, circularibus, atris, excavatis in superioribus; solidi autem sunt rami in inferioribus. Articuli inter annulos striati longitudinaliter striis flexuosis. Ramuli extimi minimi, pellucidi, more opuntiæ enati, solitarii bini s. terni.*

virgatum. 7. LITHOPHYTON ramis virgatis atris, cortice albo poroso.

Rami atri, instar cornu flexiles, in igne fœtent instar spongiæ & retorquentur ac moventur vermis instar. Crusta calcarea tegit ramos poris copiosis pertusa.

Cotylæ *quasi corolla scrophulariæ, subovatæ, ventricosæ, ore hiantes; superiore labio tridentato; inferiore labio obsoleto vix tridentato, extus flavæ, intus tunica alba & fere testacea oblinitæ, passim ramis adhærent, an* Polyporum *hybernacula?*

8. LITHO-

3. CORALL som är grening, och grenarne likson fjällige, samt här och der åter hopvuxne. *Tab. XI. f.* 2. Sammanvuxen.

Stenen *är knapt en aln lång;* Grenarne *äro nästan tjocka som et finger, fördelte i tu och tu, kantige, hvite med upråtte, ovalt aflånge, på undra sidan kantade, på inra sidan vidvuxne fjäll. Grenarne äro vid ändarna ofta hopvuxne såsom et nät. Då grenarne afbrytas, synas ojämt store porer gå ifrån roten ut til grenarna, såsom i växterna. Jag får ej föra henne til Madreporer; ty hon har inga stjernor; ej eller til Milleporer, ty hon är ej tvärs porös; utan hela skapnaden liknar en Spongia.*

4. SJÖ-SVAMP grenig, som öfver alt är taggig med cylindriska spitsade jemna mångklöfda mjuka taggar. *Tab. XI. f.* 1. taggig.

Denna Spongia är rätt mycket grenig och öfveralt, såsom en Enebuske, beströdd med taggar, men taggarne äro mjuka, jemnstore, cylindriske, trubbige och mångdelte.

5. SPONGIA af sten hoptrykt och fördelt i tu och tu. hårdad.

Hon är hård, nästan som en corall; hoptrykt på sidorna, såsom en mistel eller tång; fördelt i 2 och 2 grenar, och så tätt, at man nåpligen i henne kan märka några porer.

6. SERTULARIA mycket grenig med råfflade leder. ledig.

Denna liknar, til utvärtes väsende, en mycket grenig quist, men til invärtes halten, är den sten. Quistarne äro omgifne med uthulkade svarta ringar, men de större grenarna äro jemne; hvart ock et stycke af quistarne emellan lederne är långsåt i vågor råfladt. De aldrayttersta små quistarne äro klare, och växa, som på coccionell-trådet eller opuntia, 2 a 3 leder altid utur den nedra.

7. STEN-TRÄ med ris-lika svarta quistar och hvit porös bark. haf-ris.

Grenarne äro beksvarte och låta böja sig, som tänderne i en kam. Uti *elden stinka de som spongia och vrida sig som maskar; en bark af kalk betäcker dem, som är med många porer genomstucken.*

Här och der sitta på quistarna små Polyp-boen, som likna aldeles til skapnaden blomman på Flen-örten; ty de äro rundade såsom et ägg-skal och gapa med munnen, af hvilken öfra läppen är delt i 3 tänder, men nedra är knapt synlig ock af 3 tänder. Ytan är på desse gul, men inra sidan är hvit och nästan med kalk-skal öfverdragen.

8. HAFS-

norvegicum. 8. LITHOXYLON norvegium *Tab. X.*

Planta marina coralloides. *Cluſ. exot.* 119. *f.* 119. *Worm. muſ.* 230.

Locus: Ante annum extracta e mari Finmarchiam Norvegicam *alluente, ad Hammar ſäſt-hamn, profunditate* 380 *pedum.*

Frutex *hic marinus refert ſtatura ramum Abietis foliis deſtitutum, niſi rami hujus craſſiores eſſent & obtuſiores.*

Caudex *altitudine pedes* $2\frac{1}{2}$ *attingit, craſſitie vero vix brachii vel quanta manu digitisque cingi poteſt, & verſus inferiora parum compreſſus.*

Rami *prodeunt paſſim citra ordinem: inferiores magis recti; ſuperiores vero, qui paniculam conſtituunt pedes* 3 *latam, parum nutant verſus anteriora, ac ſi hæc arbor creviſſet ad latus rupis ſubmarinæ.*

Subſtantia *hujus fruticis maxime friabilis, ut ungve raſa in pollinem transeat, albida, intus longitudinaliter poris, quorum centrales majores, iisque variis perforata, inſtar cornu cervi etiamnum tenelli, unde etiam fit, ut rami aquæ immisſi natent per aliquot minuta antequam aquam hauſerint. Dentibus maſticata inſtar ſpongiæ fragilis eſt, juncum ſ. ſcirpum aridum ſale mixtum ſapit.*

Cortex *ſaturate ruber eſt: interior cortex, qui, a ſubſtantia lignoſa conſiſtentia molliore & flava diſtingvitur, poris numeroſiſſimis & confertis pertuſus eſt. Exterior cortex, ſ. Epidermidem dicas, eſt tunica tenuiſſima, paſſim in veſiculas ſaturatius rubras elevata, rarius dehiſcens foramine parvo.*

Uſtulatus *ſuper prunas fœtet odore accenſæ Spongiæ ſ. Fuci & comburitur absque flama; ex fœtore ſolo proſapiem & affinitatem divinare licet.*

Proprietates *itaque ſequentes huic communes ſunt.*

Creſcere *in formam ſpongiæ*;

Indutum *eſſe cortice poris perforato*;

Vaſis *interne ſcatere inſtar vegetabilium*;

Sentiri *inter dentes absque lapidea textura*;

Natare in *aqua, antequam eam imbibit*;

Igne *conſumi absque flama cum fœtore*;

Non efferveſcere *cum aqua forti.*

Hinc vegetabile *nec corallium eſſe probatur, quod non efferveſcat cum aqua forti, ſed fœtorem in igne ſpargat.*

Cum in aquam immittatur ramulus ſiccus, natat primum, intumeſcit ſenſim, emollitur, fundum demum petit, colore intenſiori rubro tingitur & veſiculæ, poro hiantes, ore evadunt majore, octofido, repletæ glutine.

Hic

8. HAFSGRAN *Tab. X.* Norfka.

Hafsväxten, fom liknar Corall. *Cluf. exot.* 119. *Worm. muf.* 230.
Tagen för et år fedan utanför Norriges Finnmark, *der den blef upfifkad, utan för* Hammar-fäft-hamn, *på* 190 *alnars djup.*
Denne Hafsväxt liknar, til fkapnad och lynne, en tjock grangren, fom mift fit barr, om ej quiftarne på denne voro mera grofve och trubbige. Stammen *år* 12 *quarter hög, få tjock, at man nåppeligen med fingrarna kan omfatta honom och nedantil något litet hoptrykt.*
Grenarne *utvidgas utan ordning, de undre åro mera rake, och de öfre, fom göra kronan af half annor alns bredd, luta något litet fram-åt, likfom detta trå vuxit ut på fidan af någon klippa.*
Veden *eller inra arten af denna hafsväxt år mycket bråckelig, och få lös, at man kan rifva honom med nageln til mjöl, famt hvit, genomborad långs-åt med åtfkilliga porer, af hvilka de fom fitta innerft, åro ftörre, nåftan på famma fått, fom uti Hjort-hornen, då de åro ännu mjuke och i våxten. af deffe porer hårrörer det, at då grenarne af detta hafsträ låggas i vatten, få flyta de i förftone, til defs de vål fått fupa i fig vatten, då de ånteligen fjunka.* Tuggar *man på deffe grenar, kånnes de vara fpröde, fom Spongia fluviatilis; men derjåmte torra, fom fåf med falt.*
Barken *på grenarna år högröd; inra barken, fom der med år fkild ifrån inra trået, at han år mera lös och mera gul, år med många fina porer genomborad, och deffe porer åro fåfom fmå, men med röda blåfor uphögde, hvilka under tiden öpna fig med ett litet hål.*
Då en qvift lågges på elden, ofar han, fom Spongia eller Tång, och förbrånnes utan låga, at man håraf kan fe dennas nåra förvantfkap med de fjö-våxter, fom ej åro verkelige coraller.
Följande egenfkaper *åro mårkvårdige på denna våxt:*

Åt han våxer, fom en Spongia eller Svamp.
Åt han år öfverdragen med en poreux bark.
Åt han har ådror uti fig fåfom våxterne.
Åt då man tuggar på honom, kånnes intet ften-mjöl emellan tånderna.
Åt han flyter i vatten, förrån han blifver genomblött.
Åt han förbrånnes i elden med mycket os, utan låga.
Åt han ej gåfer med fked-vatten.

Håraf kan man tydeligen fluta, at denne hörer til våxtriket och ej til Corall-djuren.
Då denne lågges i vatten flyter han i förftone, blötes up efter hand, utvidgar fig, går til botten, får högre röd fårg; blåforne, fom fitta på honom ftrödde, likfom upfvulnade porer, vifa en öpning med 8 *fmå tånder och innehålla et flem.*

Q *Hår*

Hic habitu maxime affinis coralliis, forte ansam dedit veteribus credendi Corallia sub aqua mollia esse, demum indurescere.

Figura A sistit plantam ipsam in compendio; B Ramulum in naturali magnitudine.

Non prætereundum censeo heic mentionem facere Animalis ASTERIÆ *radiatæ: radiis dichotomis, vulgo Caput Medusæ dicti, quod huic arbori insidet adglutinatum, & una e mari extractum, manifesto indicio Caput medusæ etiam dari in Oceano atlantico & septentrionali, quamvis antea plerumque e plagis meridionalibus fuisset allatum.*

9. CAPUT Actæi. *Tab. XII.*

Mirus naturæ lusus certamine trium regnorum.

CASSIDA labio dilatato antice acuto, dorso subnodoso, *similis* Pugili. *Rumpf. III. t. 36. f. R. sed magnitudine capitis humani; hæc instar Tineæ adspersa crustâ ex* Madreporis, B; *cæterum obtecta radicibus arboris* Rhizophoræ A, *quæ fuci instar adnatæ, dein truncatæ, ramosis ramis referunt cornua cervi, unde similitudo a capite Actæi desumta.*

Supersedemus enumerare reliquas gazas ditissimi Musei, quæ alium diem poscunt:

CONCHILIA *Authorum facile omnia, quorum nitor, selectus, copia certat cum præstantissimis pretiosissimisque museis.*

BIBLIOTHECAM Librorum *rarissimam, selectissimam, pretiosissimamque, cum Picturis &* Delineationibus *pæne infinitis rarissimisque, a summis artificibus confectis.*

NUMMOS & GEMMAS *numero & pretio stupendas aliis explicandas relinquo.*

FOR-

Hår ſynes huru våxt-riket vid denna gråntſar nåra til corallerna i djur-riket och håraf låra ofelbart de gamle trodt, at Corallerne voro mjuke under vattnet, men åndteligen bliſvit hårde, ſedan de updragits.

Figuren A föreſtåller hela våxtens ſkapnad i litet; B afbildar allenaſt en quiſt i naturlig ſtorlek.

Man bör ej förbigå, at nåmna det ſållſamma djuret, allmånt kallat Meduſæ *hufvud, ſom ſuttit på detta trå, då det updrogs af vattnet, och vid det ſamma förtorkats til et ovederſåjeligt bevis, at detta ſå ſållſynta djuret, åfven finnes i Norſka vattnet, hvilket man altid tilförene fått ifrån de varma lånder.*

9. ACTÆONS-HJELM. *Tab. XII.*

Et artigt naturens ſpel med hopſåttning af de 3 naturens riken. Snäckan *kallad* Kaſk *eller Caſſida med utvidgad och frammantil ſpitſig låpp och krylig rygg, lik Rumpfii* Pugill, *ſom han afritat T. III. t. 36. f. R. och ſtor ſom en hjelm, år på åtſkilliga ſtållen, likſom af ſkorf angrepen med en ſtjernſull* Corallſkorpa, *och desutan betåkt af Indianiſka vatten-trådet kalladt* Rhizophora, *hvilket fåſt ſig på ſamma ſått, ſom tången plågar fåſta ſig vid ſtenarne. Sedermera åro grenarne af trået afhuggne, at de likna grenige Hjorthorn.*

För öfrigt år ock detta prågtiga Cabinettet ſå rikt på Skjölp *af allehanda* Conchilier *och* Coraller, *at det ock i denna del kan råknas ibland de utvaldaſte, antingen man vil döma det efter de raraſte ſorter, eller af de raraſte och utvaldaſte ſtycken.*

Jag lemnar det ſtora BIBLIOTHEQUET *af de dyrbaraſte verk, med de oåndeliga många* Ritningar *och Kopparſtycken, gjorde af de ſtörſta måſtare.*

Jag går förbi de ſtora ſamlingar af Ädla Stenar *och* Mynt, *ſom en annor dag torde framdeles föreſtålla.*

TABULARUM EXPLICATIO.

TABULA I.

Fig. I. NITRUM: Cryſtallus montana maxima ex India. *pag.* 30, *numero.* 10.

TABULA II.

Fig. 1. NITRUM lenticulare. *pag.* 28. *n*, 3.
2. PYRITES dodecaëdricus e planis duobus tetragonis. *pap.* 28. *num.* 6.
3. PYRITES dodecaëdricus e planis duobus pentagonis. *pag.* 44. *n.* 8.
4. NITRUM: Pſeudo-Adamas. *pag.* 30. *n.* 8.
5. NITRUM obtuſum. *pag.* 26. *n.* 2.
6. PLUMBUM cryſtallinum. *pag.* 62. *n.* 2.
7. NITRUM irregulare. *pag.* 26. *n.* 1.
8. PYRITES ſerratus. *pag.* 47. *n.* 12.
9. HELMINTHOLITHUS Echinites. *pag.* 94. *n.* 11.

TABULA III.

Fig. 1. ENTOMOLITHUS Monoculi. *p.* 98. *n.* 3.
2. ENTOMOLITHUS monoculi. *alius ſpeciei.*
3. MILLEPORA dichotoma repens teres, poris ſolitariis eminentibus. *Amœn. acad. I. p.* 105. *t.* 4. *f.* 26.

TABULA IV.

Fig. 1. CORNU AMMONIS ſulcis transverſis flexuoſis *pag.* 86. *n.* ι
2. CORNU AMMONIS ſulcis dorſi bifidis. *pag.* 86. *n.* ι
3. CORNU AMMONIS ſulcis acutis. *pag.* 86. *n.* η
4. CORNU AMMONIS ſulcis remotis. *pag.* 86. *n.* γ
5. CORNU AMMONIS ſulcis remotis, aliud. *pag.* 86. *n.* γ
6. CORNU AMMONIS dorſo carinato. *pag.* 86. *n.* ϑ
7. CORNU AMMONIS diſco ſtriato. *pag.* 86. *n.* δ
8. CORNU AMMONIS lateribus nodoſis. *pag.* 86. *n.* ζ
9. CORNU AMMONIS ſulcis remotis, aliud. *pag.* 86. *n.* γ
10. CORNU AMMONIS ſulcis flexuoſis. *pag.* 86. *n.* β
11. CORNU AMMONIS ſuturis flexuoſis. *pag.* 86. *n.* α
12. CARPOLITHUS caroyphylliodes. *pag.* 96.

TA-

FÖRKLARNING Öfver TAFLORNA.

I. TAFLAN.

Fig. 1. Berg CRYSTALL den aldrastörsta ifrån Indien. *pag.* 31. §. 10.

II. TAFLAN.

Fig. 1. Nedtryckt DRUS. *pag.* 29. §. 3.
2. Tolf-sidig KIES. *pag.* 45. §. 6.
3. Tolf-sidig KIES, en annor art. *pag.* 45. §. 8.
4. Willa DEMANTER. *pag.* 31. §. 8.
5. Trubbig DRUS. *pag.* 27. §. 2.
6. BLY-DRUS. *pag.* 63. §. 2.
7. twår-sidig DRUS. *pag.* 27. §. 1.
8. Sågad KIES. *pag.* 47. §. 12.
9. Kråk-sten af SJÖ-APLE. *pag.* 95. §. 11.

III. TAFLAN.

Fig. 1. Understenen. *pag.* 99. *n.* 3.
2. En annor *af samma slag. pag.* 99.
3. Nät-lik liggande CORALL, som vid hvarje maska har en tub. *Amœm. academ.* 1. *pag.* 105. t. 4. *f.* 26.

IV. TAFLAN.

Fig. 1. AMMONS HORN med knottrige twårforor. *pag.* 87. §. ι
2. AMMONS HORN med klyfda vågor. *pag.* 87. §. ε
3. AMMONS HORN med hvassa råfflor. *pag.* 87. §. η
4. AMMONS HORN med knottrig kjöl. *pag.* 87. §. γ
5. AMMONS HORN en annor förändring. *pag.* 87. §. γ
6. AMMONS HORN med hvassa twår-fåror. *pag.* 87. §. θ
7. AMMONS HORN, som är twårstrimmigt. *pag.* 87. §. δ
8. AMMONS HORN, som är knottrigt. *pag.* 87. §. ζ
9. AMMONS HORN med enkla fåror. *pag.* 88. §. γ
10. AMMONS HORN med klöfda fåror, *pag.* 87, §. β
11. AMMONS HORN med vågade sömmar. *pag.* 87. §. α
12. NÆGLICKE-STEN *pag.* 96.

TABULA V.

Fig. 1. HYSTEROLITHUS crusta obductus. *pag.* 90. *n.* ε
2. HYSTEROLITHUS vario situ depictus. *pag.* 90. *n.* ξ
3. CONCHA ANOMIA præcedenti affinis *pag.* 90.
4. C. ANOMIA oblonga. *pag.* 90. *n.* γ
5. C. ANOMIA striis viginti. *pag.* 88. *n.* β
6. C. ANOMIA subglobosa. *pag.* 88. *n.* α
7. C. ANOMIA dilatata. *pag.* 90. *n.* δ.
8. CONCHIDIUM biloculare. *pag.* 90. *n.* η
A *subtus* B. *supra.*
9. GRYPHITES. *pag.* 92. *n.* ϑ
A *à tergo.* B. *subtus.*
10. CONCHITES striis perforatis. *pag.* 92. *n.* π

TABULA VI.

Fig. 1. ARCA lacerata. *pag.* 116. *n.* 2.
A. *Latus exterius.*
B. *Latus interius.*
2. ECHINUS ovalis. *pag.* 114. *n.* 1.
A. *Dorsum.*
B. *Abdomen.*
3. PINNA lingulata. *pag.* 116. *n.* 1.
4. OSTRACITES Crista galli dictus. *pag.* 92. *n.* 2.
5. OPERCULATUM læve. *pag.* 116. *n.* 3.
A. *Latus superius.*
B. *Latus inferius.*

TABULA VII.

Fig. 1. LITHOXYLON achatinum. *pag.* 102. *n.* 2. α
2. Idem ut basis conspiciatur.
3. LITHOXYLON calcareum. *pag.* 104. *n.* 2. γ.

TABULA VIII.

Fig. 1. LITHOXYLON filicinum. *pag.* 102. *n.* 2. β

TABULA IX.

Fig. 1. ASTERIAS gigas. *pag.* 114. *n.* 1.
2. ASTERIAS dorsata. *pag.* 114. *n.* 2.
3. ASTERIAS articulata. *pag.* 114. *n.* 3.

TA-

V. TAFLAN.

Fig. 1. Vill-MUSLA Ormhufvudet. *pag.* 91. §. ι
2. - - - QUEDMUSLAN *pag.* 91. §. ξ
3. VILL-MUSLA flåkt med den förra *pag.* 91.
4. VILL-MUSLA aflång. *pag.* 91. §. γ
5. VILL-MUSLA med 20 reflor *pag.* 89. §. β
6. VILL-MUSLA rundad *pag.* 89. §. α
7. VILLMUSLA utbredd på fides. *pag.* 90. §. ϑ
8. KLOF-SKALET *pag.* 91. §. η
9. GRYPHIT *pag.* 93. δ
10. MUSSLE-STEN med genombårade altaner *pag.* 93. §. π

VI. TAFLAN.

Fig. 1. NOÆ ARK, kallad Lazarus *pag.* 117. §. 2.
A. *yttra fidan.*
B. *inra fidan.*
2. Ovalt SJÖ-ÄPLE *pag.* 115. §. 1.
A. *ofvan uppå.*
B. *inunder*
3. PINNA kallad Tunga. *pag.* 117. §. 1.
4. OSTER-STEN Tupp-kammen kallad. *pag.* 93. §. 1.
5. LOCK-SKALET. *pag.* 117. *n.* 3.
A. *Öfra fidan.*
B. *undra fidan.*

VII. TAFLAN.

Fig. 1. AGAT-STOCKEN. *pag.* 103. §. 2. α
2. *Samma, at hon må fynas vid bafin.*
3. MARMOR-STOCKEN. *pag.* 105. §. 2. γ.

VIII. TAFLAN.

Fig. 1. FLINTE-STOCKEN. *pag.* 103. §. 2. β

IX. TAFLAN.

Fig. 1. SJÖ-STJERNAN af ofantlig ftorlek. *pag.* 115. §. 1.
2. SJÖ-STJERNAN med fingerlika ftrålar. *pag.* 115. §. 2.
3. SJÖ-STJERNA, fom är ledkantad. *pag.* 115. §. 3.

X.

TABULA X.

A. LITHOPHYTON norvegicum. *p.* 120. *n.* 8.
in cujus centro Caput medusæ.

B. RAMUS *crassitie naturali..*
a latere pori striati.

TABULA XI.

1. SPONGIA hispida. *p.* 118. *n.* 4.
2. CORALLIUM reticulatum. *p.* 118. *n.* 3.

TABULA XII.

1. CAPUT ACTÆI. *p.* 122. *n.* 9.

A. *Rami detruncati* Rhizophoræ.

B. Madrepora.

Inter Musei hujus ornamenta propria & eximia ne dicam miracula eminent.

1. Lithoxylon achatinum. *Tab.* 7. *f.* 1. *puritate.*
2. Entomolithus monoculi. *Tab.* 3. *f.* 1. *latitudine.*
3. Crystallus indica. *Tab.* 1. *magnitudine.*
4. Asterias gigas. *Tab.* 9. *f.* 1. *amplitudine.*
5. Lithophyton norvegicum. *Tab.* 10. *f.* 1. *altitudine.*
6. Helmintholithus Echinitæ. *Tab.* 2. *f.* 9. *nitore.*
7. Caput Actæi. *Tab.* 12. *f.* 1. *varietate.*

X.

X. TAFLAN.

A. HAESGRANEN ifrån Norrſka hafvet *p.* 121. §. 8.
i centro ſynes Meduſæ hufvud.
B. *en gren deraf i naturlig ſtorlek.*
På ſidorne ſynas porerne.

XI. TAFLAN.

Fig. 1. SJÖ-SVAMP taggig. *pag.* 119. §. 4.
2. Sammanvuxen CORALL. *pag.* 119. §. 3.

XII. TAFLAN.

Fig. 1. ACTEONS HJELM. *pag.* 123. §. 9.
A. *Afhugne grenar af* vatten-trädet.
B. *ſkorpa af* Stjern-corall.

Uti detta Cabinet finnas 7 ſtycken ſom beſynnerligen draga åſkådarenas förundran, och ſom näppligen äro til at ſynas i andra Cabinetter.

1. Agat-ſtäcken. *Tafl.* 7. *f.* 1. *ſå ren.*
2. Under-ſtenen *Tafl.* 7. *f.* 1. *ſå vid.*
3. Indiſka druſen *Tafl.* 1. *ſå anſenlig.*
4. Sjö-ſtjernan *Tafl.* 9. *f.* 1. *ſå ſtor.*
5. Hafs-granen *Tafl.* 10. *f.* 1. *ſå ſällſam.*
6. Sjö-äple intryckningen. *Tafl.* 2. *f.* 1. *ſå ordentelig.*
7. Actaeons hjelm. *Tafl.* 12. *f.* 1. *ſå hopſatt.*

ERRATA.

Pag. 94. §. 11. HELMINTHOLITHUS Echinites ætitæ &c. *lege* Echinites 11. HELMINTHOLITHUS ætitæ &c.
Pag. 106. Ochra 2. MARGA. *lege* Ochracea 2. MARGA.
Pag. 46. 14. Pyrites fereus *lege* Ferri 14. PYRITES ferreus.

INDEX.

A.

Achates 6
Adamas 38
Ægagropila 80
Ætites 78
Alabaſtrum 12
Alabaſtrites 12
Alveolus 86
Aluta 82
Alumen 38
Alumen plumoſum 22
Amethyſtus 32
Amiantus 22
Ampelites 40
Animalia 114
Anomia 88
Antimonium 52
Apyræ 19
Aqua marina 36
Arca 116
Arena 110
Arcites 92
Ardeſia 16
Argilla 108
Argentum 66
Argentum viv. 50
Arſenicum 48
Asbeſtus 22
Aſphaltum 40
Aſterias 114
Aſterias columnaris 96
Aurum 68

B.

Balanites 94
Belemnites 88
Beryllus 34
Bezoar 80
Bitumen 40
Bolus 110
Bufonites 106
Buccardites 92

C.

Calx 10
Calculus 80
Calaminaris 54
Caput actæi 122
Caput ſerpentis 90
Carneolus 6
Carpolithus 104. 96
Ceruſſa 108
Chalcedonius 8
Chamites 92
Chryſolampis 36
Chryſolithus 34
Chryſopraſus 34
Cinnabaris 50
Corallium 118
Corallium foſſile 84
Corallites 8
Concha 116
Conchites 88
Conchidium 90
Cochlites 84
Cornu ammonis 86
Cos 2
Coticula 2
Concretum 70
Creta 108
Creta ſartoria 20
Cryſtallus 26
Cuprum 60

D.

Dendrites 104
Dentalites 86

E.

Echinus 114
Echinites 94
Encrinus 96
Entrochus 96
Entomolithus 98

F.

Ferrum 56
Flos ferri 76
Fluor 26
Foſſilia 79

G.

Galena 64
Gemma 32
Geodes 78
Gloſſopetra 100
Granatus 66
Graptolithus 104
Gryphites 92
Gypſum 12

H.

Hæmatites 56
Helmintholithus 82
Hippuris ſaxea 118
Humus 112
Hyacinthus 73
Hyſterolithus 90
Hydrargyrum 50

I.

Jaſpis 8
Ichthyolithus 100
Judaicus lapis 94

L.

Lithoxylon 120. 102
Lithophyton 118
Limus 112
Ludus 74

M.

Marga 106
Margarita 80
Magnes 58
Marcaſita 52
Magneſia 50
Madrepora 116
Melo Carmel 80
Mercurialia 50
Mineræ 24
Mica 18
Molaris 4. 70
Molybdæna 54
Muria 33

N.

Natrum 24
Nautilites 86
Neritites 84
Nephriticus 80
Nitrum 26

O.

Oculus cati 6
Cancri 80
Ochra 106
Ollaris 20
Onyx 6
Oolithus 74
Opalus 6
Operculatum 116
Orthocerotes 86
Oſteocolla 7
Oſtracites 92

P.

Patellites 84
Pectinites 92
Petræ 2
Petrificata 82
Penna pavonis 24
Phytobiblion 104
Phytolithus 102
Pinna 116
Pinnites 92
Plumbum 62
Porpita 96
Pomum cryſtallinum 80
Pumex 78
Pyrites 42

Q.

Quarzum 6
Quadrum 2

R.

Rhizolithus 102
Rubinus 38
Rubrica 106

S.

Sapphirus 38
Sal 24
calcareum 24
gemmæ 36
Sandaraca 48
Sardus 6
Saxum 70
Schiſtus 16
Selenites 24
Serpentinus 20

Silex

Silex 6
Smaragdus 34
Smiris 58
Specularis 18
Spatum 14
lucens 36
Spongia 118
Stannum 66
Sterile nigrum 54
Stella marina 114
Stibium 50
Stigmites 106
Strombites 84
Succinum 40
Suillus lap. 42
Suilli dentes 28
Sulphur 40
Suber montanum 22

T.

Talcum 20
Tartarus 80
Terræ
sigillar. 110
Tophus 72
Trochites 84
Turbinites 84
Turcosa 102

V.

Vitriolum 38
Viride montanum 106
Vismutum 52
Vitrescentes 2

Z.

Zincum 52
Zoolithus 100

A.

Actæons hjelm 123
Agat 7
Agat-trä 103
Alabaster 13
Alun 39
Alwarmo 109
Alwarsten 13
Amiant 23
Amethyst 33
Ammons horn 87
Arksten 93
Arsenic 49
Aur 13

B.

Badsten 73
Baggsten 99
Balanit 95
Berg-art 3
Berg-crystall 31
Berg-kork 23
Berg-läder 23
Berg-lin 23
Berg-salt 35
Bergsmans flinta 7
Beck 41
Bernsten 41
Berg-ull 25
Bezoar 81
Brunsten 59
Blodsten 57
Bly 63
Blyertz 55
Blyhvitt 109
Blodsten 57
Blåsten 41
Blåsesten 81
Blände 55
Blötmalm 49
Brynsten 5

C.

Carneol 7
Cinnober 51
Calcedon 9
Chrysolit 35
Chrysopras 35
Corall 119
Corall-sten 83
Crystall 29
Crystall-äple 81

D.

Dart 87
Demant 39
Djur 115
Djursten 101
Droppsten 77
Drus 27
Dubbel-sten 31
Dy 113

E.

Eldfast-sten 19
Erg 109

F.

Feltspat 15
Fisk-skifver 101
Fisk-sten 101
Flinta 7
Flinte-trä 103
Fluss-sten 3
Flygsand 111
Fyrsten 47

G.

Gallmeja 55
Gift 49
Gips 13
Gips-Drus 24
Gips-Salt 25
Glants 65
Glasmalm 69
Glitter 113
Granat 69
Grip-skalet 93
Grott-värk 27
Grus 113
Grus-art 71
Gull 69
Gyttja 105
Gytter 71

H.

Hafs-gran 121
Hafs-penning 97
Hafs-stjerna 165
Hjul-sten 97
Hutvud-sten 101
Hvettje-sten 3
Hyacint 33
Hårdmalm 49
Häll 71

I.

Jasp 9
Jern 57
Jern-band 75
Jernsand 113
Jern-spat 59
Jord-art 105
Jord-märg 109
Jude-sten 93

K.

Kalk 11
Kalk-salt 25
Kalk-trä 105
Kies 43
Kissel 7
Kläck-sten 73
Klå-sten 79
Klöf-skalet 91
Kok-salt 35
Koppar 61
Koppar-blå 105
Koppar-grön 105
Koppar-glas 63
Kotsten 13
Krita 109
Kråk-berg 91
Kråft-sten 81. 99
Kupfernickel 49
Kädje-sten 97

L.

Lera 109
Lewersten 3. 11
Lilje-sten 97
Limsten 11
Ljus-gylden 69

Lock-

Läck-skal 117
Lysspat 37

M.

Madrepor 117
Magnet 59
Malm 25
Mammotowakost 103
Manett 97
Marlek 75
Mask-sten 91
Metall 51
Misspikel 49
Mo 111
Mom 73
Murksten 71
Mursalt 25
Mussla 117
Mussleften 89
Myrmalm 75
Märgel-jord 109

N.

Någlicke-sten 97
Noæ ark 117

O.

Orm-hufvud 91
Orm-tunga 101
Onyx 7
Opal 7
Orsten 43
Ostersten 93

P.

Padd-sten 101
Pimpsten 79
Pip-sten 87
Pärla 81

Q.

Quader-sten 3
Quarn-sten 5
Quedmussla 91
Quicksten 61
Quicksilfver 51

R.

Rausch-gelb 49
Ring ritning 105
Röd-gylden 69
Röd-krita 105
Röd-lera 109
Röd-malm 57
Röd-slag 55
Rubin 39

S.

Saffir 39
Salband 21
Salt 25
Saltpeter 29
Sand 111
Sandsten 3
Sard 7
Segmalm 49
Selenit 25
Serpentin 21
Silfver 67
Sjelffrät-sten 5
Silf-sten 37
Sjö-malm 75
Sjö-skum 105
Sjö-stjerna 115
Sjö-svamp 119
Sjö-växt 117
Sjö-äple 115
Skal-sten 85
Skaller-sten 79
Skifver-sten 17
Skifver-mylla 113
Skimmer 119
Skinnslag 21
Skjölpsten 85
Skräddar krita 21
Slipsten 5
Slungsten 95
Smaragd 35
Smärgel 59
Snidarsten 3
Snäcksten 85
Spat 15
Spiauter 53
Spitsglas 51
Språckhäll 73. 17. 41
Stenen 81
Stenbrottsten 73
Stenblad 105
Stenmärg 105
Stenritning 105
Stenträ 119
Stenvandling 83
Sten corall 97
Strålgips 13
Strålkalk 77
Sträcksten 5
Ställsten 73
Svartbåll 49
Svartmylla 113
Svafvel 41. 43
Svafvel-jord 43
Svin-tand 29
Surbruns-gyttja 105

T.

Taksten 77
Takskifver 17
Talk 21
Tenn 67
Tennspat 67
Topaz 33
Tryffel 77
Turkos 103
Tupp-kam 93
Tyre 81
Talgsten 21

W.

Wattenkies 15
Willmussla 89
Winsten 81
Wismut 53
Witril 39
Wolfram 57
Wätljus 89

U.

Understen 99

Y.

Yrke 75

Z.

Zinngraup 67
Zwitter 67

Å.

Adelsten 39, 33

Ö.

Örn-sten 79
Ört-sten 103

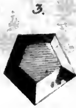

.II.

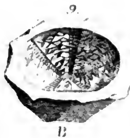

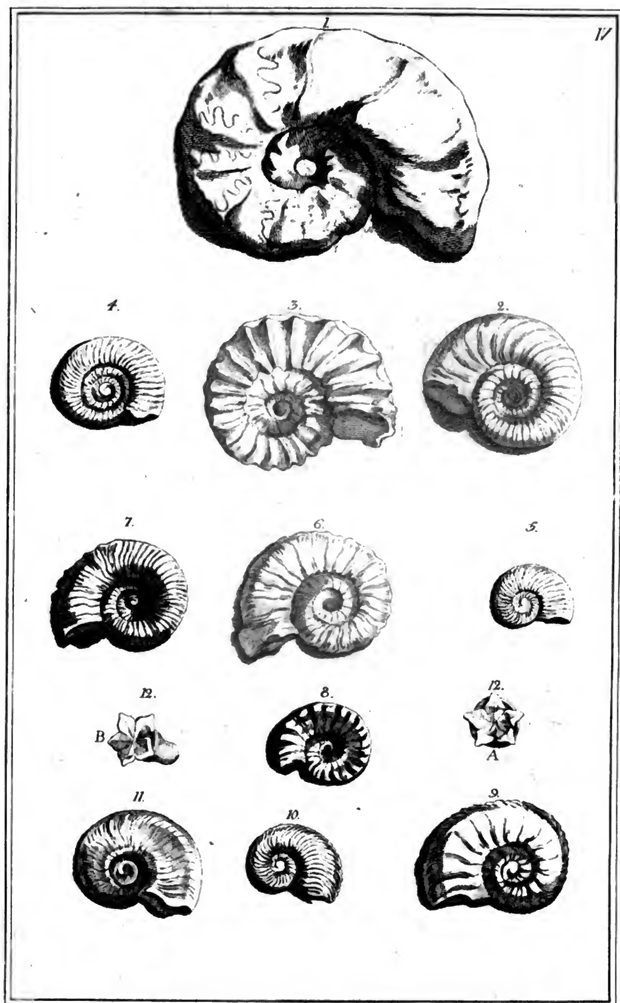

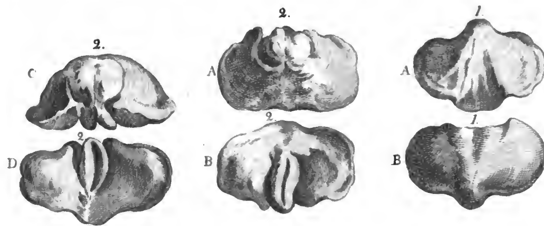

III.
1
2.
3.

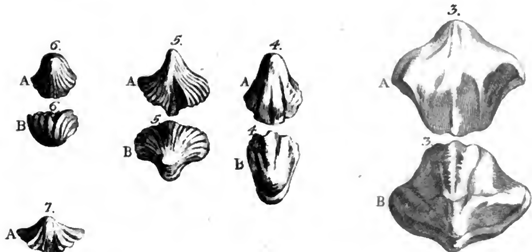

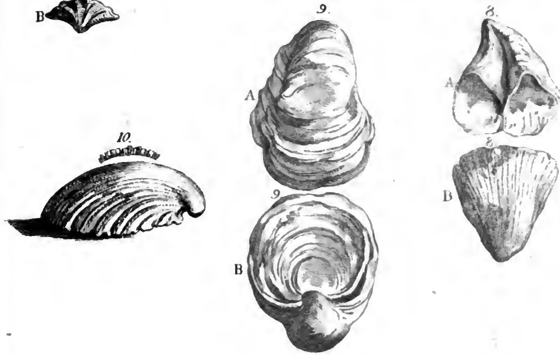
1, 1, 28

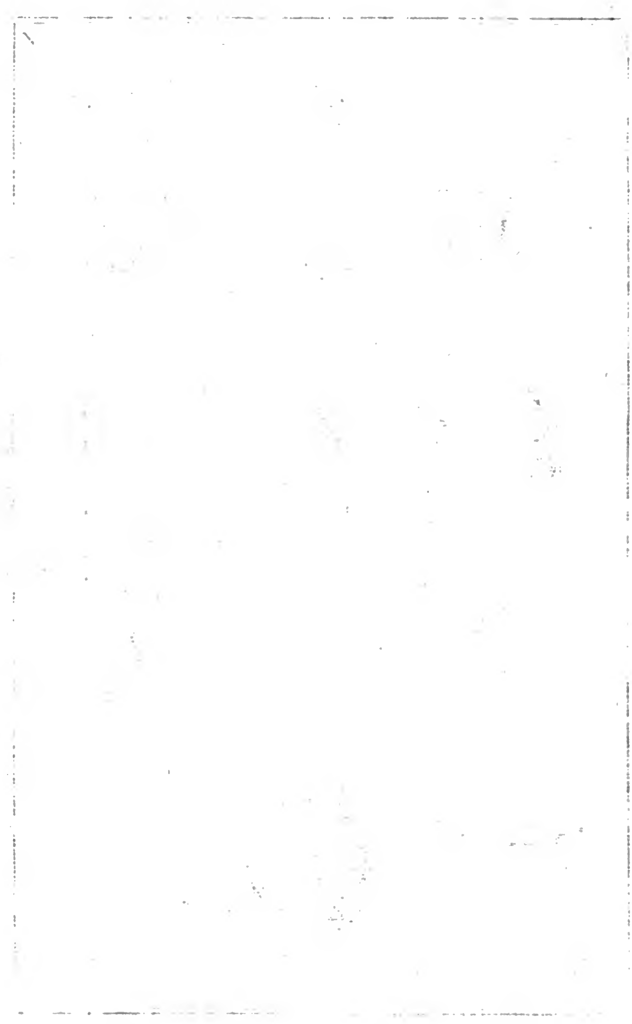

V.

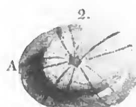

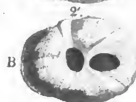
II

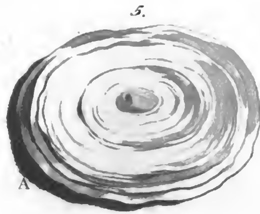

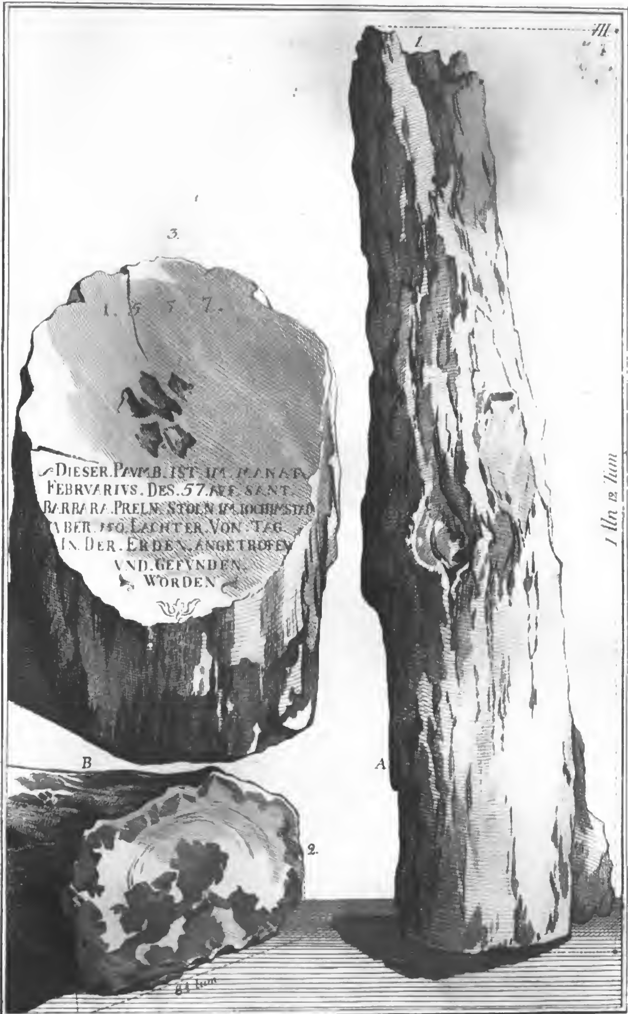

1.
3.
DIESER.PAVMB.IST.IM.
FEBRVARIVS.DES.57.
BARBARA.PRELN.STOLN.
LACHTER.VON.TAG
IN.DER.ERDEN.ANGETROFEN
VND.GEFVNDEN
WORDEN
B
A
2.

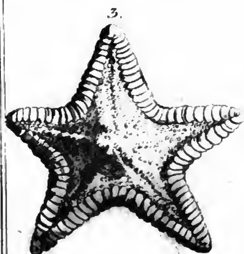
VIII.

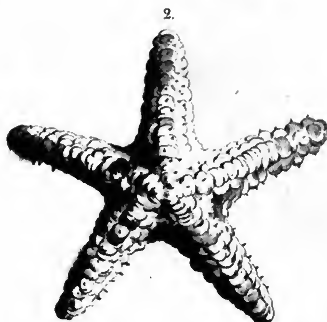

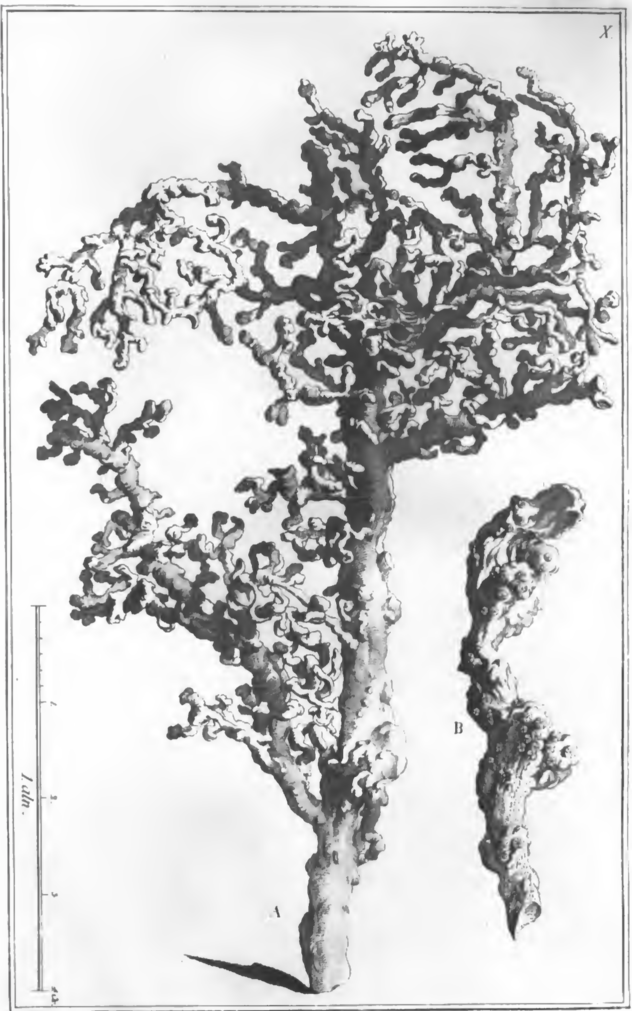

IX.

X.
A
B
1 aln.

XI
1
2.

A
A
B
B
A

